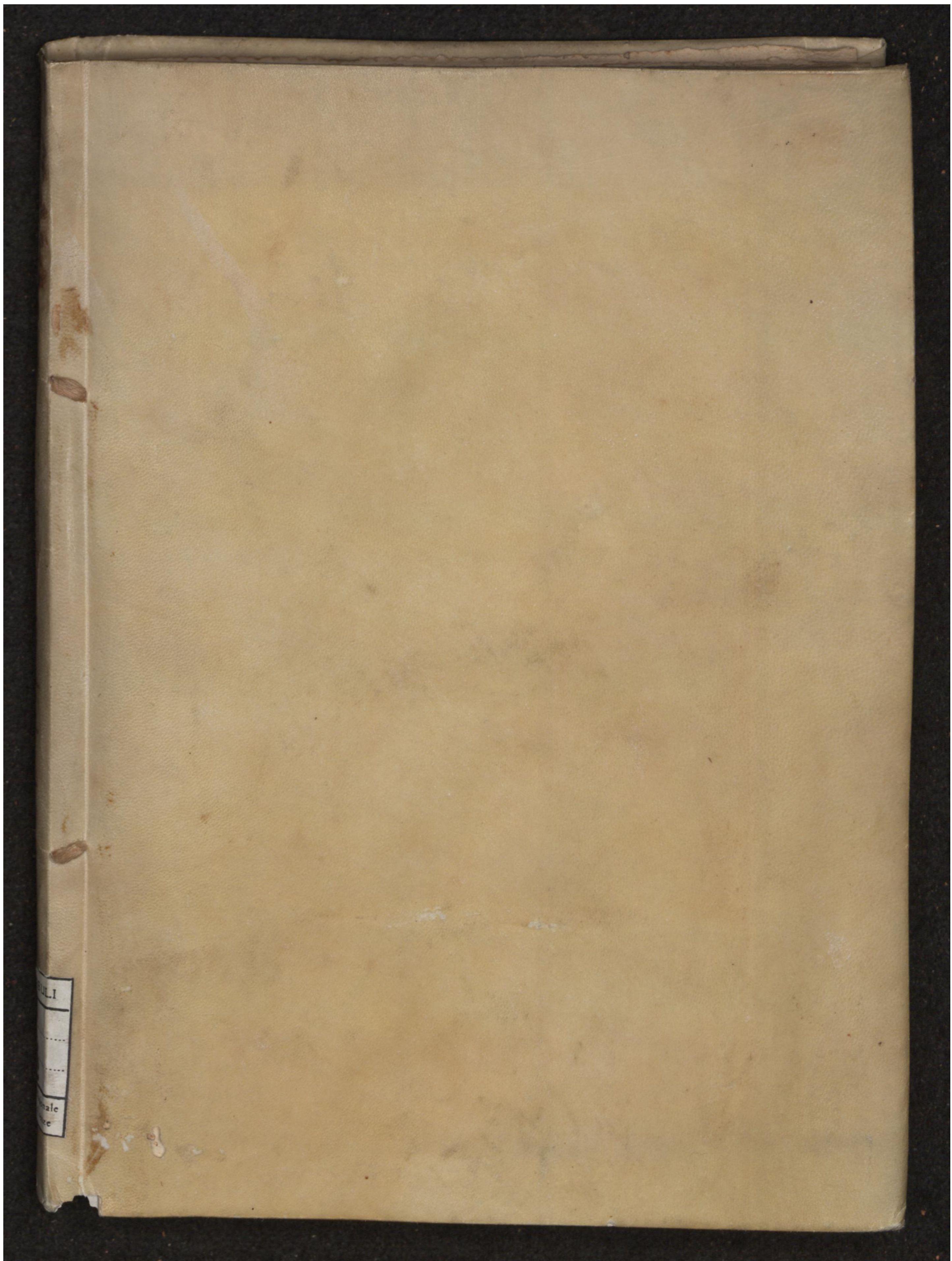
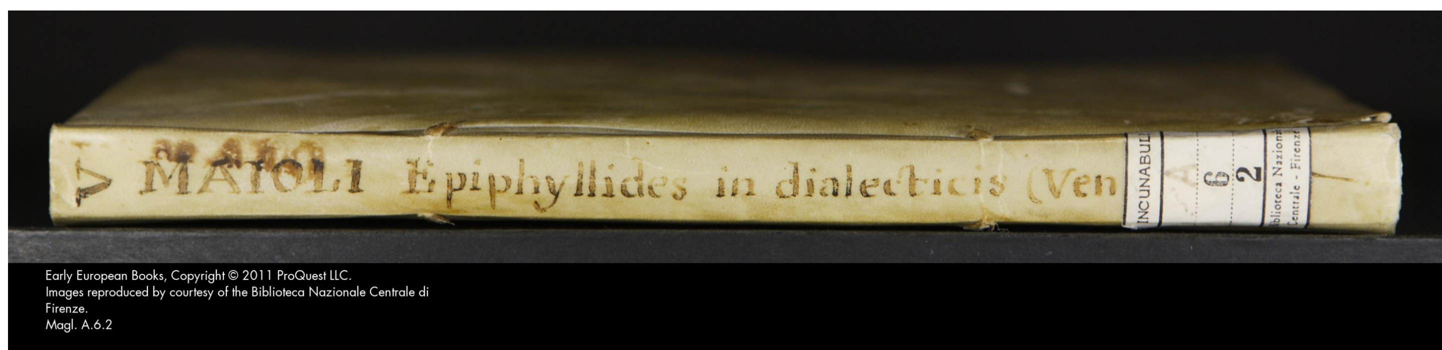
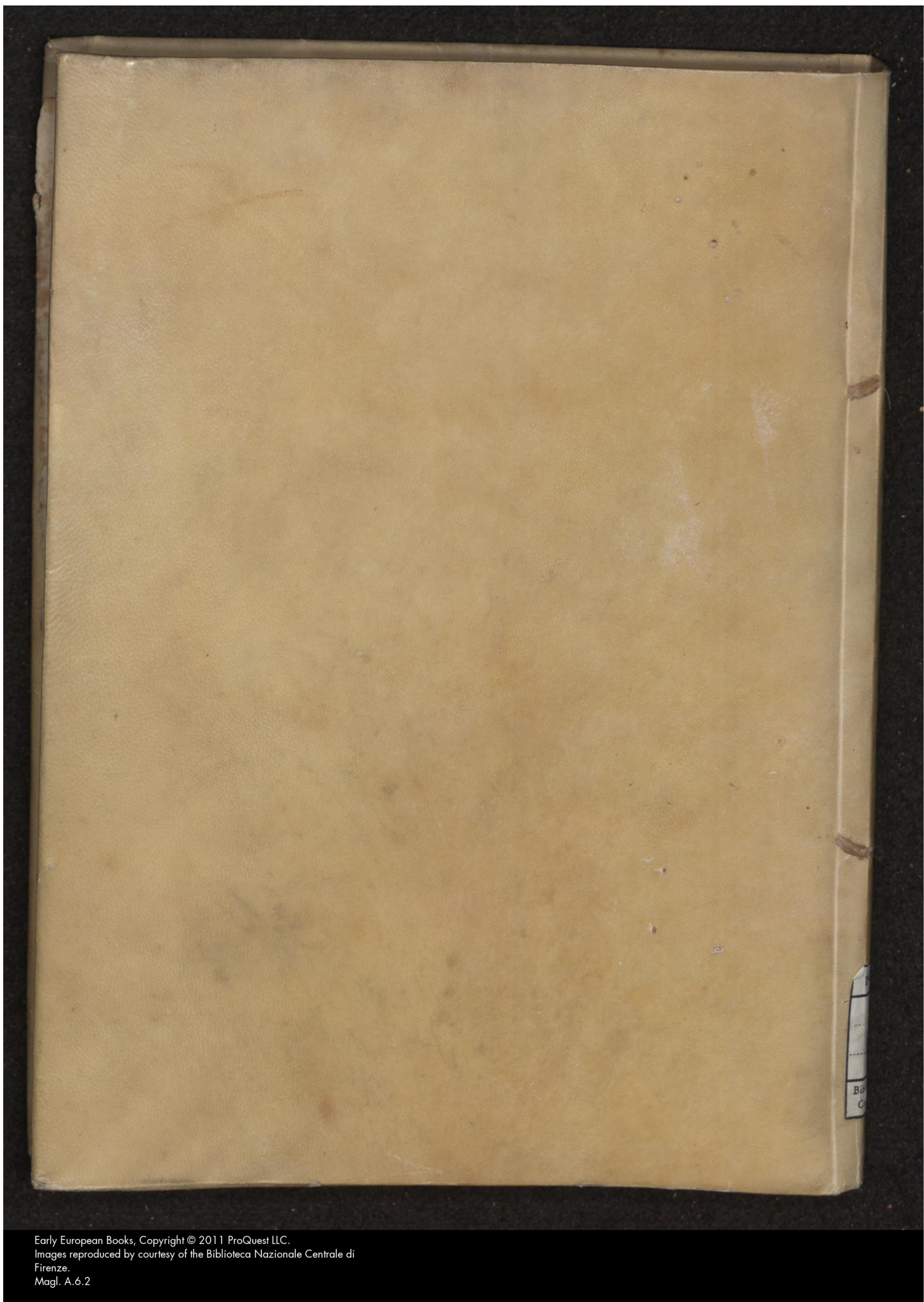
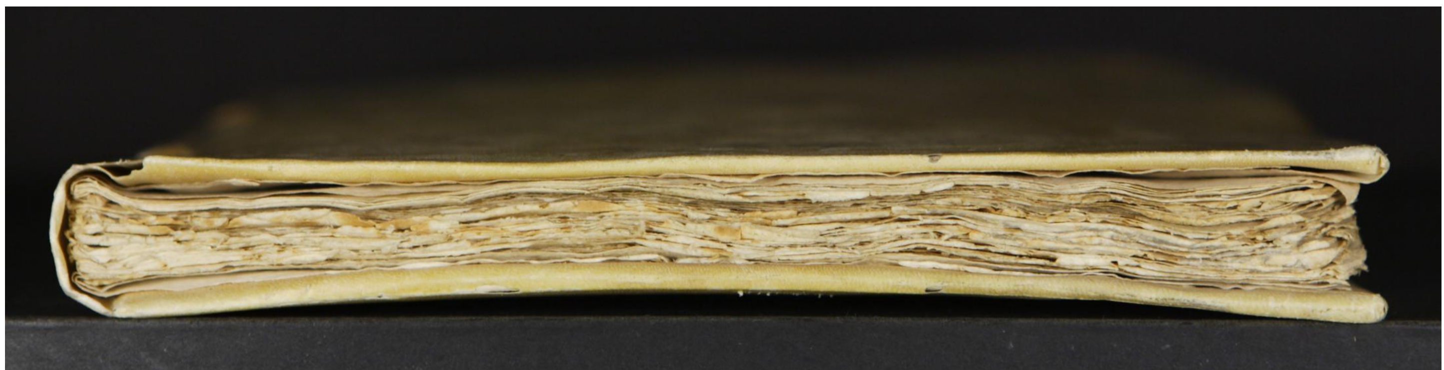

V MAIOLI Epiphyllides in dialecticis (Ven
INCUNABULI
A
6
2
Biblioteca Nazionale Centrale - Firenze

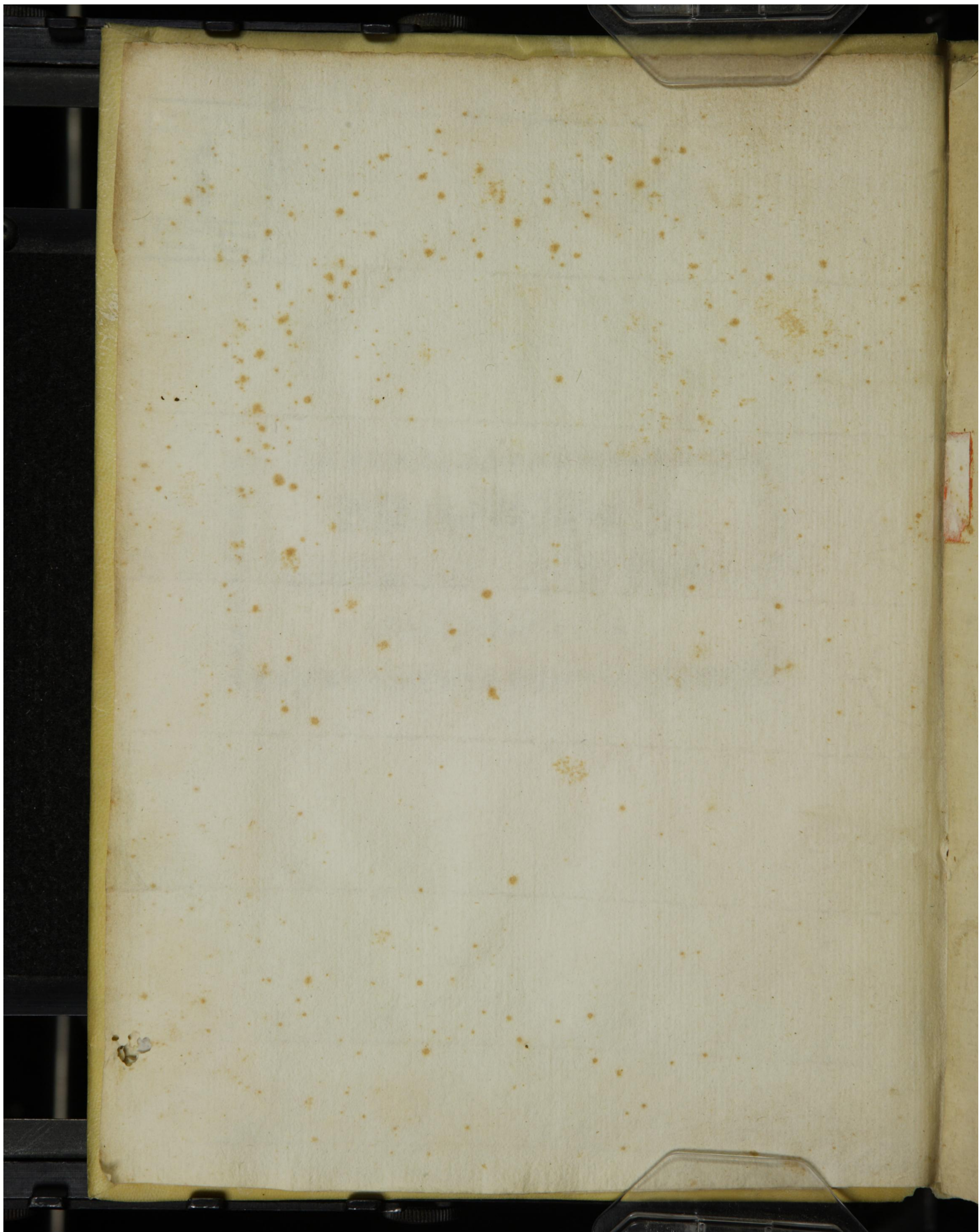

FRANCISCI
CAESARIS AVGVSTI
MVNIFICENTIA.

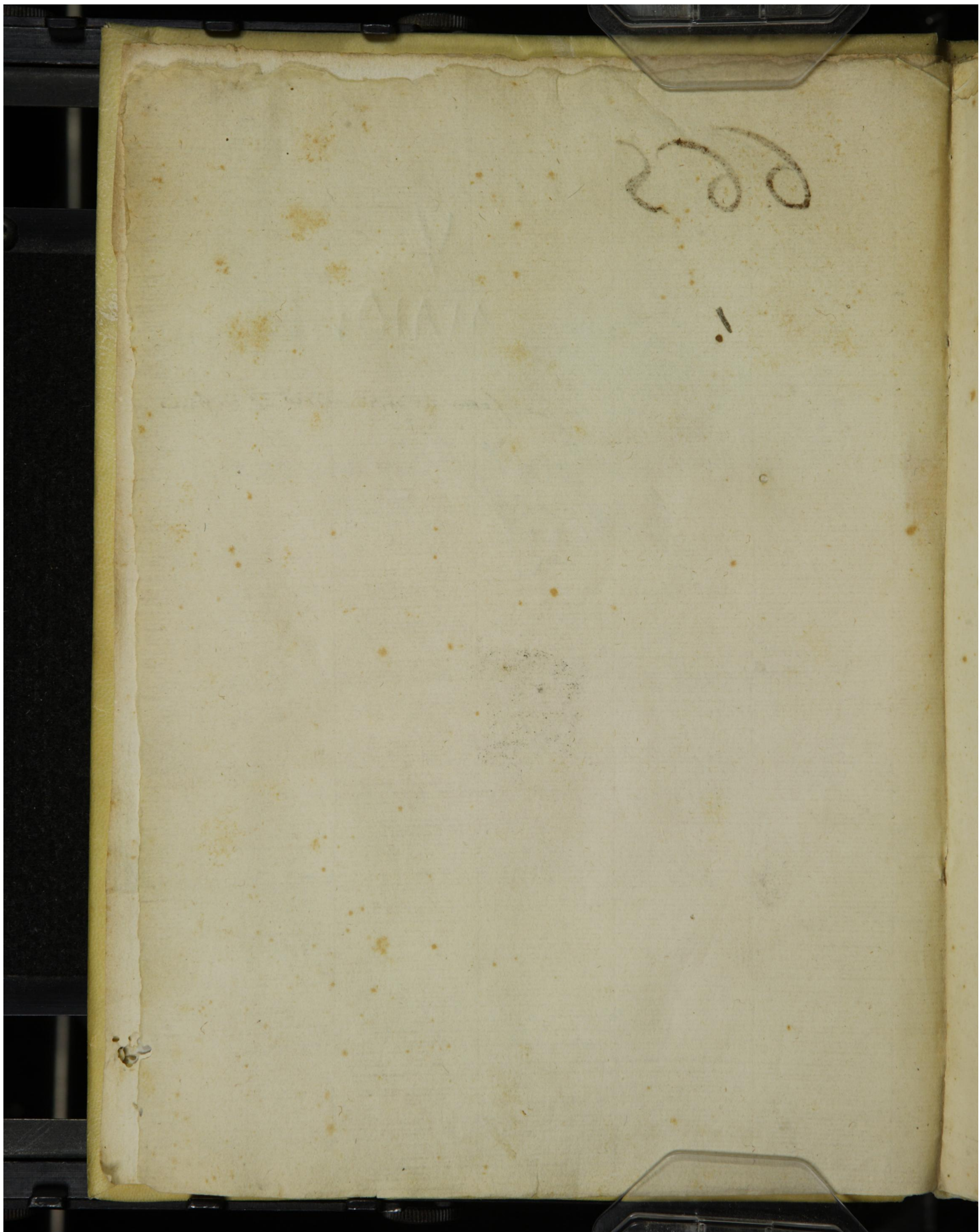
665

V

1. Laur. MAIOLUS.

imperfetto in principio et in fine

Epiphyllides in dia-
lecticis

Epiphyllides in dialecticis.

Aldus Manutius Adolescẽtibus studiosis. S. P. D.

Si, quod ait poeta, uerũ est, fœlix qui potuit rerũ cognoscere causas, fœlices nimirũ ob tantam bonorum librorũ copiam, quanta nullo unq̃ tempore fuit, eritis Studiosi. Vndiq;. n. uobis adsunt instrumenta ad liberales disciplinas comparandas. habetis iam à nobis plurima græca uolumina, tam in dialectice q̃ in phía, ut, nisi uobis ipsi defueritis, facile in uiros doctissimos possitis euadere, causás q; rerum cognoscere. non desunt præterea uobis excellentes magistri, quales prisca ætas tulit, qui uobis & docendo & scribendo plurimum prosint. In quibus est Laurentius Maiolus Genuensis, Vir apprime doctus, ac miro ingenio. Is. n. Ferrariæ publico conductus stipendio philosophiam summa cũ laude profitetur itáq; est ornatus moribus, ut omnibus ea in urbe sit carus. præcipuéq; diuo Herculi Estensi, qui mirum in modum fauet ingeniis. Idémq; cũ semper aliquid in liberalibus disciplinis, & medicina, cum exercendi ingenii gratia, tum præcipue ut uos erudiat, accurate conscribat, hæc mihi misit iprimenda scitu quidem perdigna, sed, ut oportebat, elegãtia minime exornata. quáobrem recusaui ipse primum, rogauíq; ut expoliret, cum id q̃optime præstare posset (Est enim & græce, & latine saneq̃ doctus,) hinc ad me mitteret. Sed cum instaret amice nunc coràm, nũc litteris, ut uel sic imprimerentur, ꝙ ea edere ut discipulis, & amicis efflagitãtibus morem gereret, cogeretur, recepi tandem facturũ me quod petebat, eóque studiosius ꝙ ea uobis magnopere profutura, nõ dubitabam, litteras uero eius quibus me rogauit, infra idcirco apposui, ut ex ipsis, cur minus eleganter hæc uobis edere properauerit, cognoscatis. Vestrum est igitur tanti uiri lucubrationes assidua manu euoluere, donec uos quantum profeceritis, non pœniteat. Valete.

Laurentius Maiolus Genuensis Aldo suo. S.P.D.

Testarer, & iureiurando, si opus esset, affirmarem, magnos te
diu labores pertulisse, & magnos sumptus fecisse, ut aliquando
tibi ad imprimendas bonas artes instrumenta compararés, nó
spe lucri & auaricia, sed summa beniuolentia, ac potius pietate
erga homines studiosos. Suppeditasti tandem tibi omnia ne-
cessaria ad utranque linguam. Sunt tibi organa tanta arte fabri-
cata, ut unus merito possis pulcherrimorum characterum for-
mas posteris, ut imitentur, relinquere. omnis enim artifices
tam Romanis quam græcis figuris litterarum facile uincis.
& alteris quidem tuo ingenio iam reuiuiscés græcia bonarum
omniũ artium dulcissima nutrix, quæ sophistica garrulitate pe-
nè interierat, tua cura & diligentia pristinum imperium obtine
bit. Alteris uero siqua nódum impressa fuerint hominibus la-
tinis profutura dabuntur, & ea quæ iam ab aliis sunt impressa fi-
ent meliora. utrunque certe præstabitur tua arte. pro qua per-
petuo tibi studiosi omnes debebunt, & se debere (nisi prorsus
sint igrati) fatebũtur. Ego uero me tibi debere igenue palàm fa
teor. Sum enim abs te maxime adiutus. essem itaque nisi grati-
as agerem, ingratissimus. Sed tibi in posterum magis debebo.
Si dederis operam, ut quamprimum tuo admirabili artificio,
quædam nostra in dialectice & philosophia publicentur. nec
recusaueris, etiam si minus tibi exornata uidebuntur, & minore
dicendi diligẽtia elaborata, quam ut digna sint tuis typis excu-
di. nec duxeris esse turpe nudam ab eloquentia tradere sapien
tiam, ꝙ minime tibi in eloquentia satisfecero. non. n. tanti est
hæc ratio, ut tantopere commouearis, & tibi omnium amicissi
mo tuam operam deneges, cum idem ambos uere a calumnia
liberet. ea enim in qbus præcipue ueritas inqritur, minus sunt
reprehendenda (ut in rhetoricis Aristotéles scribit) si minore ar
te fuerint pronunciata, cum non tam luculentæ oratóis lepos
inspiciendus, quam incorrupta ueritas attendenda sit. Nó her

cle tantum natura eloquentiã a ſapientia, ſicut officio diſiun-
ctam ab altera alteram puto. non ſum tamen eius ſententiæ, ut
pulchrum exiſtimem bonas artes barbarica elocutione macu
lare. Sed potius diuini Platonis mihi ſententia placet, ꝙ nõ
ſit fas purum impuro attingere. Attamen non tantum exornã-
dæ orationis ratio habenda eſt, ut eos deſinamus iuuare ſenten
tiis, quibus etiam ſtilo deberemus prodeſſe, Sed ſi nequeo in
præſentia amicis ſcripta noſtra efflagitantibus præſtare eloquẽ-
tiam, nõ propterea debeo meam ſententiam denegare. quanq̃
mecum ipſe decreuiſſem quamprimũ eẽm aliquid nactus ocii
exornare. Ne igitur falſi hominis nomen ſubeam, aut plurimis
uidear promittendo diſſimulaſſe. & amicis quibus iandudum
promiſeram illuſiſſe, quibúſque liberaliter daturus erã meliora,
ſtatui cõi ſtilo & penè uulgari hæc noſtra oli dictata, nũc edere,
q̃bus me q̃ plegerint magis rõnes q̃ uerba perq̃ſiuiſſe cogno-
ſcant. quapropter ſcripſi ad te has litteras rogãs obſecrãnſque,
ut ex noſtris lucubrationibus has tantũ nũc cõmunes faceres,
& me apud Romanos uiros, ꝙ nõ elegãter ſcripſeri, excuſares
illís que pollicereris tuis litteris poſt hac me nihil in lucẽ datu-
rum niſi prius Romana lĩgua loqueretur. Scis quo iure potes
in hoc mihi apud ſtudioſos patrocinari. Vale.

Ad Illuſtriſſimum, & Reuerẽdiſſimum. D. Dominũ Hippolytum Eſtẽſem diaconum Cardinalem Sanctæ Luciæ in ſilice Laurentii Maioli Genuenſis, Epiſtola.

c

Vm tuas ex pãnonia iucũdiſſimas mihi litteras accepi, q̇bus me inter familiares tuos pro tua humanitate & libẽtiſſime ſuſcepiſti, & cũ in Italiam aduẽtaſſes re etiã cõprobatuꝶ ſignificaſti, mecũ ſtatui pro uiribus tibi aliqd offerre quo eſſem gratior corã, qui tantũ ꝑ litteras gratus tibi fuiſſe uideor. Nõ me hercle ꝙ bonis fortunæ aut corporis putarẽ tecũ id me cõſecutuꝶ, alteris.n.hac tẽpeſtate philoſophi penè oẽs q re ctè philoſophãtur ĩdigẽt, uel potius miſeri ſunt & calamitoſi, & qđ ipſis durius ẽ ferme oĩbus & uulgo ridiculi obuulgatam oĩbus rationẽ qđ plurimi eoꝶ qui dominãtur & regũt& philoſophos & philoſophiã deſpiciũt. ſæpius uero deſpecti á philoſophia deuiantes omnium ſceleſtiſſimi fiunt. Aduerſus deum omnino impii, aduerſus homines ſuum genus inſæuientes ĩmanes & feræ, utpote qui ad optima pro eorum ingenii magnitudine per philoſophiã proueherẽtur, ea derelicta in peſſima penitus dilabũtur. Alteris uero in pluribus á natura mortales donẽtur, quæ ſicut priora eatenus illi curãt q̃tenus aĩo inſeruiunt. Vtraq; hæc mihi uel ex natura uel ex fortuna nõ cõtigerũt. De bonis uero animi ſi qcq̃, id mihi multis uigiliis. magnis laboribus lõgo ſtudio iure cũ modeſtia uindicabo. His tãtũ me tibi quãtũ potero gratificabor, his tuã nũc mihi gratiã ĩpetrare ſpero ꝙ oĩum maxime ĩter paucos ſtudioſis faueas, & etiã abſentes recipias, nec unã hãc tibi ex oĩbus pateris uirtutẽ deeſſe. Epiphyllidas igitur noſtras (ita.n.libet dicere) q̃ſi ſublatĩtãtes ambiguitates noſtra cura & diligẽtia (ut arbitror) bene diſcuſſas in ea parte artis diſſerẽdi, q̃ de iudicio formæ ſyllogiſticæ ꝑtractat, tibi dicaui pro meo officio tuo nomini maiora grauioráq; elaboraturus, cũ hæc tibi prius nõ ĩgrata fuiſſe ꝑſpexero.

Bene & fœliciter Vale Illuſtriſſime Princeps & Reuerendiſſime Domine, Et me cõmendatum habe.

In ſuperiori figura habitudinẽ propoſitionũ adinuicẽ faciliter unuſquiſq; ex ſeipſo iſpicere põt, quæ cõtrariæ, quæ cõtraiacentes, quæ ſub cõtrariæ, & quæ ſubalternæ. natura quoq; earum figurarũ in libro περὶ ἑρμηνείας ab Ariſtotele explicata eſt, unum dũtaxat in præſentia repetendum duco, ꝙ ſatis propoſito noſtro cõducere uidetur, & ẽ, ꝙ ſi uniuerſalis uera fuerit, uera erit, & particularis ſiue i affirmatione dicamus, ſiue negatione. Iſto fũdamẽto ſtãte dicimus primo ex cõtraiacentibus, ſiue cõtradictoriis duas. ſ. uniuerſalem negationem, & particularẽ affirmationem ſibi ipſis in terminis conuerti ſimpliciter in materia de in eſſe, & in materia de neceſſario. R eliquas uero duas cõtraiacentes uniuerſalẽ affirmationem, ac particularẽ negationem, minime ſibi ſimpliciter cõuerti. per accidẽs ãt uniuerſalis affirmatio particulari affirmationi cõuertetur. particularis etiã negatio uniuerſali negationi per accidẽs quoquo modo cõuertetur, ut infra declarabitur ad mentẽ Boetii. declaremus itaq; primo, quo pacto ſimplicem fieri cõuerſionem ſecundũ Boetium. intelligamus, definiẽtes primo uel deſcribẽtes, quid noĩe hoc intelligimus quo dicitur cõuerſio ſimplex. Conuerſio itaq; ſimplex eſt cõmutatus ordo terminorum determinatione nõ mutata, ut ſi dicamus nullus homo lapis eſt, ex ſubiecto termino prædicatum faciamus, & ex prædicato ſubiectum, hoc modo nullus lapis homo eſt determinatione nõ mutata, ſicut hic factum conſpicimus. nullus enim uniuerſale ſignum in utraq; ſubiecti determinatio fit, & cũ dicitur nullus homo lapis eſt, & quũ cõuertitur nullus lapis homo eſt,. Cõuerti autem ſimpliciter propoſitiones dicũtur, quæ & recto ordine, & trãſpoſito ſimiliter ueræ uel falſæ ſũt, ut cum dicimus. Nullus homo lapis eſt, quæ uera eſt, tranſpoſito ordine quoq; uerum dicimus, nullus lapis homo eſt. Eodẽq; modo ſi falſum in primo ordine dixeris cõmutato ordine, non effugies, ut nullus homo animal eſt, falſa ẽ, falſa quoq; erit, & quæ trãſpoſiti ordinis erit, nullum animal homo eſt. Conſimili modo dicas de particulari affirmatione, &

hoc quidē siue in materia de inesse, siue necessaria sumatur. Siue in possibili, semper hoc reperies, ut.s. uniuersalis negatio, ac particularis affirmatio sibi ipsis hoc est uniuersalis uniuersali, & particularis particulari simpliciter cōuertatur, & ut quæ trāspositi ordinis est, illi quæ est recti ordinis, in ueritate ac falsitate respondeat. Quæ aūt uniuersalis affirmatio est, uel particularis negatio, nō in omni materia habēt, ut sibi in ueritate ac falsitate respondeāt, quæ recti ordinis, ac transpositi ordinis sunt. ut si dixero oīs homo animal est, nō huic in ueritate, respondet omne aīal homo est, quo fit, ut nō simpliciter sibi uniuersalis conuerti dicatur affirmatiua, eodēq; modo & particularis negatio, non sibi in trāsposito ordine ac recto. In ueritate ac falsitate reperitur cōformis, ut si dicas, aliquis hō grāmaticus nō ē, uerū dices, ut constat in hoc recto ordine, nō aūt simpliciter in transposito, aliquod grāmaticum hō non est, quū hæc falsa sit. Sed solū in duabus materiebus, simpliciter sibi hæ conuerti dicūtur uniuersalis.s.affirmatio, & particularis negatio, hoc est i materia cōuertibili, & in materia prorsus impossibili. uniuersalis quidē, in materia cōuertibili, ut sibi uera sit simpliciter conuertendo, ut omnis hō risibilis est, omne risibile hō est, utraq; simpliciter uera, hæc simplex cōuersio est sic, ex definitione superius posita, patet & sibi, prædicta uniuersalis simpliciter cōuertitur, particularis aūt negatio sibi in hac materia simpliciter cōuertitur, ut falsa similiter sit, & quæ recti ordinis ē, & quæ trāspositi, ut aliquis homo risibilis nō est, falsa est, eodem modo falsa. aliquod risibile homo nō est, opposito aūt modo habēt respectu materiæ ipossibilis.nā uniuersalis affirmatō sibi ipsi simpliciter cōuertitur, ut falsa sit i utroq; ordīe, ut oīs hō asinꝰ ē, oīs asinꝰ, hō ē utraq; falsa est in particulari aūt negatiua, utraq; similiter uera, aliqs hō asinus nō est. aliqs asinus hō non est. Ex quo patet quomō se mō opposita hēant in his duabus materiebus, & uniuersalis affirmatio, & particularis negatio in simpliciter cōuertendo. Ex qbus patet error pauli ueneti qui arbitratus est uniuersalem affirmati

uam, si in se conuerteretur per accidens, & non simplicem esse conuersionem. ex eo q suppositio terminorum mutetur, ut si dixerim omnis homo est risibilis, dicam postmodum omne risibile homo est, nō eodem modo li. risibile in utraq; supponit, sed in prima confuse tantum, in reliqua uero distributiue mobiliter, & error quidem eius inde processit, quia simplices conuersiones definitionem ignorauit, & secundum ipsum dicere habemus nullam uniuersalem affirmatiuam simpliciter posse cōuerti. nam semper prædicatus terminus diuersimode supponeret, nec rursus aliqua particularis negatiua posset simpliciter cōuerti in aliqua materia propter eandem causam, cum tamē oppositum dicat Boetius in tractatu, quem facit de propositione categorica, & hyppothetica. Rursus autē propositiones de necessario non conuerterentur simpliciter sicut illæ de inesse qđ est contrā Aristotelem in prioribus. in his enim quæ sunt de necessario non seruatur eadem suppositio facta conuersione, non dicuntur autem uniuersalis affirmatio. uel particularis negatio simpliciter conuerti, quia non in omni materia conuertūtur, & ut summatim dicam quemadmodum Aristoteles primo priorum reprobat syllogismorum formas quibus aliquando uerum habetur, aliquando non, secundum materiæ diuersibilem, ita simpliciter propositiones conuerti dicemus, quibus in omni materia talis conuersio competit, non autem simpliciter, quibus in aliqua competit, in aliqua non competit. & hoc quidem satis rationabiliter dictum existimo, quum tota intentio conuertendarum propositionum ad syllogismos reducatur, quare conueniētur utrobique erit eadem ratio. Ex prædictis patet hanc consequētiam non ualere istarum duarum propositionum hidem termini sunt, & transpositi, & eodem modo. supponunt igitur una i aliam conuerti, simpliciter dicitur, sicut si dicamus, omnis homo animal ē, tantū animal est homo, quāuis termini trāspositi sint, & eodem mō supponentes nō tamē una i alterā cōuerti dicitur, ex hoc q nō eadē ē determiatio

patet etiam quod prædictũ est, quia nulla syllogistica forma ad aliã reducitur transponẽdo uniuersalem inexclusiuã ad hoc autẽ inuẽta fuit cõuersio simplex, & per accidens ut una syllogistica forma, in aliã reducatur. prædictã tamẽ cõsequentiã cogitur cõcedere paulus propter malã definitionem. Conuersio propositionis indefinitæ affirmatiue eodem modo intelligitur eẽ simpliciter in oĩ materia, sicut de particulari dictum est, indefinita uero negatiua, nõ simpliciter, sed in duabus etiã prædictis materiebus. De singulari autẽ affirmatiua uel negatiua, dico ꝙ apud Aristotelẽ primo prioꝝ, & apud Boetiũ in loco præallegato nulla fit mentio, qua cõuersione conuertatur. Sed dicere possumus singularẽ affirmatiuã nõ simpliciter conuerti, ueluti determinatio semp subiecto apponatur. non. n. si dixero aliqđ animal est, socrates cõuertẽdo dicam, aliquis socrates ẽ animal. sed socrates est aliquod aĩal, sicut patet reducẽdo dabitis ad darii minori accepta singulari. põt autem cõuersio simpliciter dici pro quãto nullus terminoꝝ abiicitur, nec etiã ipsa determinatio. Sed de hoc amplius a nobis uidendũ erit. in primi priorũ expositione. singularis quoq;, negatiua simpliciter cõuerti dicitur, quũ in omni materia consimiliter se habeat, quæ de recto ordine, & quæ de trãsposito in ueritate uidelicet & falsitate, ut socrates nõ est albus, albũ nõ est socrates, & in aliis similiter materiebus propter quod aũt Aristoteles omisserit, dicemus primo priorum. Hæc in præsentia satis sint de conuersione simplici. de conuersione aũt quã Boetius appellat per accidẽs nũc dicendum pro qua suppositũ est ꝙ ab initio sumpsimus. s. si uniuersalis uera fuerit & particularis necessario uera erit. ut itaq; huius perfecta habeatur noticia, ita ordiendũ uidetur. Quẽadmodum uninersales negationẽ sibi ipsi simpliciter conuerti necesse est, ac particularem affirmationẽ, ut in primo prioꝝ demonstrãtur. Ita dicamus uniuersalem affirmationem sibi nõ necessario, in terminis conuerti, quia aliquãdo conuertitur, ut monstratum est, aliquando non, ut etiam est ostensum. similiter de par-

ticulari negatõe dicẽdũ ẽ, ꝙ nõ necesse est sibi cõuerti, quũ ali-
quãdo cõuertatur, aliquãdo nõ. Sed tamẽ utraq; ꝑaccidẽs alicui
ꝑ se prius cõuersæ necessario cõuertetur, quõ ãt hoc sit nũc liq-
bit. diximus uniuersalẽ negatiuã sibi ipsi cõuerti simpliciter. di
camus & nũc hãc ꝑaccidẽs ꝑticulari negatiuæ conuerti ex præ-
supposito, ꝙ si uniuersalis uera ẽ, uera est ẽt ꝑticularis, agẽ igitur
cõuertamus hãc, nullus hõ ẽ lapis dicẽtes, nullus lapis ẽ hõ, qa ad
hãc seqtur, aliqs lapis nõ ẽ hõ, dicimus primã negationẽ i hãc ꝑ-
ticularẽ per accidẽs cõuerti i hac figura, nullus lapis ẽ hõ, nullus
hõ ẽ lapis, aliqs hõ nõ ẽ lapis, uides ne qũo per accidẽs hic itelli-
gatur cõuersio, ut uidelicet prio simplex fiat. secũdo ãt accepta
sƀ cõuertẽte particulari sƀalterna seq̃tur ꝑaccidẽs cõuersio, nõ
ãt cõuerti per accidẽs particularis dicitur negatiua, i hoc sensu,
ut ad ipsam uniuersalis conseq̃tur, nõ. n. si qs proponat & dicat
hãc cõuertas aliqs hõ grãmaticus nõ ẽ, cõuertẽs dicemus, nullũ
grãmaticũ hõ ẽ per accidẽs cõuersionẽ faciẽtes, uel aliquod grã
maticũ hõ nõ ẽ, q̃rẽtes simpliciter cõuertere. Sed eatenus cõuer
ti per accidẽs dicitur q̃tenus i trãsposito ordine ad uniuersalem
negatiuã necessario cõseq̃tur, nõ tamẽ ut eadẽ i ueritate & falsi-
tate uniuersalis sit & particularis, ita ut ad falsam uniuersalẽ ne-
gationẽ falsa cõseq̃tur particularis negatio. qũo supradiximus ĩ
cõuersiõe simplici semper reperiri, nõ ita ĩquã in his est, põt enĩ
particularis negatio uera necessario uniuersalẽ falsam per acci-
dens cõuertẽdo seq sicut hõ maxĩe exẽplo patet. Nullus hõ est
aĩal, & aliquod aĩal nõ est hõ, ubi sicut diximus antecedens fal-
sũ est cõsequens ueꝝ, & per hæc patere põt error iunioꝝ & pau
li q dicũt i cõuersiõe per accidens, aliquãdo cõuersam uerã cõ-
uertentem falsã, & aliquãdo ecõtrario, cõuertentẽ uerã & cõuer
sam falsam, quod dictũ pro secũda parte cõcedi põt pro pria ãt
habendum est erroneum. non. n. dicimus hanc aliquod animal
non est homo,, hanc habere per accidens conuertentem. nul
lus hõ est aĩal, ad particularẽ enĩ nõ cõseqtur uniuersalis, ad hũc
igitur intelligẽdũ dicimus particularem negatiuã per accidens

cóuerti, qa ad uniuersalé negatiuã p accidẽs cõseqtur, sicut prius exẽplificatũ est, de uniuersali uero affirmatiua, q̃uis dicatur p accidẽs cóuerti nó tamẽ i sensu, quo diximus pticularẽ negatiuã p accidẽs cõuerti, sed magis eo sensu, quo supra reprobauimus pticularẽ & negatiuã p accidẽs posse ꝯuerti hoc mõ uidelicet ut ad ipsam pticularis affirmatio p accidẽs cõseq̃tur q̃ simpliciter sibi cõuerti põt in hac figura, oĩs hõ aĩal est per accidẽs. aliquod aĩal hõ ẽ, aliqs hõ aĩal ẽ p se. R õ ãt diuersitatis ea ẽ q̃ dicta est, ꝙ.s. i priori ex pticulari negatiua, uniuersalis nó seqtur, & propterea pticularis nó dicitur eẽ cõuersa p accidẽs i uniuersalẽ, sed p accidẽs ad illã seq. In hac aũt, qa ex uniuersali particularis sequitur, recte dicimus uniuersalẽ, quæ sibi nó conuertitur simpliciter in particularẽ, per accidẽs cõuerti, particularẽ aũt affirmatiuã nó dicimus in uniuersalẽ per accidẽs cõuerti eo mõ, quo uniuersalẽ negatiuã in particularẽ negatiuã prius cõuertendã esse diximus quãuis utraq; simpliciter cõuertatur uniuersalis.s. negatiua & pticularis affirmatiua. & hoc propterea, quia ad uniuersalẽ negatiuã particularis cõseqtur, ad particularẽ uero affirmatiuã uniuersalis affirmatiua minime cõsequi põt, definiamus itaq; & hãc cõuersionẽ quæ p accidẽs est dicẽtes cõuersio per accidẽs ẽ trãspositõ terminoꝝ uniuersali determĩatiõe mutata ĩ particularẽ. nã ut in prædictis patet, semp uniuersalis signi mutatio fit in particulare in hac q accidẽs cõuersione. Ex qua definitõe patet, quod etiã superius dictũ est nunq̃ particularẽ siue affirmatiuã, siue negatiuã p accidẽs ĩ uniuersalẽ cõuerti ad itellectũ iunioꝝ ut uniuersalis haꝝ cõuertẽs sit, sed solũ ad itellectũ Boetii ut.s. pticulares sẽper ad uniuersales p accidẽs, & quare secũdario cõsequãtur, sicut in prioribus figurationibus faciliter uidere possumus. Ex prædictis ẽt patet quõ aliter cõuerti p accidẽs, dicitur particularis negatio ad mẽtẽ solũ Boetii, quũ Aristoteles absolute dicit nó cõuerti, & aliter uniuersalis affirmatio quæ quũ ambæ hac cõuersiõe p accidẽs cõuerti dicãtur, uniuersalis qdẽ ut ad ipsam particularis p accidẽs conseq̃tur, particularis uero negatio ut ad

uniuersalem negationẽ sequatur necessario, sicut particularis af-
firmatio ad uniuersalẽ necessario cõsequitur. Differẽtia tamẽ est
(ut prædiximus) iter cõuersionẽ simplicem & per accidẽs, qa in
simplici cõuertẽs & cõuersa & ecõtrario cõuersa & cõuertes in
ueritate ac falsitate respõdent. In hac ãt si cõuertẽs uera ẽ, nõ ne
cessario seqtur ut cõuersa uera sit, ecõtrario tamẽ dicimus eẽ ne-
cessariam, ut .s. si conuersa uera fuerit & cõuertẽs uera sit. Cõpa
rantur ẽt in pfectione hæ cõuersiões a iunioribus & dicitur cõ-
uersionẽ simplicẽ omni cõuersione esse perfectiorẽ, ex eo ꝙ si
altera uera sit, & altera, non autem in conuersione per accidens
uel per contrapositionem. quod & si recte respondeant, non
tamen arbitror eos recte causam inducere, propter quam perfe
ctior sit. sicut enim aliquando equalis est perfectionis syllogisti
ca forma, quæ uerũ ex falsis formaliter deducit, sicut ea, quæ ue
rum ex ueris, quum eadem forma sit, qua uerum ex ueris, & qua
uerũ ex falsis formaliter deduci potest, sicut patet ex libro prio
rum. ita arbitror conuersionem per accidens non ob hanc cau
sam esse imperfectiorem conuersionem, quàm sit simplex pro
pterea quod conuersa falsa sit, conuertens uera, sicuti ipsi arbi-
trantur, nam ita formaliter sequitur uerum ex falso in conuersio
ne per accidens, sicut uerum ex ueris in conuersione simplici.
uel falsum ex falsis sicut in omnibus figuris patet, quod autem
dicunt, aliquando per conuersionem, per accidens ad uerum
falsum sequi supra sufficienter reprobauimus declarantes quo-
modo conuersio per accidens secundum Boetium ĩtelligatur.
quod autem hic dicimus de conuersione, per accidens intelli-
gas & de cõuersiõe per cõtrapositionẽ, semp. n. cõsequẽs ĩ hac
formaliter seqtur ad accidẽs, ut ĩfra ẽt clarius patebit. Alia igitur
à nob assignãda cã ẽ. ex sentẽtia Aristotelis hẽtur in prio priorꝫ
dmõstratõnẽ uniuersalẽ pticulari pfectiorẽ eẽ, eodẽ mõ & eadẽ
rõne dicimus & syllogismũ. uniuersalẽ pticulari eẽ pfectiorẽ, quo
niã ad uniuersales syllogismos figuræ prie cæteri reducãtur. cũ
ãt cõuersio scdm se ad syllogismos ordiatur, pfectio ãt diuersoꝝ

ordinatoꝝ in finem ex fine sumitur, dicemus ꝙ conuersio simplex ex hoc ipse ꝙ aliq̃ uniuersalis, ita conuertitur, ut cõsequens sit, utputa uniuersalis negatiua, cõuersione p accidens pfectior eẽ dicetur. uel clarius ex eo ꝙ p cõuersionẽ simplicẽ aliqs syllogismꝰ ad aliũ reducitur q oĩ p accidẽs reducto dicitur eẽ pfectior q̃tũ ad uniuersalẽ eẽ uel pticularẽ. nullus. n. syllogismus ad alteꝝ reducitur p cõuersionẽ p accidẽs, ĩ quo uniuersale pmãeat, licet aliqs per conuersionẽ simpliciter uniuersalis. prio sit deinde reductus uniuersalis p maneat, sicut patet de prio, & de scđo figuræ secũ dæ q uniuersales sunt, & ad secundum primæ reducuntur, q uniuersalis modus ẽ. fapesmo ãt ad ferio q particularis est. & breuiter conuertẽtes p accidẽs, uel ab uniuersalibꝰ ad singularia procedimus cõmutãtes. nunq̃ a[illegible]t uniuersalis fit ad uniuersalẽ sicut in simplici fieri prædiximus. & pp hoc consequenter dicimus conuersionẽ simplicẽ pfectiorẽ esse, q̃a per hãc aliqd, si non magis pficitur. saltẽ non ã sua pfectiõe minuitur. sicut patet de modis reducibilibus, accelarent, quoꝝ nulla propõ mutatur, ut ex uniuersali pticularis fiat. In conuersiõe ãt p accidens sp syllogismus reducẽdus p talẽ cõuersionẽ, aliquã uniuersalẽ in pticularẽ pmutat queãdmodũ patet de darapti felapton. Conuersione ẽt p cõtra positionẽ pfectior dicitur, ppea quod hæc minie ad syllogismũ conducit. nõ. n. hac ꝯuersiõe aliqs syllogismus ad aliũ reducitur, ut ĩfra probabitur. Sed dices opposităũ seq uideretur, nõ. n. arbitrãdũ ẽ id, qđ ĩ alteꝝ ordiatur, eo qđ in alteꝝ non ordiatur pfectius esse, ueluti ex se hoc pfectionẽ hẽat. Illud uero ex eo ad qđ ordinatur. Sed ad hoc dicere possumus ꝙ cõuersio simplex. ẽt si in syllogismum nõ ordinetur, perfectior est, q̃ conuersio percontra positionẽ ratiõe suarum ptiũ, uidelicet noium finitoꝝ, q̃ perfectiora sunt, quã noia ĩfinita, quũ aliqd determinatũ significẽt. & consequenter dicimus, ꝙ aliqd ordinatũ in aliquẽ finẽ perfectionẽ maiorẽ adipiscitur, quã ex se hẽat, sicut diceremus aliquẽ pfectius & honorabilius uiuere, ex eo ꝙ regis orator est, quã si ex se uiueret. Eodẽ modo

concluditur cõuersionẽ simplicẽ conuersione p cõtra positio nem pfectiorẽ eẽ. qa in syllogismũ ordinetur, nã maior est perfe ctio conuersioni simplici. ex tali ordine, quã ex se ipsa hẽat, quis ea quã ex se ipsa hẽt, nõ infra sit ad illã quã conuersio p cõtra po sitionẽ ex se hẽt. Si igitur æqualẽ pfectionẽ hẽret conuersio sim plex ex ordīe ad syllogismũ. Illa quã habet conuersio p contra positionẽ ex se, bene seqretur q̄ cõuersio p cõtrapositionẽ pfe ctior eẽt, non ex perfectiõe hita, qa ex casu ponitur æquales ex mõ hẽndi, perfectius. n. ẽ qd ex se aliqd hẽt eo qd tantũ dẽ ab al tero accipit. Sed nõ est sic de conuersione simplici, uel magis de pfectione conuersionis simplicis ĩ ordīe ad cõuersionẽ per contrapositionẽ, sicut satis explicatũ est. Sed de prædictis una oritur difficultas ppea q̄ nõ uidetur ue℞ dictũ nostrum de cõ uersione simplici, & per accidẽs. s. nullã cõuersionẽ per accidẽs fieri in syllogismis, per quã ab uniuersali ad uniuersale fiat tran spositio, qd coiter conceditur. nõ. n. aliq̃ uniuersalis põt per ac cidẽs in uniuersalẽ conuerti, q̃uis hoc existimarint iuniores, di ces tamen ab aliq̃ particulari ad uniuersalẽ fieri transmutationẽ per accidẽs qd maiorẽ pfectiorẽ uidetur arguere quã uniuersalẽ ĩ uniuersalẽ trãsponere. per cõuersionẽ simplicẽ, Nã in reductõe Baralipton ad Barbara cõclusio particularis ĩ uniuersalem uide tur reduci per conuersionẽ, per accidens, & hæc qdẽ instantia nõ solũ uidetur difficultatẽ facere, quo ad rationẽ perfectionis assignãdã in conuersionibus, sed ẽt quo ad cõuersionẽ per acci dens. dictũ, n. est nullã particularẽ in uniuersalẽ per accidens cõ uerti, sed ẽcõtrario uniuersalẽ ĩ pticularẽ. sed ad hæc dicimꝰ pri mo modũ hunc, nõ ab Aristotele fuisse positũ ĩ ordīe syllogis mo℞ alicuiꝰ figuræ, sicut nec per hũc sequuntur q̃tuor cælãtes dabitis fapesmo frisesomorum queãdmodum patet exercitato super libro prio℞, quia tamen sicut. inquit Boetius ĩ tractatu de syllogismo categorico theophrastus, & Eudemus addiderunt, qui graues uiri sũt. quibus etiã grauissimus cõsensit Porphyrius ideo saltem iuxta ho℞ sententiam respondẽdum esse censeo.

dicemus igitur hos modos quos apud græcos dici factos κατὰ ἀνάκλασιν .i. per refractionē, uel conuersionē quandā ex aliis directe procedentibus, hoc aūt quod dicitur in hoc modo, qui Baralipton est, monstrabimus. In aliis uero, uel in materia syllogismorum, uel ī libro priorum amplius explicabimus, ex duabus itaq; affirmatiuis constat hic modus, ex quibus directe tertia uniuersalis concludi posset, quæ tertia uniuersalis in particularem per accidens conuertitur, & sic modus primæ figuræ constituitur hoc modo, omne iustum bonū est, omnis uirtus iusta est, ad has in quam uniuersalis directe sequeretur, oīs uirtus bonum ē, hanc conuerto & dico aliquod bonū uirtus est, & sic ex primo modo per cōuersionē syllogismum efficio quinti modi, quem quidem ad primū modum reducere possum, nō ratione conuersiōis particularis, sed rōne præmissarum uniuersalium, ad quas diximus directe, primo uniuersalē conclusionē debuisse consequi. quæ post modū in particularē per accidēs conuerteretur. Sed de cōuersione simplici etiā per accidēs hactenus dictum sit. Restat nunc dicere de couersione per contra positionem, quam Aristoteles omissit. in qua etiā iuniores iudicio meo nō minus quam in prioribus errauere. Conuertuntur, itaq; aliquæ propositiones simpliciter & aliquæ per accidens, quæ sint hæ, & quomodo in prioribus a nobis explicatum est, nunc autem sciendum, ꝙ contraiacentes, quæ simpliciter sibi conuerti nequeunt, hoc est uniuersalis affirmatio, & particularis negatio sibi ipsis per cōtrapositionem conuerti possunt, contraiacentes uero illæ, quæ sibi simpliciter cōuertuntur, hoc est uniuersalis negatio, & particularis affirmatio, minime hac per contra positionem conuersione sibi ipsis couuerti possunt, quēadmodū testatur Boetius in tractatu de propositiōe categorica & hypothetica, & hoc propter' nihil aliud est, nisi quia priores contraiacentes, hoc est uniuersalis affirmatio, & particularis negatio sibi ipsis conuertuntur per contrapositiōem, ut ueræ simul. uel falsæ sint uniuersalis quidē uniuersali, particularis uero particu-

lari in omni materia dicuntur conuerti, ut si conuersa uera sit, uera quoq; de necessitate dicatur esse conuertens. Sicut exemplis his tibi cōstare potest. In eētialib9. prīo sic oīs homo aial ē omne non animal, est nō homo, utraq; per se uera est, & de prima quidem constat. de secūda ēt similiter apparet, significat. n. ꝙ omnis res quæ animal non est. eadem & homo nō est, quod uerum est. Eodemq; modo. si essentialiter conuertibiliter prædicationem feceris. idem reperies, ut dicēdo omnis homo animal rationale est, omne non est animal, rationale non homo ē, ueritas in utraq; apparet. Constat etiam hoc, ꝙ dicimus & ī prædicatione accidentali conuertibili, ut si dixero omnis homo risibilis est, omne non risibile non homo est, quæ etiam similiter ueræ sunt. Sed dices nonne prædicatum est, hāc simpliciter cōuerti posse? quomodo igitur etiam per contrapositionem conuertitur? Sed ad hoc dicimus non dictum eē propositionem, quæ simpliciter cōuertitur aliqua in materia nō posse ꝑ contrapositionē cōuertitur. Sed nō posse cōuerti ī oī materia, nā & infra cōcedemus uniuersalē, ēt ipsam negatiuā in se ipsā posse per cōtrapositionē cōuerti. Sed solū indeterminata materia. Et idē de ꝑticulari affirmatiua cōcedemus, uniuersalis uero affirmatiua, sibi ipsi ꝑ cōtrapositionē cōuertitur ī oī materia, sed prosequimur ostēdentes quo pacto in materia nō cōuertibili, & accidētali sibi cōuertitur, & dicamus, omnis hō coloratus est, conuertentes dicemus, oē non coloratū non hō est, & utraq; similiter uera est. Eodem, & consimili modo dicendū est, si cōuersa falsa fuerit, falsa quoq; erit & cōuertens, ut si dixero, omnis homo æquus est, quæ falsa est, cōsimiliter cōuertendo, dicā, falsum oīs non æquus est, non homo. significo enim ꝙ oīs res, quæ æquus nō est eadem quoq; nō sit hō, quod falsum est pariformiter dici debet, & de particulari negatiua, ꝙ si uera fuerit, uera etiā erit eius cōuertens ꝑ cōtrapositionem, & si falsa consimili mō falsa, unum autem mirabile uelim aduertas habere hanc conuersionem, nā primū earum propositionū esse dicitur hæc cōuersio,

quarum etiã est conuersio per accidẽs, hoc est ædẽ propõnes & p accidẽs cõuerti possũt, & p cõtrapõnẽ, nõ tamẽ idẽ modus cõpetit cõsecutõis, si p accidẽs cõuertãtur, & si cõuertãtur p contrapõnẽ, nã si cõuertãtur p accidẽs nõ necessario ĩ ueritate ac falsitate respondẽt cõuertẽs & cõuersa, põt.n. ex falso formaliter p cõuersionẽ p accidẽs uer̃ seq, nõ ãt sic, si p cõuersionẽ per cõtrapõnẽ cõuertãtur, sed aut sp cõsimiliter ueræ, aut sp cõsimiliter falsæ, p quã ẽt proprietatẽ cũ cõuersiõe simplici cõuenire dicimus hãc cõuersionẽ p cõtrapõnẽ. Ibi.n. sp propõnes q̃ cõuertũtur ĩ ueritate ac falsitate cõsentiũt. Ex quo patet cõuersionẽ hãc cum cõuersiõe p accidẽs cõuenire pro q̃to de eisdẽ propõnibꝰ fiũt. cũ cõuersiõe uero simplici cõuenit quatenus in cõuertẽdo eãdem ĩ ueritate ac falsitate legem seruat, quã facit conuersio simplex. Conueniunt præterea, & in alio, quæ simplex conuersio est, & quæ per contrapositionem in eo, quod propositiones, quæ his couersiõibus cõuerti dicũtur sibi ipsis cõuertũtur p tales cõuersiões exẽpli gratia uniuersalis negatio sibi ipsi cõuertitur cõuersione simplici & pticularis affirmatio sibi ipsi eadem conuertitur. Consimiliter uniuersalis affirmatio sibi ipsi conuertitur conuersiõe per cõtrapositionem & ẽt pticularis negatio sibi ipsi eadẽ hac cõuersiõe hoc ẽ uniuersalis uniuersali pticularis pticulari, nõ aũt sic uniuersalis affirmatio sibi ipsi cõuertitur cõuersiõe p accidẽs uel pticularis negatio sibi ipsi. Sed prĩa q̃dẽ pticulari ut dictũ ẽ. scđa aũt uniuersali, licet alio mõ sicut supra declarauimus. Ex q̃bꝰ oĩbꝰ patet nõ recte ĩduci carmẽ illud quo ad oĩa ibi ꝯtẽta, dicitur.n. feci simpliciter denotãdo, ꝙ uniuersalis negatio & pticularis affirmatio simpliciter conuertãtur, ꝙ uer̃ dicimus eẽ & necessariũ sicut mõstratur prĩo prior̃, & aristoteles de his utitur, hoc termĩo ꝙ necesse ẽ cõuerti & probat, deinde dicitur cõuertitur eua p acci mõstrãdo ꝙ uniuersalis negatio & uniuersalis affirmatio p accidẽs cõuertãtur q̃đ scđm nõ puto ad ĩtellectũ Aristotelis dici uel Boetii, licet quoq̃uo uer̃ sit đ uniuersali q̃dẽ affirmatõe nõ ẽ dubiũ. đ uniuersali ãt negatõe

hoc modo monstratur. cõuertamus enim hanc, nullus homo lapis est, hoc modo per accidens conuertemus aliquis lapis homo non est, sed sicut ex superioribus patet uniuersalis affirmatio & particularis negatio per accidens conuerti dicuntur. licet alio mõ una, alio mõ. reliq̃ sicut prædictũ ẽ, q̃re arbitror, ita debere habere. conuertitur oua per acci ut mõstremus particularem negationem & uniuersalem affirmationem per accidẽs conuerti & ut aliqua cõuersio ipsi particulari negatiuæ assignetur. Sed de his iam satis, postremo plura, quæ de cõuersione ꝑ cõtrapositionem dicta sunt uidẽtur infirmari ratõibus pauli ueneti quæ conãtur ostendere ꝙ in cõuersione per cõtrapositionẽ aliquãdo est cõuersa uera cõuertens aũt falsa quæ ratiões hæ sunt. Ista est particularis negatiua & uera aliqua rosa non est substãtia, rosa nõ existẽte, & tamẽ cõuertens est falsa. Aliqua nõ substãtia. non est nõ rosa. & cõuertitur in hãc cõuersionẽ per cõtrapositionẽ quũ sit particularis negatiua, ergo ruit totum id, quod prædiximus, quod aũt conuertens dicatur esse falsa, utputa hæc aliqua nõ substãtia nõ est nõ rosa nititur probare paulus ex hoc, ꝙ sua cõtradictoria est uera, hæc. s. omnis non substantia est non rosa quam ipse paulus tanq̃ manifestam relinquit. secundo instat sic, chimæra nõ est animal, hæc uera est, & tamẽ hæc ẽ falsa aliquod non animal non est nõ chimæra. quod etiã probat ex suo cõtradictorio uero, hoc. s. oẽ non aĩal est non chimæra, quod autem sit uerum patet ĩquit ipse ꝑ suas exponentes. tertio ĩstat idẽ paulus sic. Ista est falsa. omnis chimæra est animal, & tamẽ sua cõuertens est uera. s. omne non animal est nõ chimæra, & hæc patet eẽ uera per suas exponentes, sic aliquod nõ animal est nõ chimæra & nihil est nõ animal, quin illud sit nõ chimæra, ergo oẽ non animal est nõ chimæra. Ad quæ quidẽ argumẽta diligẽter aduerte ut inspicias in illis falsitatẽ latere nõ minimã & ut cognoscas, quæ tanti erroris cã fuerit ipsi paulo. Et quãuis aliquã apparentiã habeant eius argumẽta, tamen nihil concludunt ut audies, primum quidem à quibusdã ita solueretur negando scilicet ante-

cedens esse uerum quo dicitur aliqua rosa nõ ẽ substãtia & rosa nõ existente queãdmodũ facit Ioãnes Scotus, & ẽt aliq thomistarum & ipsemet Paulus prio posteriorum capitulo illo, uerum qdẽ igitur oportet eẽ &c. & scd̃m hoc si cõsequẽs est falsũ ẽt antecedẽs est falsũ. Sed hãc respõsionẽ qdẽ nõ approbo nec puto eẽ uerum iuxta Aristotelẽ & Auerroĩ hãc esse uerã rosa est substãtia rosa non existẽte sicut mõstrabimus in cõsequẽtibus nõ esse hoc pipateticis cõsentaneũ, q̃uis Albertus expresse id asserat. unde puto aliter respõderi debere casu posito, antecedẽs esse uerum. s. aliqua rosa nõ est substãtia. & quũ dicitur cõuertens est falsa, hæc. s. aliq̃ nõ substãtia non est nõ rosa negatur hoc, imo uera, significat. n. hoc ꝙ aliqd qđ non est substãtia est rosa, & hoc est uerum. nã rosa ipsa nõ existẽs nõ est substãtia. & est rosa sicut cæcitas est cæcitas non ens est non ens, ita rosa quæ non existit est rosa & breuiter. ita de hac fit prædicatio sicut prædicatur negatio de negatione & priuatio de priuatione & quũ probatur esse falsam ex eo qđ sua cõtradictoria est uera negatur ꝙ sua contradictoria sit uera. & quum ulterius dicitur hæc est uera, omnis non substantia est non rosa, & hæc est sua contradictoria, conceditur quidẽ quod contradictoria sit, negatur aũt quod sit uera, non enĩ uera est casu posito, quod rosa non sit hæc, omnis non substãtia ẽ non rosa, & si probetur ꝑ exponentes sic, aliqua non substãtia est non rosa, hæc conceditur, quia albedo non substãtia existẽs est non rosa, sed negatur reliqua expositiones hæc, uidelicet & nihil ẽ non substãtia, quũ illud sit non rosa, quia suũ contradictorium est uerum, uidelicet aliquid est non substãtia, & tamẽ illud non ẽ non rosa. i. est rosa sicut de rosa non existẽte prius dictũ est, ꝙ est non substãtia, & tamen ẽ rosa, & si dicitur, rosa non existens ẽ nõ substãtia, ergo rosa nõ existẽs ẽ, dicitur negãdo consequentiam. & hæc fuit cã quæ paulũ decepit. Arbitratus est enĩ eam ualere à tertio adiacente, ad secundũ adiacens, sed nos dicimus terminũ ĩfinitũ prædicari tã de ente q̃ de nõ ente, ut patet prio περὶ ἑρμηνείας capitulo de noĩe, & ꝑ hoc nõ ualet consequẽtia à ter

tio adiacēte ad scđm adiacēs cū termino infinito, & p hæc patet respōsio ad primū argumētū, ad scđm aūt argumētū dicitur cō-cedēdo, ꝙ hæc ē uera, chimæra nō est aīal, & negatur, ꝙ conuer-tens sit falsa, hæc aliquod non aīal non ē non chimæra, imo etiā hæc ē uera, significat. n. ꝙ aliqd, ꝙ nō ē aīal, est chimæra, qđ ueꝝ est, nam chimæra est nō aīal, & est chimæra, quum aūt dicitur suum contradictorinm uerum, negatur quod sit ueꝝ suum cō-tradictorium, hoc uidelicet omne non aīal est nō chimera, nec huius exponētes omnes sunt uere, exponitur enim sic aliquod non animal est nō chimæra & hæc uera est, quia lapis non ani-mal existens est non chimæra. Sed secunda est falsa hæc uideli-cet quæ dicit & nihil est nō animal quin illud sit nō chimæra, qa suum contradictoriū est ueꝝ. s. aliquod est non aīal & illud non est non chimæra, quia chimæra ē non animal & chimæra non est non chimæra, hoc est chimæra est chimæra. Sed eadē ratio-ne qua prius Paulus deceptus est, putauit enim hanc non eē ue ram chimæra est non animal, ex quo chimæra non est, & sic cō cessit exponentes illius uniuersalis esse ueras uidelicet illius, om ne non animal, est non chimæra, tu āt habes quo modo illa sit uera chimæra, est non animal, & sic patet responsio ad secūdū argumētū. Ad tertiū qdem similiter patere potest responsio, nā quū dicitur hæc ē falsa, oīs chimæra ē aīal conceditur. Sed nega gatur ꝙ hæc sit uera oē nō aīal. ē nō chimæra, nec hoc patet p su as exponētes cū scđa falsa sit ut mōstrauimus ī priori respōsione q̄re & antecedēs & cōsequēs cōsimiliter falsa sūt, nā hæc falsa est oīs chimæra ē aīal, & hæc rursus ē falsa. oē nō aīal est nō chimæra, sicut mōstrauimus, & sic patet responsio ad obiecta. patet etiā quod sit conuersio per contrapositionē, quia est trāspositio ter minorum finitoꝝ in infinitos quantitate non mutata uel deter minatiōe. patet ēt q̄ hac cōuersiōe propōnes cōuerti habeāt, qa uniuersalis affirmatio & pticularis negatio unū. postremo non ignorādū est ab Aristotele hanc non fuisse positam conuersio nem, nam nullus syllogismus ad aliud per hanc conuersionem

reducitur. Boetius autẽ hanc posuit ueluti uolens omnem modum conuersionis in terminis existentem ponere uel melius: quia uoluit modum conuersionis omnem ponere, quæ est inter propositiones, quæ eodem ordine participant, & sic cum dei adiutorio habes quõ in propõnibus de inesse cõuersio fiat

An conuersio sit instrumentum aliquod faciẽs fidẽ.

Quia eo modo quo per syllogismos probamus intentum quod prius fuerat dubium per conuersionem uero de quibus dubitari potest an sit ueri syllogismi, probamus ueros esse. conuenienter quærere conuenit de conuersione, quum per ipsam certificemur de quæsito, an sit instrumentum aliquod ad scientiam. Et iuniores quidem ferè omnes dare plerisque distinctionibus dicunt conuersionem aliquam esse consequentiam formalẽ, neq; ulterius determinãt qualis sit, an syllogismus, an ẽthymema, an ĩductio uel exemplũ, neq; determinat quo pacto distincta consequentia ab istis sit si concesserint conuersionẽ esse consequentiam distinctam à quauis prædictarum, quod autem non sit syllogismus patet, quia ex duabus propositionibus cõstat syllogismus & conclusione per illas illata, non etiam inductio, quæ processus est à singularibus ad uniuersalem; neq; exẽplum quod ab uno singulari ad aliud procedit, nam cõuersio nõ à solis singularibꝰ est ad singularia uel ad uniuersalia. Sed etiam ab uniuersali ad uniuersale & ab uniuersali ad pticulare, nõ etiã enthymema uidetur esse, quia quemadmodum scribit Albertus. Si cõuersio esset enthymema, oporteret ipsũ reducere ĩ syllogismum imperfectum, non quidem, quod necessario omnẽ enthymema reducatur in syllogismum imperfectum, aliqđ enim reducere in syllogismum perfectum, sicut dicendo, omnis homo currit, igitur omnis homo mouetur maiori accepta, hoc omne currens mouetur, & accepto antecedente enthymematis pro minori, omnis homo currit. ergo omnis homo mouetur ubi factus est syllogismus pfectus, sed quia conuersio hæc

nullum.B.est.A.ergo nullum.a.est.b.accepit mediũ terminũ uel.a.uel.b.& si quidem acceperit ipsum.b.impossibile erit cõcludere in uirtute enthymematis ꝙ nullum.a.est.b.quia in tertia figura non cõcluditur uniuersalis,nec negatiua,nec affirmatiua. Si uero accipitur medium,ipsum.a.ut dicamus nullũ.b est.a.omne.a.est.a.ergo nullum.a.est.b. secundum syllogizationem syllogismi,qui fit ex oppositis,in hoc ꝙ idẽ terminus hẽt duplicem rationem. In prima figura fieri nõ potest, sicut neq; syllogismus ex oppositis. Erit igitur solum conuersio enthymema tale.i.qđ ẽ reducibile ad syllogismũ secũdæ figuræ et prĩo q dem loquendo de conuersione uniuersalis negatiuæ, in cuius uirtute est alia oĩs conuersio propositionum de inesse, et de nẽcessario.quia igitur accepto tali syllogismo,nullũ.b.est.a.oẽ.a.ẽ a,nullum.a.est.b.non possumus uere hunc syllogismum perficere reducendo ipsum per conuersionem maioris,in prima figurarũ hoc modo,nullum.a.est.b.omne.a.est.a.nullum.a.ẽ.b. hic enim syllogismus uere non est,quia idem sumitur in ostensione sui ipsius,& conuersio perficeretur per se ipsam. dicẽdũ ꝙ conuersio aliqua,est enthymema,quod probatum est non posse perfici,nisi p syllogismum imperfectũ secundæ,qui ut pficiatur accipit conclusionem probandã aliqua uniuersali præmissarum conuersa,utputa negatiuam. Eodem modo dicẽdũ de conuersione uniuersalis affirmatiuæ,ipsa.n. est enthymema in syllogismum imperfectum tertiæ figuræ,ut addendo,omnis homo est animal,ergo aliquod animal est homo,medium sumi debet homo,ut fiat syllogismus in tertia figura, hoc modo, oĩs homo est homo,omnis homo est animal,ergo aliquod animal est homo,ubi conuersa minore quod concluditur, assumitur i reductione ad primam figuram. De particulari autem affirmatiua,dico consequens in conuersione ipsius non posse syllogistice concludi,nec possibile esse, ut conuersio talis reducatur in formã syllogisticam antecedẽte conuersionis accepto pro maiori. Si enim posset,aut esset in prima figura,aut in tertia,i se

cunda enim non concluditur affirmatiue, in prima at̄ concludi non pōt, aliqđ aial est homo, accepta hac aliquis hō est aial pro maiori. in pria. n. figura maior non potest esse ꝑticularis, nec etiā pro minori accipi potest, ad concludendā hāc, aliquod aial est homo, oporteret. n. mediū terminū eē aial, qui sumeretur ī uniuersali affirmatiua pro subiecto, ex quo prædicatur in minori, & de ipso oporteret prædicari hoīem, ex quo est prædicatū conclusionis, sic dicēdo oē aial est homo, aliquis homo est aial, ergo aliquod aial est homo, sed maior est falsa, & syllogismus non est in tribus terminis tantū. In tertia aūt figura, ubi particularis affirmatiua concluditur, & aliqua præmissarꝝ est particularis, si particularis est maior. dicemus reducentes, si possibile est hanc conuersionem, aliquis homo est aial. ergo aliqđ aial est hō, faciētes hāc aliqs hō est aial, esse maiorem, cuius medius terminus est hō. deīde sumemus uniuersalē affirmatiuā, oīs hō est, hō pro minori, ex qbus nihil aliud concluditur, q̄ aliqs homo est aial. si uero uniuersalis sumatur pro maiori, & particularis pro minori, cōcludetur cōsequens cōuersionis in tribus terminis, sicut ī prioribus. Ex quibus patet conuersionē uere dici non posse enthymema, qa non pōt reduci in uerꝝ syllogismū, prædicti at̄ qui uidentur fuisse syllogismi, non sunt syllogismi, sicut nec, syllogismi, ex oppositis, ad cuius simliitudinem termium alterum, sub duplici ratione accipiūt, de syllogismis qdem ex oppositis aliqd diximus in definitione syllogismi, prio priorꝝ. Dicamus igitur nos conuersionē, cōsequentiā esse necessariā ī eisdē terminis ordine trāsposito, neq; syllogismū esse, uel enthymema, uel inductionem, uel exemplum, nā horꝝ unūqdq; fidem faceret de consequente. Conuersio at̄ ipsa nullam fidem facit de eo ꝙ cōsequenter locum obtiet. Si. n. dixero nullum. a. esse. b. quia nullum. b. est. a. statim mentiar. non. n. possibile est utraq; existente, ex eisdem terminis præcise unam de altera fidem facere, propter transmutationem terminorꝝ uel ordinis diuersitatem, ordo quidem in terminis, qui fit ī distinctis propositionibus, aliquid

ad fidem producendã facit. sed ubi iidem fuerint termini prorsus nullo supaddito qđ uim obtineat medii, dicendum ex talibus nihil probabilitatis apud in intellectum causati. æqliter enĩ in cõuersiõe uniuersalis negatiuæ. una potest antecedẽs esse, uel altera, quod non contingit in speciebus argumentationum in quibus fides fit. Non enim sicut in ui enthymematum probabilis est, ꝙ si aliquid currat, quod moueatur, eodem modo probabile est, quod si aliquid mouetur, quod currat & eodem modo dicatur de aliis speciebus argumentationis. Sed esto etiam ꝙ propositio ipsa conuertenda magis nota sit, quam illa in quã conuertitur. non propterea sequitur, ut de illa in quam conuertitur. fidem faciat, propositiones tamen inter quas fit cõuersio, etiam si inter se non causent fidem altera, respectu alterius. una tamẽ illaꝝ adiuncta cũ tertia facit de aliquo latissimã euidentiã, quæ ab altera cum eadem non fieret, sicut patet in reductione Syllogismorum imperfectorum ad perfectos. Est autem necessaria consequẽtia á conuertenda ad conuertentẽ, quia una nõ potest esse uera sine alia, & sunt de eisdem terminis, & per hæc patet responsio ad obiecta.

Quæstio prima de conuersione propositionmu de inesse in qua continetur reprobatio iuniorum de Ampliatione.

i N conuersione propositionum de inesse, tria principaliter faciunt dubitationem. primũ argumentũ Auicenæ quod est de uniuersali negatiua. nõ. n. uidetur cõuerti, nullus hõ est scribens, nullũ scribens est hõ. Est. n. uerum i aliqua hora, ꝙ nullus homo est scribẽs, & pro eadem hora non est ueꝝ nullũ scribens est hõ, secundum propositiones de prædicato obliquo non uidentur conuerti. non enim conuertitur. nullus murus est in clauo, nullus clauus est in muro, & aliæ consimiles. Tertium propositiones de uerbo, uel participio, de præterito, uel de uerbo & participio, de futuro. non enim

uidetur sequi, ꝙ si nullum album, fuit socrates, ꝙ Socrates nõ fuerit albus. posito enim ꝙ socrates nunc nõ sit albus, fuerit tamen aliquando albus, manifestũ, est ꝙ nullum albũ ex iis, quæ nunc sunt, fuit socrates, & tamen socrates fuit albus. Et eodẽ modo aliquis homo est mortuus, non cõuertitur aliquod mortuũ est homo. de uerbo quoq;, de futuro non uidentur cõuerti. nõ enim sequitur, ꝙ si uirgo erit prægnãs, ꝙ similiter prægnans erit uirgo. nec si uirgo est futura meretrix, ẽt meretrix est futura uirgo, pro prío sciendũ est, quod argumẽtũ auicennæ de uniuersali negatiua accipit prædicatũ scribens in actu, & non in potentia. nã si accipet, ut dicit potentiã, propositio cõuerteretur, & tã antecedens q̃ consequẽs esset falsum, nã falsum est, ꝙ nullus hõ sit scribens in potentia, & eodẽ mõ falsum est, nullũ scribens in potentia est hõ, quũ igitur ipse accipiat li. scribens actu, tunc petit sibi hanc difficultatem dissolui, an prædicatũ, quod necessario inest alicui subiecto posito inesse, insit eidem, esto ꝙ nõ sit, exẽpli gratia, an sicut scribens quãdo est, necessario est hõ, similiter quãdo nullus est actu scribens, necessario scribẽs sit hõ. uel quare sicut hõi posito inesse, non inest scribere. non tamẽ scribenti in actu non potest nõ inesse hõ, dicamus secundũ sñiam Aristotelis, Auerrois, themistii, & alioꝝ peripateticoꝝ, ꝙ posito, ꝙ nullus actu scribat, hæc propositio non est uera, scribens est hõ, Et posito, ꝙ hoc sit ueꝝ, nullus hõ scribit, ueꝝ est etiã, ꝙ nullũ scribens est hõ, quod si ita est, solutũ erit argumentũ Auicennæ, antecedente. n. existente uero, & id qđ loco consequentis assumitur, erit ueꝝ, nã si ueꝝ est, ꝙ nullus hõ sit scribens, ueꝝ erit, ꝙ nullum scribens est homo. Hi ãt qui tenent sine constantia subiecti posse prædicatum essẽtiale subiecto inesse, imo necessario inesse, necesse est tale argumentũ dissoluãt. Videamus nunc, an uerum sit quod diximus secundũ Aristotelem Auerroim, & cæteros. Et dicamus ꝙ Aristoteles in prædicamento substãtiæ inqt, si aĩal prædicatur de hoĩe, ergo & de aliquo homine, nã si de nullo aliquoꝝ hominũ, nec omnino de homĩe.

Ex qbus uerbis Aristotelis uidetur haberi, ꝙ si aliquod prædicatũ prædicatur de uniuersali aliquo necessario etiã prædicatur de aliquo inferiori sub illo uniuersali. In' opposito igitur si hõ prædicatur describente prædicabitur'ẽt de aliquo scribẽte. Sed positũ est, ꝙ nullus hõ sit scribens & cõsequẽter, ꝙ nullũ scribẽs sit, ergo uerꝝ ꝙ nullũ scribẽs sit hõ. Sed forte cõcedetur, ꝙ nullo hoie scribente, nullus scribẽs est, & negabitur cõsequẽtia nullũ scribẽs ẽ, ergo nullũ scribẽs est hõ. q̃re cõceditur aliquod scribẽs est hõ. Esto ꝙ aliqd scribẽs non sit, cõtra hoc qa destruitur alia regula cõuersiõis particularis propõnis, si. n. ẽ uerũ, ꝙ aliqd scribens est homo, uerum erit ꝙ aliquis homo est scribens, positum autem erat, ꝙ nullus homo est scribens, igitur falsum est, ꝙ aliquis homo sit scribens. aliter enim & contradictoria essent simul uera, patet etiam secundum sententiam Aristotelis in secũdo periermenias, ubi inqt quod a prædicatis coniũctis ad prædicata diuisa (ubi non sit oppositio in adiecto, uel non prædicetur esse secundum accidens) tenet consequẽtia. Si igitur ista est uera, omne scribens est homo, esto quod nullus homo scribat, tunc ualebit consequentia, ergo omne scribens est, uel aliquod scribens est, consequens autem est falsum, posito, ꝙ nullus homo scribat, igitur & antecedẽs, omne uel aliquod scribẽs est homo. consequentia patet, quia quum dicitur scribens est homo, non est oppositio in adiecto, ut constat, nec prædicatur esse secundum accidens ex quo prædicatum est de essentia subiecti si subiectum est, prædicari autem secundum accidens nihil aliud intellexit Aristoteles quã quãdo copulæ additur prædicatum accidẽtale, quod potest dici de re esse si non sit, sicut dicimus, Homerum esse poetam, quia remanet Homerus secũdum poesim, esto quod substãtialiter sit corruptus, & similiter dicimus chimærã esse opinabilem uel imaginabilem, talia enim etiã remanent ĩcorrupta subaliter, & propterea non seqtur, uel Homerꝝ esse, uel chimerã esse, nec dicatur, ꝙ ĩ propositiõibus, ĩn qbus prædicatũ est essentiale subiecto, ꝙ esse prædicatur se-

cũdum accidens,tum qa tale prædicatũ eſt extraneũ ipſi eſſe,ſe
cũdũ ꝙ prædicatur non aliud adiacẽs,quũ.n.dicitur,hó eſt aíal
li.aíal extraneũ efficit li.eẽ ab eo qđ ſignificat,q̃ndo prædicatur
ꝑ ſe nihil tertiũ adiacens,tũ ẽt qa tale prædicatũ i ſuo eẽ nó ꝑóit
eẽ ſimpliciter hoc ẽ hoíem eẽ aíal,nó dicit hoiem eẽ, & pp hoc
appelleſ ſcđm adiacens,nã ſcđm hoc ſeq̃retur, ꝙ oẽ prædicatũ
eẽt ſcđm adiacẽs, ipſi.n.eẽ qđcũq; prædicatũ addatur,erit ſecũ-
dũ adiacẽs tali mõ.i.ĩ extraneitate ad eẽ ĩ ſcđo adiacẽte. Si.n.dixe
ro ſocrateſ ẽ albɔ li.albɔ facit li.eẽ extraneũ,nó.n.quũ dicitur,ſo
crates ẽ albɔ ĩtelligimus ſocratẽ eẽ,ſed eẽ talẽ,& eodẽ mó ĩ q̃libet
propóne đ li.ẽ adiacẽte tertiũ,nec ualet dícere, ꝙ tale prædica-
tum ſecundum ſuum eſſe non ponit eſſe ſimpliciter, qa poſſe-
mus hoc dícere de quocunq; prædicato. Diceret enim quis,ꝙ
oís propoſitio de uerbo eſt adiacente tertium.ipſi tertio adie-
cto accidit eſſe ſimpliciter,ex quo enim li.eſt,dicít ſolam unio-
nem prædicati cum ſubiecto,nó ãt per ſe & ſolitarie prædicatur
ſicut quãdo nó adiacet tertium accidit ſibi dicere exiſtentiã,un
de dicendum eſt,ꝙ q̃uis uerum ſit ꝙ hoc uerbum eſt quãdoq;
prædicetur ſecundum ſe,ſicut cum dicimus ſocrates eſt quãdo
que,aut nó prædicatur ꝑ ſe ſed quaſi alteri adiacet, ut apprædi-
catum. Et ut græci dicũt προς κατηγορου μενον.& quãdo prædi
catur ꝑ ſe per ipſum nihil aliud intelligimus q̃ exiſtentiã ſubiecti
de quo prædicatur,quum uero prædicatur ut adiectum ,tertio
licet per ipſum nó intendat,qui loquitur dicere ſubiectum eſſe
in rerum natura, ſed attribuere prædicatum ſubiecto median-
te hoc uerbo eſt,non tamen poteſt tale prædicatum attribu-
tum ineſſe, niſi ipſum ſubiectum ſit, ut cum dico.homo eſt
animal,licet non intendam dícere.quod homo ſit, tamen ho-
mo non poteſt eſſe animal niſi homo ſit.Et dicere, quod hoc
eſt uerum in propoſitionibus,in qbus prædicatur antecedens
de ſubiecto,nó ãt in qbus prædicatur prædicatum eſſentiale ſb
iecti de ſubiecto.accidentia.n.nó poſſũt ĩeſſe ſubiecta,niſi ipſa
ſubiecta exiſtãt,ĩ ſubſtãtialibus ãt nó req̃ritur exiſtentia extremo

rũ ſed ẽ ſufficiẽs unio extremoꝝ quæ eſt neceſſaria. eſto q̃d ſub-
iectũ nõ exiſtat, ñ ẽ benedictũ, qa ſi hæc propõ ẽ uera hõ ẽ aĩal,
nullo homine exiſtente ſicut uera eſt ipſo exiſtente, nõ autem
modo quo dicimus negatio eſt negatio, cæcitas eſt priuatio, &
de aliis ſimilibus, in quibus ueritas ſolum propoſitionis eſt, nul-
lam autem eſſentiã ponit ſubiectum, uel prædicatum, tunc ne-
ceſſe erit. ꝙ homine non exiſtente homo dicat eſſentiam ali-
quam, aliter uerificaretur hoc prædicatum animal de homine
ſic priuatio de cæcitate, in quo ĩtellectu conſideremus aĩal de
homine prædicari, & tunc animal eſſet nomen æquocum reſpe
ctu hominis non exiſtentis & ex terminoꝝ animalium exiſten-
tium. Sed ipſi concedunt eſſe ueram ín eo ĩtellectu, in quo ue-
ra eſt, ſi homo exiſteret, & tunc oportet ꝙ homo & aĩal dicãt eſ-
ſentiã aliquã, tunc ſi cã neceſſaria & ĩmediate ipſius eſt exiſtere
eſt eſſentia particularis, ſed in prædicta uerba Ariſtotelis homo
non poteſt eſſe aĩal, niſi aliqs homo ſit aĩal, ſi eſſentiã concomi
tatur eſſe neceſſario, ſequitur ꝙ, prædicta propoſitio non pote
rit eſſe uera ſecundum ꝙ li. eſt dicit naturã rei. Sed ſolum ſecun
dum ueritatem propoſitionis. Et forte eſſe conſequitur quãli-
bet naturã ſicut propria paſſio ſubiectum & eſt eius effectus ne
ceſſarius, Auerrois quoque, ſicut præínductum eſt in alia quæ-
ſtione propoſitio compoſita ex ſubiecto diſpoſito a parte ſub
iecti, & ex alio eſſentiali pro prædicato, eſt propoſitio partim
neceſſaria, & partim de ineſſe, neceſſaria quidem ſecundum
ſubiectum diſpoſitionis. quod enim ſupponitur ſcriptioni eſt
quod eſt homo neceſſario, ſecundum autem quod ſcribens ſi-
gnat ſuper hominem ĩ hora ſolum ĩ qua eſt ſcribens, tunc ſecun
dum Auerroim iſta propoſitio, ſcribens eſt homo, eſt uera ſolũ
in hora in qua eſt ſcribens. Et ſimiliter prío prioꝝ aliq̃ propoſi-
tiones dicũtur' abſolu tæ neceſſariæ, quia ſũt de termĩs neceſſa-
riis & ſemper ſe habentĩ eadem diſpõne, aliq̃ ãt dicũtur neceſſa
riæ quoniã q̃tenus ſubiectũ eſt prædicatũ illi ĩſit, & iſte non ne-
ceſſariæ ſunt, ſed ĩeſſe. Si igitur ponatur ſecundum Auerroi, ꝙ

nullus homo existit, non admitterẽ casum, admisso autem casu ita responderẽ de ueritate propositionis, hõ est aial, sicut prædictum est. Themestius quoq; in prio posteriorũ capitulo. xix inquit, quæ enim cõfirmatio esse põt conclusionis. i cuius subiectum dissolubile subcisiuũq; hẽatur, & cui prædicatũ neque semper neq; simpliciter, sed mõ insit, modo non isit, uerbi gratia, in est socrati, uel aial sit, sed nũc, nec quia Socrates est, sed qa homo est. Ex quibus uerbis themistii liquet socrati, & aliis indiuiduis non inesse posse prædicata essentialia, nisi existãt, nec dico ꝙ causa, quare socrates sit hõ, uel aial sit, esse socratis. Sed ꝙ Socrates nõ põt esse homo nisi sit, sicut terra non põt ĩterponi inter solem & lunã. nisi Eclypsis sit, quamuis Eclypsis nõ sit causa interpositionis terræ inter solẽ & lunã, sed magis ecõtrario Sed de hac materia alibi plenius dicetur, & iã multa scripsimꝰ in primo physicoꝝ contra Burleũ. hæc tamen quæ dicta sunt, sufficiãt pro solutione argumenti Auicennæ, ad qđ Auerrois talẽ solutionẽ inuit qualẽ prædiximus.

De secũdo ãt dubio. Intelligendũ est ꝙ in proposiõtibus i qbus prædicatũ ẽ, adiacet tertiũ siue illud tertiũ sit i recto. Siue i obliquo, semp est. prædicatũ est cũ illo tertio. Sed differẽtia ẽ, quia si tertium est in recto. idem denotatur per li est, prædicato quod denotaretur, si resolueretur in participium remanẽte eodem prædicato, ut si dixero, Socrates est homo, Socrates ẽ existens homo, & similiter quo ad conuersionem non refert dicere. existens homo est Socrates, & homo est socrates, ubi autem prædicatum fuerit in obliquo. Idem quidem significat propositio resoluto uerbo in participium, & non resoluto, ut Socrates uidet platonem, & socrates est uidens platonem, non tamẽ fit conuersio sine resolutione uerbi in participium, ut dicamus Platonem uidet Socrates, hæc enim non est conuertens illius, Socrates uidet platonem, ex quo idem subiectum ac prædicatum utriusq; remanet, nec si dicatur. plene uidet socratem eius erit conuersio, potest enim una esse uera, & non altera. Eodem

modo de hac, clauus est in muro, non conuertitur in hanc: in muro est clauus, propter eandem causam. Sed oportet accipere id, i quod resoluitur uerbum cũ eo, quod adicitur, ut uidens Platonem est Socrates. Et existens in muro est clauus, ratio aũt ẽ quia termini in obliquo nõ possunt reddere suppositũ uerbũ sum es est. quod includitur in oĩ uerbo adiectiuo. Et quis sẽper uerbum sit pars prædicati, ubi prædicatur. tertium adiacens, nihilo minus non oportet ipsum in conuersione fieri subiectum itelligitur.n. semper cõuersio ĩ termĩs mediãte nota copulatõis, quæ semper adiacet prædicato, qualitercunq; ĩ terminis fiat mutatio. Et per hæc patet responsio. ad secundũ dubium. Ad id autem, quod tertio obiicitur, dicendum, quod subiectũ cuiuscunq; propositiõis de uerbo, de præterito, uel de eius participio semp er stat pro eo quod fuit, nisi addatur aliqua determiatio, siue in præsenti sit, siue non sit. utrunq; enim horum potest sibi accidere, ut si dixero Socrates fuit albus, siue modo Socrates sit, siue non sit, modo fuerit aliquando sub albedine, dico hanc propositionem esse ueram, Socrates fuit albus. Et necesse est in præterito aliquando socrati inhæsisse albedinem, non aũt necesse est semper pro quocunq; tempore præterito. Si autem propositio sit negatiua, ut Socrates nõ fuit albus, necesse ꝙ nullo tempore præterito fuerit albedo in socrate, nisi in ipsa negatiua, tempus præteritum determinetur. Ad propositum igitur dico esse necesse, ꝙ nullum album fuit socrates, ꝙ Socrates nõ fuerit albus, nam si album stat pro albis de præterito, non autem pro albis de præsenti, nihil autem prohibet etiam uerificari pro albis de præsenti. Sed hoc accidit prædictæ propositioni, non enim hoc erat de intellectu eius, nec accipimus singularia ĩ propositiõe de præterito, quæ sunt existentia in quantũ existentia, Sed quæ fuerint, siue nunc sint, siue non, maxime autem hoc ẽ in propositionibus quarum subiecta non sunt, denominatiua sicut concreta substantialia, ut homo fuit rex. In denomĩatiuis uero & accidentalibus, possumus distinguere tales propositio

nes, aut enim eorum subiecta accipiuntur penes id, quod signi ficatur, aut penes id quod denoiant, & si uno mō sumātur ī cō- uertenda. Eodem modo sumantur in conuertente. Sicut quū dicimus, nullū album fuit Socrates aut sumitur li albū, pro eo quod denominat, aut pro eo quod significat. Si pro eo quod denominat, tunc quidem necesse est denoīatum accipi pro eo quod fuit, si propositio sit de uerbo uel participio præteriti tē- poris, cui potest nunc talis denoīatio inhærere. Et in hoc etiam sensu talis propositio conuertitur. si enim nihil, quod nunc est album fuit Socrates neq; socrates unquā aliquod tale fuit, cui albedo nunc inest, unde talis propositio accepto subiecto in tali intellectu. s. pro denominato, cui talis modus nunc inest. ē quasi propositio partim de præsenti, & partim de præterito, & pro quāto accipitur hoc modo conuertitur, eo modo quo di- ctum est. Si autem accipiatur, li album pro eo ꝙ significat prin cipaliter, tunc necesse est, sumatur pro suppositis de præterito, & in hoc sensu cōuertitur, & est uerum, quod si nullum album fuerit Socrates, quod Socrates non fuerit albus. siue alba de præsenti' sint, Socrates siue non, utrunq; enim potest contin- gere. Et eodem modo dicatur de participio de præterito. ut ho mo est mortuus, li homo supponit pro homine præterito, si- ue sit, siue nō, accidit aūt in tali propositione, ꝙ nō sit. sicut in alia quod sit. sicut dicēdo, homo deambulauit posito ꝙ is qui deambulauit, etiam nūc sit, uel si dicatur hō est uulneratus, stat li homo pro hoīe qui fuit, esto ꝙ nunc etiam sit. Et per hæc pa- tet responsio ad oīa similia. Si enim cōceditur, ꝙ nullum uidēs fuerit cæcus. etiā conceditur ꝙ nullus cæcus fuerit uidens, di- stinguendo tamen prius de li cæcus, quia si accipitur pro subie cto denominationis, uerum est, ꝙ nullum subiectum cæcitatis fuerit uidens, idest subiectum uisionis. Si uerum est quod nul- lum uidens uel subiectum uisionis fuerit, id quod est subiectū cæcitatis. Et si aliquod quod nunc est subiectum cæcitatis fue- rit uidens, etiam aliquod quod fuerit uidens, fuit id quod nūc

est subiectum cæcitatis. pro his autem quæ significant ista noīa
cæcus & uidens, si nullus uidens fuit cæcus, nec ullus cæcus fuit
uidens. esset enim uera aliquando de præsenti, cæcus est uidēs,
si esset uera de præterito. non enim est imaginādum, quod sum
ptis terminis, pro his quæ significant, li cæcus accipiatur pro cæ
co. de præsenti, & li uidens pro uidēte de præterito. quū dicitur
nullus cæcus fuit uidens, & propter hoc appareat propositio
falsa. Sed uterque accipitur pro præterito, & cæcus pro cæco
de præterito, & uidens pro uidente de præterito. Si autem for-
te ratione termini subiectum supponat pro præsenti, prædica-
tum autem pro præterito in conuersione prædicatum fieri de-
bet subiectum cum uerbo de præterito, ut quum dico nullum
uidens fuit cæcus, ex quo li uidens est participium præsentis tē
poris intellectus fertur in ipsum, ut præsens licet, non repu-
gnet quod feratur in ipsum, ut in præteritum. Sed prædicatum
semper stat pro præterito, unde in conuertendo debet dici,
nihil quod fuit cæcum est uidens. Et in rei ueritate tales propo-
sitiones de subiecto, quod est notandum de nominatiuum ex
quo subiectum dicit, duo, semper dicunt naturam substractam
denominationi pro tempore præterito, ipsum uero modum
indifferēter pro præterito, & pro præsēti. Et in talibus proposi-
tionibus intelligit intellectus secundas habitudines seu inhærē
tias, unam quidem modi, uel qualitatis ad subiectum, alteram
autem uerbi. & præteriti ad subiectum. Et secū dum quidem ha-
bitudinem modi ad subiectum potest accipi secundū inhæren
tiam temporis præsentis, & respectu suppositorum de præsenti
secundum autem habitudinem uerbi ad subiectum semper ac-
cipiuntur, supposita in ordine ad tale tempus quale dicit uer-
bum quod in propositione assumitur. Et forte non est malum
addere tertiam habitudiem, quam dicat uerbum in ordine, ad
q̄litatē denoīantē subiectū, & hæc sēper est, secūdū cōdictionē
uerbi. Si. n. uerbū fuerit de præterito, uel de participio de præ-
terito, tūc pōt subiectū, quod est denoīatiuū & accidētale scd̄m

modum denominationis denotari ratione uerbi de præterito, & secundum supposita de præterito. Et propter hoc in talibus propositionibus, nullum album fuit socrates, li. album, ex quo duo dicit. s. subiectũ & albedinem, potest accipi pro subiecto albedinis & uere, sic semper sumatur respectu suppositorum de præterito, scilicet pro suppositis, quæ fuerũt. siue modo sint, siue non sint. Et tale subiectum denominatum ab albedine potest esse denominatũ non in præterito sed solum in præsenti. Et sic denominatur habitudo qualitatis ad subiectum non mediãte uerbo, quod assumptũ in propositiõe. Sed solũ per tempus præsens & hoc est ut arbitror propter potentiã apprehendentem prius subiectũ tale cõplexũ aliquo modo, ex subiecto & dispositione. anteq̃ apprehendat copulam uerbalẽ, & talis copulatio ex subiecto & accidente q̃ denotatur uno noĩe concreto significatur ut præsens, licet non existimem hãc cõplexionẽ debere dici adhuc ueram uel falsam, nam sola complexio uerbalis est illa, quæ necessario est uera uel falsa. Esto etiam, quod talis complexio accidentis & subiecti habeat aliquid, quod connotet tempus, propter hoc dicetur semper complexio temporalis, uel uera, uel falsa. Exempli gratia, nullo homine scribente, si dixero, nullus ẽ homo scribens. Sicut uisũ est ĩ responsiõe ad primum argumentum, conuertitur, nullum scribens est homo. & est tam conuertens q̃ conuersa similiter uera. Nec licet resoluto participio in ferre aliquid scribere, sic dicendo nulla res q̃ scribit est homo ergo aliqua res scribit & nulla talis est hõ, nam si hoc esset, tunc sequeretur conuersionem non fuisse ueram. consequens enim esset una copulatiua. cuius una pars esset falsa repugnans posito hæc. s. aliqua res scribit, in affirmatiuis tamẽ propositionibus liceret, ut aliquod scribens est homo, ergo aliqua res scribit. & illa est hõ, nõ tamẽ propter hoc seq̃tur ut sp & ĩ quibuscũq; denoĩationibus sic liceat resoluere. Sed in his tantũ quæ a uerbis deductæ sunt quales sunt hæ quæ participiorum sunt sine negatione uel signo negatiuo, quemadmodum non

apparet de uniuersali negatiua, quæ est cũ signo, ut diximus. Et rursus si denominationes participiorum ponantur a parte prædicati, non est necesse resoluantur in tempus, quod consignificat tale participium. nam dicendo ego uidi platonem, & postmodum ad hoc traxero uerbũ de præterito cum ꝑticipio de præsenti, ego fui uidens platonem, non licet sic resoluere, ego fui id quod nunc est uidens platonẽ, sicut manifeste apparet. in propositionibus autem de uerbo uel participio de futuro con similiter dicatur, aut enim eorum subiecta sunt denominatiua aliquo modo. s. significantia subiectũ & dispositionem, aut nõ, si nõ, semper supponũt respectu suppositoꝝ de futuro, nõ dico autem de futuro ita, ꝙ necessario non sint uel non fuerit. Sed ꝙ necessario erũt, siue sint & fuerint, siue nec sint nec fuerint. Vt si dixero, aliquis homo erit papa. li. homo supponit pro homine qui erit, siue sit & fuerit siue non modo erit in futurũ. si autem subiecta propositionum de futuro significant subiecta & dispositiones, tales propositiones tũc possunt esse quodãmodo compositæ ex duplici uerbo secundum ꝙ dispositõ potest significari in subiecto ut præsens sicut in superioribus dictum est respectu uerbi de præterito, ut dicendo uirgo erit prægnans li. uirgo significat intentionem subiecti & intentionẽ uirginitatis, & si quidem sumatur pro subiecto, uera est propositio, uerum enim est, quod subiectum uirginitatis erit aliquãdo subiectum prægnationis. Si autem sumatur pro dispositione ẽ falsa, nullum enim tempus erit in quo uirgo sit pregnãs, quod necessario requireretur, si hæc futura esset uera uirgo erit prægnans & aduertendum est, ꝙ propositiões siue de præterito, siue de futuro, quæ respectu subiecti denominationis sunt ueræ, respectu autem qualitatis denominatiuæ sũt falsæ, magis debent dici falsæ quam ueræ, ut album fuit nigrum, uirgo erit prægnãs, & cõsimiles, nam omnis propositio, quæ de futuro ẽ uera, est de præsenti possibilis, ut si homo erit papa, & homo potest esse papa, & similiter de præterito, si homo, fuit homo potest esse, si enim

aliquando fuit uera, in præsenti non repugnat sibi tempus præ-
sens secundum se, licet secundum aliquam specialem rationem
possit sibi repugnare. Istæ autem nunq̃ possunt esse ueræ, uirgo
potest esse prægnans, hæc enim, si ponatur in actu, sequitur incō
ueniens. q. s. uirgo sit prægnans, & similiter album possibile est
esse nigrum, non potest poni in esse, quia secundum denomina
tionem est falsa, licet secundum subiecta sit uera. Quod autem
dicitur a iunioribus, quod itelligitur de possibili de sensu com-
posito & non de sensu diuiso, hoc reprobabimus efficaciter in
sequenti quæstione, nam non puto iuniores intellexisse Ari-
stotelem aut peripateticos in hac materia, sed maxime aberras-
se. Ad propositū igitur tales propositōes per accidēs sunt ueræ,
scilicet ratione subiectorum. Dico autem per accidens propte
rea quod denominatū nomē principaliter significat dispositio
nem denominantem, subiectum autem non principaliter signi
ficat sed quodāmodo ipsum dicitur circuncernere. magis igi
tur censcenda erit propositio talis uel talis penes id, q principa
liter significant suæ partes, scilicet subiecta & prædicata, quam
penes id, quod accidentaliter indicant, per hæc, quæ dicta sunt,
puto patere posse responsionem ad omne argumētum, quod
factum est, & quod fieri potest in hac materia. Et patere etiā po-
test error omnium iuniorum qui putarunt ampliationem dari,
& concesserunt propōnes, in quas non fertur intellectus secun
dum naturam. Arbitrati enim sunt q in omni propositione de
uerbo, uel pticipio de præterito, subiectum supponat pro eo,
quod est, uel fuit, modo habeat supposita correspōdentia pro
tempore præsenti, & pro tempore præterito, nam dicēdo, adā
fuit, non ampliatur adam pro eo, quod est, uel fuit, ex quo non
habet supposita pro his duobus temporibus, & non impedia
tur, & restringitur, quia dicendo, quod fuit homo ē mortuum,
li. homo supponit precise pro supposito de præterito, & eo-
dem modo dicunt de subiecto supponente respectu uerbi,
uel participii temporis futuri cum eisdem conditionibus, hoc

autem totum falsum est in propositionibus, in quibus subiectū non significat duo eo modo quo supra diximus, semper enim accipitur secundum supposita temporis, quod in propositione assumitur. in propositionibus uero ī quibus subiectū significat illa duo, dicimus accipi posse subiectum dispositionis secūdum tempus præsens, & secundum supposita tēporis præsentis, non autem hoc est in ordine ad uerbum. sed in ordine subiecti ad dispositionem. in ordine autem ad uerbum semper accipitur secundum exigentiam uerbi appositi, & sui temporis. sicut in superioribus dictum est. non dico etiam solum in ordīe ad uerbum, sed aliquando in ordine ad participium si fuerit participium. quod. n. dicitur de uerbo, intelligo etiam de participio. Si enim dico, homo est futurus li. homo pro homine, q erit solum supponit, siue sit, siue non sit. utrunque enim potest sibi accidere, ut in superioribus dictum est. Sed una dubitatio occurrit si subiectum propositionis de futuro supponit pro eo, ꝙ erit. siue sit, siue non sit, tunc sequitur, quod ista erit uera, senex erit puer, quia li. senex supponit pro eo, qui erit non semper, sed aliquando. non enim requiritur, quod propositio uera de futuro sit uera pro omni tēpore futuro, diceretur forte, quod hæc est per accidens uera senex erit puer, sicut hæc est uera per accidens, puer erit senex. sicut enim subiectum pueritiæ est aliquando subiectum senectutis, ita subiectum senectutis est subiectū pueritiæ non quod eo tempore, quo ē subiectum unius sit subiectum alterius, ueruntamen hæc est uera, senex erit puer, magis per accidens, quam hæc, puer erit senex, nam hæc, puer erit senex est uera intelligendo pro subiecto de futuro & dispositione sibi inhærente in præsenti. quod enim pro nunc denominatur, puer erit senex, non tamen quod nunc est senex, aliquādo erit puer, sed accipiēdo subiectū sub dispōne nō sibi ihærēte de præsenti. Sed de futuro propositio redditur uera, uel forte potius hæc ē falsa absolute. Senex erit puer qa īpossibile ē pro eodem tēpore futuro uerificari subiectū & prædicatum de aliquo

eodem, Ista autem per accidens est uera, puer erit senex, quia accipitur subiectum sub pueritia tanq̃ sub dispositione de præsenti ad seipsum sub senectute tanq̃ sub dispositiõe de futuro, non autem potest dici, quod i ista, senex erit puer, accipatur subiectum sub dispositione de præsenti ad seipsum sub dispositione de futuro, nam quod nunc est sub senectute, nunq̃ in futuro erit sub pueritia. Hæc igitur propositio, puer erit senex, quum per accidens uera sit, & per se falsa (ut monstrauimus) conuertitur hoc modo, quod erit senex ẽ subiectũ pueritiæ, & hoc modo eam conuertunt. &. Io. grãmaticus & Albertus & in eo sensu est uerum antecedens & consequens, uel quod se habet per modum antecedentis uel consequentis, nam hæc, puer erit senex, non est uera nisi subiectum intelligatur sub dispositiõe de præsenti scilicet sub pueritia, nã si intelligeretur sub hac dispositione, ut futura quum non possit pro eodem tempore esse subiectum sub dispositione, quæ signatur per subiectum, & quæ signatur per prædicatum, necessario propositio redderetur falsa. dicimus igitur, ꝙ propositio uera de prædicato uel đ futuro si sit affirmatiua, necessario exigit, ut subiectum & prædicatum simul & semel uerificentur pro eodem tempore præterito, uel futuro per se. per accidens autem subiectum potest esse sub dispositione præsenti, tamen in ordine ad uerbum accipitur, ut præteritum uel ut futurum.

Et ex hoc patet falsas esse propositiones multas, quas iuniores concedunt uiuum est mortuum, ꝙ enim formaliter sit falsa patet. nam oppositum de opposito prædicatur. Et pro eodem tẽpore præsenti uel præterito uel futuro, non possunt eidem inesse. non enim idem est simul, uiuum & mortuum aut simul fuit uiuum & mortuum, aut erit simul uiuum & mortuum, nec ualet si dicatur, ergo hæc non erit uera, homo est mortuus, quia nihil simul est homo & mortuum, aut fuit homo & mortuum, aut erit homo & mortuum, nam in ista homo est mortuus supponit li. homo pro eo quod fuit. Verũ enĩ est dicere, ꝙ id qđ fuit hõ

est mortuus, non potest autem similiter dici, ꝙ i ista uiuum est mortuum, supponat li uiuum pro eo, quod fuit uiuum. nam ex quo li uiuum duo dicit. s. subiectum & denominationem, uel igitur diceret subiectum de præterito, & denoíationem de præsenti, & tunc patet ꝙ propositio est falsa, nihil enim fuit, ꝙ nũc sit subi ectum uitæ, quod sit mortuum. Si dicatur tam subiectum q̃ denominatio sumũtur pro præterito, ut sit sensus, quod fuit subiectum uitæ, est mortuum, in quo sensu uidetur propositio uera, instabitur ꝙ talis propositio nó cóstituit talem intellectum. ppea ꝙ li uiuum non potest distrahi a li mortuũ, qđ est sibi oppositum. sicut nec unũ oppositum pót esse distractiuũ alterius unde non habet ita li mortuum ad li uiuum. sicut habet ad hominẽ, uel ad aliud aliquid respectu cuius est participium præteriti temporis, ad uiuum autem nó se habet, ut participium, sed ut oppositum, sicut nigrum, ad album, uel sicut uita & mors, uel sicut cæcus & uidens, unde quum respectu uiui sumatur nominaliter, & ut, oppositum, & non, ut distractum, non potest unum prædicari de altero, affirmatiue, & uere, quum uero de præsenti. sicut enim non dicimus. bonũ est malũ. ita non debemus dicere. uiuum est mortuum. respectu autem aliorum respectu quorum li mortuũ non est oppositum. directe nó est inconueniens eẽ distractiuum. Concludamus igitur ꝙ cuiuslibet propositionis de uerbo uel participio de præterito, uel de uerbo uel de præterito de futuro cuius subiectũ duo signat eo modo, quo supra explicauimus necessario dispositio significat uel ut præsens í subiecto. de præterito uel de futuro, uel ut præterita uel futura, & si significat, ut præterita uel futura necesse ẽ, ꝙ si prædicatum accipitur pro tẽpore præterito, uel futuro. similiter talis dispositio in subiecto accipiatur. Exẽpli gratia, si dico album erit, papa. Si dispositio subiecti accipit, ut futura in subiecto, qa ẽt prædicatũ accipitur. ut futurꝶ necesse est, ꝙ pro eodem tpe futuro subiectum denoíetur á dispositione, í quo præteritum de illo prædicabitur. Si uero subiectũ nó significet

duo prædicto modo, uel prædicatũ, licet sit participiũ præteri ti uel futuri tpis, non tamen accipiatur pro præterito uel pro futuro, sicut quum dico homo est mortuus, ex quo li mortuũ accipitur pro præsenti siue pticipiũ sit, siue non, tamen distrahit subiectum ad præterita, ut patet, non est necesse, ꝙ subiectum, & prædicatum simul pro eodẽ tempore uerificentur. Alias etiã propositiones concedunt esse ueras, quas iudicio meo iudicaret doctus mediocriter esse ĩpossibiles, ut decapitatus cantabit, & per ea qdem. quæ dicta sunt patet, ꝙ uel li decapitatus accipitur, pro eo qui nunc est decapitatus, uel pro eo. qui erit decapitatus, & si quidem accipitur pro eo qui fuit decapitatus, manifestum est, ꝙ propositio est falsa, & similiter, si pro eo, q nunc primũ est decapitatus, pro eo autẽ qui erit decapitatus, propterea est falsa, quia non eodem tempore erit decapitatus, quo cantabit, ut manifestum est, non est etiam uerum, ꝙ aliqui eoꝝ dicunt, ꝙ ubi uerbum sit de futuro prædicatum de præterito, subiectum suponit pro eo quod est, uel fuit. uel erit, ut homo erit mortuus ratione uerbi, de futuro pro eo, quod est uel erit, ratione autem participii pro eo quod fuit, puto enim eos deceptos fuisse, propterea ꝙ propositio est uera, esto ꝙ homines fuerint, & non sint, uel non erunt, uel esto ꝙ homines non fuerint, sed sint, uel non erunt, uel esto ꝙ homines erunt, non sint uel non fuerint. nos autem dicimus, ꝙ prædicta propositio uerificatur pro non esse hominis post esse in futuro, propter prædicatum, quod dicit priuationem, siue modo tale etiam sit de præterito, siue de præsenti, siue futurum, unũ quodq;.n. horum põt sibi accidere. Ex quo igitur propositio, nõ uerificatur, quãdo suppositasunt, nec quãdo fuerunt, nec quãdo erunt, & esse, & fuisse, & futuꝝ esse, se habẽt per accidens, & quasi sicut causa, sine qua non, ex quo nõ posset talis propositio eẽ uera, nisi esse præcessisset nõ esse, ideo determinate quodlibet eoꝝ tempoꝝ potest sibi accidere, ubi autẽ prædicatũ sit, participiũ de præterito, & uerbũ de futuro, & participiũ non sit priuatũ, semp dici

mus subiectũ supponere, pro his qui erunt, ut dicendo hõ erit uulneratus, li hõ supponit pro hoie. q erit siue sit, & fuerit, siue nõ. utrũq;.n. põt sibi accidere, multæ aliæ propositiões ab ipsis conceduntur, q ab oi ueritate dissonãt, sed de his hactenus. Satis.n. sit attigisse fundaméta p quæ uiã in reliqs possimus hére iudicari tales propositiões. dicetur ppea ét aliqd in qõibus sequẽtibus de conuersione propositionis possibilis, quod ét secundum ipsos ampliat quod etiam confutabimus suo loco.

Quæstio secũda de uniuersali negatiua. de necessario cõtra iuniores, & contra materiã de sensu cõposito & diuisio eorũ dẽ

C Irca conuersiões propositionũ modaliũ, prio mouetur qõ de uniuersali negatiua, de necessario, an cõuertatur. Et prio qdẽ uidetur φ nõ, nã nõ uidetur cõuerti, si nullus nasus necessario ẽ simus, φ nullum simum necessario sit nasus, antecedens enim uerum est, consequens aũt falsum, utrũ oẽ.n. simũ necessario est nasus, φ aũt antecedẽs sit uerũ, patet. nã hæc contingentis, nullus nasus est simus, falsa est. sua igitur cõtradictoria est uera, necessario nullus nasus est simus, quæ est antecedens, uel sic, hæc necessario omnis nasus est simus falsa ẽ, quæ est contraria illius, necessario nullus nasus est simus, & cum impossibile sit duo contraria esse simul uera, hæc erit uera, necessario, nullus nasus est simus. patet etiam ueritas prædictæ propositionis, quæ ẽ antecedẽs sic, nec iste nasus necessario ẽ simus, nec iste nasus necessario ẽ simus. & sic de singulis, ergo prædicta uniuersalis est uera, quæ ex singularibus uerbis colligitur. φ aũt qlibet illarũ singulariũ uera sit, patet, quia earũ contradictoriæ sunt falsæ. hæc.n. falsa est, necessario iste nasus est simus, cum potius contingenter quilibet nasus sit simus, & pp hoc contingẽter iste nasus est simus, & propterea nõ necessario est simus, & similiter de cæteris singularibus, secũdo arguitur ad idem sic nullũ impossible eẽ uerũ, est necessarium. ergo nullũ uerũ esse, impossibile est necessariũ, antecedẽs ẽ uerũ, & cõsequẽs falsum, nullũ.n. impossibile põt eẽ uerũ, & tamẽ aliquod uerũ põt eẽ impossibile hæc.n. mõ ẽ

uera, ego nő fui romæ, quæ erit impoſſibilis. poſtquá ego fuero Romæ. in hac qőe primo dicetur mens iuniorum. Secũdo re probato eoꝝ modo dicendi, aliter reſpondebitur ad quæſtionem. dicũt igitur aliqui eoꝝ, ꝙ propoſitio modalis eſt duplex. ſcilicet de ſenſu cőpoſito, & de ſenſu diuiſo. propoſitio autem modalis de ſenſu cõpoſito eſt ſecundum ipſos, quãdo modus ponitur a parte ſubiecti uel prædicati ipſius dicti & natus ẽ uerificari de tota propoſitione. inquantũ propoſitio, ut neceſſe ẽ omnem hominẽ eſſe animal. nam li neceſſe uerificari poteſt de toto dicto ſic, omnẽ hoiem eſſe animal ẽ neceſſe, propoſitio ãt modalis de ſenſu diuiſo eſt in qua modus ponitur. ad copulá, ut nullum hominẽ neceſſe eſt ſcribere. Alii autem ipſorum dicunt propoſitionem diſtingui penes ſenſum cőpoſitum, uel diuiſum eſto, ꝙ modus a parte ſubiecti ponatur, uel prædicati. omnes tamen conueniunt in hoc ꝙ conuerſionem fieri, quo ad totam propoſitionẽ modalem acceptam in ſenſu compoſito, eſt poſſibile, ut ſi dico neceſſe eſt nullum hoiem ſcribere, bene poteſt conuerti nullũ hominẽ ſcribere eſt neceſſe, & de tali conuerſione idem habebitur indiciũ, quod de propoſitionibus de ineſſe, ſed hoc quidem puto in primis eſſe falſum, nam iuxta ſniam Ariſtotelis, & in libro priorum. ĩ ſecũdo periermenias, modus ſiue dictum antecedat ſiue cőſequatur ſemper eſt prædicatum. Et Boetius dixit in eo loco hanc eſſe prærogantiá modoꝝ cum uerbo ſubſtantiuo, quẽadmodum aũt cum aliis uerbis non uariatione facta non dicitur fieri conuerſio, ita nec in modalibus. Si enim dico, ego uideo ſocratẽ, non propterea conuertitur, ſi dixero ſocratem uideo ego, ex quo li ſocratem, adhuc prædicatum remanet. Similiter dicendum, eſt in modalibus, in quibus modus ſemp exiſtit prædicatũ, ſi notabiliter accipiatur, patet igitur ex hoc falſum eẽ primũ dictum eorum. ſecundum uero dictũ eoꝝ eſt, ꝙ ſi propoſitio accipiatur ĩ ſenſu diuiſo nulla mutatiőe facta ex parte uocis, ĩpoſſibile eſt fieri uniuerſaliter in oi materia cőuerſionẽ exẽpli. gratia, nő ſeqtur ſecũ

dum ipſos creans de neceſſitate eſt deus. ergo deus de neceſſi-
tate eſt creãs, & ĩ hoc quos uidi oẽs cõueniũt, antecedẽs. n. ueꝝ
eſt, ut patet, cõſequẽs aũt falſũ, ex quo cõtingẽter deus creat, mu
tatiõe uero facta ĩ uoce diuerſimode faciũt cõuerſionẽ, Ochã
eni prædictã propoſitionẽ ſic cõuertit. creãs de neceſſitate ẽ de
us, qđ eſt de neceſſitate creãs ẽ deus, in q̃ propõne nõ uideo, ꝙ
prædicatũ factũ ſit ſubm, uidelicet li. deus, q̃uis ĩ aliis propõni
bꝫ, q̃s cõuertit expreſſe cõuertẽdo faciat đ prædicato ſbm. Sed
forte uoluit dicere ochã, ꝙ deus eſt id qđ eſt de neceſſitate creãs.
ſed adhuc ĩ hoc ſenſu talis reſpõſio nõ ualet, nõ. n. ſeqtur p cõſi-
milẽ argumẽtãdi modũ. oẽ lucens in ſphæra lunæ neceſſario eſt
luna ergo qđ eſt neceſſario luna eſt lucens ĩ ſphæra lunæ, tẽpore
eni eclypſis aliqd eſt neceſſario luna qđ nõ lucet ĩ ſphæra lunæ.
nõ tamẽ aliquãdo eſt accipe, ꝙ id ſit lucẽs in ſphæra lunæ, ꝙ nõ
ſit luna. Marſilius aũt aliter hmõi propões cõuertit facta tranſ-
mutatiõe ſic, oẽ lucẽs ĩ ſphæra lunæ, neceſſe eſt eſſe lunã, qđ ne-
ceſſe eſt eſſe lunã põt eẽ lucẽ ĩ ſphæra lunæ. Sed nec iſte modus
cõuerſiõis eſt bonus, propterea ꝙ aſſumit relatum. de quo præ
dicat prædicatũ dicti, & nõ facit lunã eſſe ſubiectũ eiuſdẽ dicti
in quo fuerat prædicatũ ultra hoc apponit hoc uerbũ põt, qđ
in propõne cõuertẽda non fuerat aſſumptũ. Quum igitur nec
modus ochã, nec modus Marſilii approbetur quõ fiat cõuer-
ſio in propõnibus prædictis à nobis dicẽdũ eſſet. Sed qa qõnẽ
propoſuimus ſolũ de uniuerſali negatiua, exẽpla aũt ſũt de pro
poſitionibus affirmatiuis, de qbus ſingulariter quo ad eaꝝ ſpẽs
infra ptractabitur, iõ prætermiſſo mõ cõuerſiõis prædictaꝝ pro
poſitionũ, redeo ad materiã propoſitã & dico, ꝙ iuniores ſe ex
pediũt de propoſitiõibus modalibus dicẽtes Ariſtotelem ptra
ctaſſe de cõuerſiõe modaliũ propõnũ in ſenſu cõpoſito, & nõ
in ſenſu diuiſo, nõ quo ad totã propõnẽ. ſed quo ad ptes dicti.
licet quo ad totã propõnẽ ipſi cõceſſerint, quod nos reprobaui
mus. uniuerſalis igitur negatiua modalis neceſſaria in ſenſu com

posito secundum ipsos conuertitur, quo ad ptes dicti, & simili ter, aliæ modales conuertuntur eo modo quo Aristoteles de ipsis dixit, non autem declarant se quem sensũ efficiat una pro positio in sensu composito, & quẽ faciat in sensu diuiso. O chã tamen uidetur accipere propositiones modales de sensu com- posito non principaliter per appositionem modi aliquo spe- ciali modo ad terminos scilicet antecedendo. uel consequen- do, uel alio modo se habendo. Sed ex natura terminorum ac- ceptorum cum modo in ipsa propositione. Ita ut omnis pro- positio uniuersalis negatiua, de necessario esset in sensu compo sito, quæ si haberet aliquam affirmatiuam sibi repugnantem de inesse haberet eadem repugnantem de possibili. Exempli gra- tia (inqt ipse). Si istæ duæ repugnant, necesse est nullum animal currere, & aliquis homo currit, necesse est quod similiter repu- gnent hæ duæ, necesse est nullum animal currere, & possibile ẽ hominem currere, & eodem modo est in omni propositione modali in sensu composito. Appositio autem uel situs modi aliquid facit ad hoc, quum accipitur propositio possibilis, quæ illi de necessario debet repugnare, non enim sequitur in sensu diuiso secundum ipsum per naturam conuersionis, nullus ho- mo de necessitate est asinus, ergo nullus asinus de necessitate ẽ homo, nam non sequitur in sensu diuiso. Nullum impossibile esse uerum & necessarium, ergo nullum uerum esse impossibi- le est necessarium, quod patet per hoc, quia antecedens est ue- rum & consequens falsum, de antecedente patet, de consequẽ- te probatur, quia illa propositio de possibili quæ deberet repu- gnare prædicti consequenti de necessario est uera, hæc enim ali- quod uerum potest esse impossibile, ergo illud consequens in prædicto sensu composito, dicitur esse uera. in sensu autem di- uiso, falsa. quomodo autem, si accipiatur in sensu composito dicatur esse uera, patet quia illa de possibili affirmatiua sibi repu gnat. hæc enim possibile ẽ uerum esse impossibile illi repugnat

& est falsa, quia oporteret ipsam poni in actu, ex quo sequeretur, quod uerum esset impossibile. In sensu autem diuiso non ē necesse, quod ponatur in actu, ex quo enim li, uerum in ista propositione uerum possibile est esse impossibile ampliatur pro eo, quod est uel potest esse, nō accipitur formaliter pro eo, quod significat uerum, sed pro eo quod denominatur uerum per actum, uel per potentiam. Hec puto esse secundum mentem ocham licet uerba quæ diximus nō sint formaliter ipsius, tamen ex suis etiam mihi posse elici ad omne quod apposui. Secundum igitur mētem ipsius ocham propositio necessaria negatiua in sensu composito potest conuerti, quia & ea, quæ est de inesse affirmatiua sibi repugnat, & ea quæ est de possibili in sensu composito similiter repugnat, accipitur autem ea, quæ est de possibili in sensu composito secundum ipsam, cuius modus præcedit & quæ non habet subiectum dicti ampliatum pro eo, quod est uel potest esse. in sensu autem diuiso uniuersalis negatiua de necessario non conuertitur, quia scilicet propositio de possibili in sensu diuiso nō illi repugnat. est autem de sensu diuiso per modum mediantem inter partes dicti, qui modus dat ampliationem subiecto pro eo, quod est uel possibile est esse, unde secundum ipsum ocham facile est dignoscere, quæ sit propositio de sensu composito, & quæ sit de sensu diuiso in modalibus de possibili. In modalibus autem de necessario non, nam ipse aliquando explicat propositionem de sensu diuiso per modum ultimo loco positum sicut in prioribus exemplis, nullum impossibile esse uerum est necessarium, quam dixit non cōuerti si accipiatur in sensu diuiso. nisi uelimus dicere secūdum ipsum quod propositio modalis in sensu diuiso est, ut modus mediet, & nunquam fallit. si autem modum procedat, uel sequatur propositio est distinguenda penes sensum compositum uel diuisum. Hæc sunt quæ potui elicere ex dictis iuniorum, quantum ad diuersitatem de sensu composito, & diuiso.

Nunc autem uideamus quid ab ipsis dictum sit, quod intentioni Aristotelis, & peripateticorum non conueniat, procedamus igitur hoc ordine, & dicamus in uia Aristotelis, non differre has duas propositiones, uerũ possibile est eẽ impossibile, & possibile est uerum esse impossibile, & si una est uera, & reliqua. & si una est falsa, & reliqua. & si subiectum unius ampliatur ad supponendũ pro eo quod est, & possibile est esse, & subiectum alterius. Sed dices non dabitur igitur fallacia compositionis, & diuisionis penes hos modos. si similiter se habeant, in ueritate & falsitate prædictæ propositiones, quæ assumptæ sũt. dicendum ꝙ talis fallacia datur quidẽ, sed non eo modo, quo Iuniores arbitrati sunt. Sed de hoc uidebitur, quũ alio modo respondebitur ad qõnes. tertio dicendum, igitur ĩpossibilis est, ꝙ prædictæ propositiões sint falsæ ueꝝ possibile, ẽ esse ĩpossibile, & possibile est ueꝝ esse ĩpossibile. Et dicitur scđm sñiam Aristotelis ꝙ ĩ utraq; li ueꝝ nõ ampliatur pro eo, qđ est uel possibile est eẽ ueꝝ. Sicut ipsi imaginãtur, sed supponit li ueꝝ pro eo, qđ est possibile, siue sit. siue nõ sit. utrũq;. n. põt sibi accidere, ut. s. id, qđ est, dicatur possibile, & id qđ nõ est, nec pp hoc sequitur, utranq; esse uerã ex quo subiectũ in utraq; supponit pro eo, qđ põt esse. Quod si arguatur li ueꝝ accipitur pro ente uero in potẽtia in hac propositione, ueꝝ possibile est esse ĩpossibile, uel in ista possibile est ueꝝ esse ĩpossibile. Et in eo qđ nõ est ueꝝ, ẽ potentia ad esse ueꝝ, & ad eẽ ĩpossibile, licet in uero formaliter nõ sit potẽtia ad esse ĩpossibile, prædictæ propositiones erũt ueræ, nã nihil aliud denotabitur per ipsas, nisi ꝙ in eo, in quo est potẽtia ad esse ueꝝ, est potẽtia ad esse ĩpossibile, & hoc uidetur eẽ uerum. Nisi esset, ꝙ ĩ propositionibus de possibili. distincto a necessario, & ab eo, quod in esse est, denotatur duplex potẽtia, altera quidẽ, quæ est subiecti ad prædicatũ, altera aũt, quæ ẽ ad subiectum, ut quũ dico, socrates põt currere, denotatur potẽtia socratis ad cursum. Et denotatur potẽtia ad Socratem. nam esto

ꝙ socrates nõ sit,& possit esse, dicimus socratẽ posse currere, pe
nes uero primã potentiã.s. subiecti ad prædicatum, attenditur
propositio possibilis.talis.n.potẽtia uel possibilitas distĩguitur
ã necessitate,& ab actuali inhærẽtia prædicati ad subiectum, po
tentia autem ad subiectum,aliquãdo est se habens ad opposita,
ut in prædicto exẽplo tactũ est,& Aristoteles, in prioribus me/
minit.aliquãdo aũt nõ.Sed accidit sibi conuerti cũ eo, quod ẽ
uel cum necessario,sicut quũ dicimus,deus põt creare. nõ eni
detur potentia ad deum,ut deus possit non esse,uel aliquando
sit,aliquãdo non sit.Sed potẽtia ad ipsum est necessitas deter/
minata,& tamen prædicta propositio dicitur de possibili. pro
pterea quod prædicatum inest subiecto per potentiã ad utrum
libet,licet subiectum nõ se habeat potẽtialiter ad esse, uel ad nõ
esse,propositiones possibiles per potentiã ad subiectum in se,
& per potẽtiã subiecti ad prædicatum(per potentiam in quã ad
utrumlibet)non possunt esse ueræ,nisi quia potentia subiecti
ad prædicatum denotatur posse poni in esse,potentia subiecti
prius determinata per actum,ut dicendo Socrates potest cur
rere potentia Socratis ad cursum denotatur posse poni in esse
ꝑ potentiã ad socratẽ iam positã in actu,nã prior est potentia ꝗ
est ad actum primũ, ꝗ ea, quæ est ad actũ secundũ,& una nõ re
pugnat alteri.ad propositũ igitur,licet i his propositiõibus pos
sibile est ueꝝ esse ĩpossibile,uel ueꝝ possibile est esse impossibi
le,si uerum suppõit pro eo,qđ põt eẽ ueꝝ,& id quod põt esse
uerum, põt esse ĩpossibile,non tamen propositões sunt ueræ,
propterea ꝙ potẽtia ad ueꝝ nõ põt stare sub uero, si potẽtia ad
ĩpossibile stet sub ĩpossibilitate,sicut potẽtia socratis ad cursum
stat sub cursu,si potentia ad socratẽ sit sub socrate,ĩmo potentia
ad cursum,nõ põt poni in actu,si potentia ad socratem non sit
posita in actu.denotatur autem in prædictis propositiõibus,ꝙ
inter ueꝝ & ĩpossibile,sicut de ipsis unus modus potẽtiæ dici/
tur,qui scilicet sit per in differentiã ad esse,uel non esse)ita intel
ligitur unus ordo potentiæ ad actum,uidelicet potentiæ subie

ctiadactum exiſtendi, & potentiæ ſubiecti ad prædicatum. Si autem dicatur. quod poteſt eſſe uerum, poteſt eſſe impoſſibile Sicut hæc propoſitio, ego non fui Romæ, poteſt eſſe uera, & eadem poteſt eẽ ipoſſibilis, ſicut patet ex caſu aſſumpto in ſecũdo argumento principali. Et hæc propoſitio uerum põt eſſe ĩpoſſibile. Idem ſignificat cum illa, ergo hæc etiam ſimiliter erit uera. Reſpondetur concedendo, ꝙ hæc eſt uera, quod poteſt eſſe uerum poteſt eſſe ipoſſibile, non tamen hæc eſt uera, uerum poteſt eſſe impoſſibile, quia in prima actu explicatur potentia una ad ſubiectum. quũ dicitur, quod poteſt eſſe uerum, põt eẽ impoſſibile, in ſecunda autem non, ſed ſolum ſubiecti ad prædicatum. & in pria denotatur potentia ad ſubiectũ, nõ ut habẽs ordinem ad potẽtiam q̃ ẽ ſubiecti ad prædicatum, qua propter non requiritur, quod ſi una poteſt poni in eſſe, & reliqua. Et ſic negetur abſolute. ꝙ idem ſignificent. Et ſi diceretur. nonne cõceditur, ꝙ uidens poteſt eſſe cæcus, cur nõ eodem modo, & prædictæ propoſitiones conceduntur, dicendum ꝙ hæc per ſe eſt falſa, ſicut & illæ, per accidens autem conceditur, ſicut & illæ concederentur pro ſubiecto. ſ. denominationis, qualiter cũq; modus in ipſis ſituetur. ponunt enim termini in propoſitionibus formaliter ſuum ſignificatum in ordine ad copulam propoſitionis, & prædicatum uel modum. Quod autem per accidens eſt uerum poteſt per aliquam ſolutionem fieri per ſe, ue℞ ut hæc propoſitio uerum poteſt eſſe impoſſibile, quæ eſt per accidẽs uera, ſcilicet pro ſubiecto denominationis fit per ſe uera: ſi aliquid addatur. per quod ſignificetur ſumi pro ſubiecto denominationis, ut dicendo, quod poteſt eſſe uerum, poteſt eſſe impoſſibile. Illud enim relatiuum quod demonſtrat ſubiectũ. quum autem dicitur uerum poteſt eſſe impoſſibile, ſignificat uerum formaliter eſſe in potentia ad impoſſibile. per hæc igitur patet fundamẽtum ocham eſſe uanum, quod totum fundabatur in propoſitione de poſſibili propter quod multa fuit opus apponere de hac materia ad propoſitum, licet inferius proce

dendo etiam locus futurus sit. Nam iuniores omnem misturã syllogisticam Aristotelis saluare credunt per hunc modum dicendi de sensu composito, & diuiso. Quod auté dicitur, ꝙ propositio de sensu cõposito. Si uera est modus ẽ uerificabilis de tota propositione, puto eẽ uer̃, & de ea quam appellant de sensu cõposito, & de ea quam appellãt de sensu diuiso. sicut enim Si hæc eẽt uera, possibile est uer̃ esse impossibile, opporteret ꝙ hæc propositio esset possibilis, uerum est ĩpossibile. Similiter arbitror de hac, uerum possibile est esse impossibile, ꝙ oporteret hanc eandem propositionem esse ueram, hæc uidelicet uerum est impossibile, est propositio posibilis modo, & priores, duæ sunt per se falsæ, & etiam duæ posteriores, & sicut duæ posteriores sunt per accidens ueræ, ita & duæ priores. Quia igitur, sunt possibiles per accidens, non admittitur de ipsis, quod possint poni inesse. secundum terminos, in quibus sumebatur, ut impossibiles per se, non enim si concedo hanc esse possibilem per accidens possibile est uerum esse impossibile, debeo admittere quod ponatur inesse. Quia igitur Aristotẽs loquitur, est de possibilibus per se, omnes tales admittit ponendas esse in actu, de his enim, quæ sunt per accidens non habet pertractare ars, neque scientia. non facit etiam differentiam Aristoteles iter propositiones, quas isti dicunt de sensu diuiso, & inter eas, quas appellant de sensu composito. fuisset enim diminutus, nisi pertractasset, qualiter concluditur diuersimode in mixturis. Si accipiantur propositiones de sensu composito modo istorum, & de sensu diuiso. Rursus Aristoteles aliquãdo in libro priorum loquens in modalibus de possibili proponit modum, aliquando interponit aliquãdo postponit. & similiter Auerrois, & alii, ex quo secundum ipsos modales semper habent modum pro prædicato qualitercunq; situetur. Quomodo autem per hos modos causatur fallacia compositionis & diuisionis, intelligendum est, ꝙ aliquando sumuntur nominaliter, ut necesse possibile, impossibile, aliquãdo aduerbialiter, necessario, possibliter,

seu cōtingētis impossibiliter. si sumatur prio modo semp dicū-
tur esse prædicata. & totum dictum dicitur esse subiectū. Si autē
secundo modo nō, & rursus primo mō determinant totā pro-
positionē, & semp sumuntur in sensu cōposito. Dico aūt in sen
su cōposito, quia totā cōpositionē determinant per hoc, ꝙ de-
terminant copulam. Secūdo aūt modo dico ipsos cōstituere
diuersum intellectū, & possūt accipi in sensu cōposito, & in sen
su diuiso, ex eo enī, ꝙ possunt determinare ipsam cōpositionē.
si ipsam determinauerint, cōstituūt sensū compositū, licet ipsā
nō determinēt ueluti prædicata. Sed ueluti modi, primo enī
modo determināt ueluti prædicata respectu uerbi principalis,
ueluti modi aūt, respectu dicti, quū dicitur socratē necesse ē cur
rere li. necesse determinat ueluti prædicatū, respectu huius uer-
bi est, & ueluti modus respectu esse. Cū autē dico, necessario so
crates currit, li. necessario potest determinare currit, & tūc deter
minat ut modus. signatur enī cursus tali modo. Eodē autē mo
do si sumātur noīaliter ꝑ propositionē determinātem, sicut cū
dico socrates ex necessitate currit, uel aliquo alio modo ꝑ aliam
propositionē. Sed tamē quādo sumūtur modi aduerbialiter,
uel per propositionē determinantem, non solū sumuntur ī sen
su composito, sed etiam in sensu diuiso. ut quum dico necessa-
rio socrates currit, si li. necessario determinat socratem, eo mo-
do, quo in priori dixi determinare currere, propositio est in sen
su diuiso. determinat enim tūc modus subiectum, & non com-
positionem subiecti cum prædicato, & significat propositio
quod, id quod est, necessario socrates est currens, & quia aliqua
propositio est uera, ubi modus determinat subiectum, quæ nō
est uera ubi modus determinet compositionē, Ideo modi ta-
les causant fallaciā compositionis & diuisionis, eo ꝙ possunt
determinare compositionem, & possunt determinare subie-
ctum, si ponātur aparte subiecti, Eodem mō si ponantur aparte
prædicati, possunt determinare compositionem prædicati ad
subiectum, & possunt determinare prædicatum in se, & quidē si

determinat cōpositionem, cōstituunt sensū cōpositū, ubi autē determināt prædicatū i se cōstituūt sensū diuisū, & magna ēt differētia est quādo sic, uel sic determināt, aliqua eni propō ē uera quando modus determinat prædicatum in se, quæ non est uera, qnando determinat cōpositiōem prædicati cū subiecto . uel prædicatum in ordine ad subiectū, exēpli gratia, si dixero, nullus homo est currens necessario, in sensu quidē composito significat cursū impossibile esse alicui homini inesse, quæ propositio manifestissime falsa est, in sensu aūt diuisio uera, significat eni, ꝙ nullus homo est id, ꝙ necessario est currens, & manifestū est, ꝙ nō necessario cursus inest homini, quia pōt non iesse. nullus igitur hō est id, quod necessario currit, tales autē propositiones, in qbus fit sensus diuisus ꝑ modum determinantem subiectum, uel prædicatū nō sunt propositiones modales, sed sunt propositiones de inesse, nā Aristoteles distinguit propositiones modales ꝑ significare, uel necessario in esse, uel cōtingenti inesse, ubi manifestissime oportet, ꝙ modus determinet cōpositionem ipsam. Sicut ut plurimū cōtingit. quādo modus mediat inter ꝑtes ipsius dicti, ut quū dicimus, nullus homo necessario est equus, licet ex probatione posset contingere ipsū determinare subiectū, sicut si fiat interpolatio, in li. necessario, tamen ubi nulla interpolatio fiat determinat compositionem, ut plurimū, licet etiā possit determinare prædicatum inherens, & non ipsam inhærentiā. Quādo igitur accipiūtur in sensu composito æquiualēt propositiones, in qbus ponitur necessario, uel ex necessitate propositionibus, in qbus ponitur necesse, quæ ad ueritatem & falsitatē, & sunt omnes similiter propositiones modales, de qbus Aristoteles intendit, alio aūt modo acceptæ computātur inter propositiones de iesse & conuertūtur, sicut propositiones de inesse, ut nullus homo necessario currit, nullum currens est homo necessario, quemadmodum i antecedenti determinabat subiectum, ita i consequenti determinat prædicatū, & tā antecedens, q̄ consequens est uerꝶ, posito ꝙ nullus homo

currat. In figuris ēt syllogisticis, quum tales propositionēs assu-
muntur, necesse est, quod, si medio termino in una præmissarū
apponitur modus, quod similiter in reliqua. ēxemplum in pri-
ma figura, omnis homo necessario currit, socrates est homo ne-
cessario, ergo socrates currit, aliter enī plus subiiceretur in maio-
ri, q̃ prædicaretur in minori. Eodémq; mō, quū solū determi-
nat prædicatū in prima præmissa debet mihi secūda figura assu-
mitur ut determinat prædicatū in præmissa, secūda ut dicēdo.
nullus hō est motū necessario, oē currens est motū necessario.
nullū currēs est hō necessario. Et nō licet in minori solū accipe-
re, oē currens est motum, ut postmodū īferamus, nullus currēs
est hō necessario, sicut clarius patet mihi alio exēplo, nullus ho-
mo est cōgrue scribēs necessario, omnis actu grāmaticus est cō-
grue scribens, patet ꝙ nō inferri Pōt, nullus actu grāmaticus est
homo necessario, talis igitur præmissis patere pōt responsio ad
argumentū primū, Quum enī dicitur, nullus nasus necessario ē
simus, dicitur distinguēdo hanc propositionē penes sentētiam
cōpositū & diuisum, in sensu enī cōposito falsa est, quia signifi-
cat īpossibile esse simitatē alicui naso inesse, determinat enī com
positionē simitatis ad nullū hoiem sub necessitate, quare & ī eo
dem sensu similiter est sua cōuertens falsa, nullū simū necessa-
rio est nasus. Si aūt accipiatur in sensu diuiso uera est, & sic de-
terminat hoc prædicatū inhærēs. s. li. simus, nullus. n. nasus ē cui
necessario insit simitas. & in hoc eodē sensu cōuertitur, nullum
simū necessario est nasus, li, necessario tātū determinante subie-
ctū, ex quo fuerat determinatio prædicati tātū. Sed dices nōne
hæc est uera, oē simum necessario est nasus, quō igitur hæc po-
test esse uera, nullū simū necessario ē nasus, dicēdū, ꝙ licet duo
contraria non possint esse simul uera per se, sed simul falsa, pos-
sunt tamen esse simul uera per accidens, hæc enim per accidēs
est uera, omne simum necessario est nasus, si aliquod sit simum
necessario, ubi autē aliqd nō sit simum necessario, dicitur eē fal
sa, est igitur quasi ex suppositione uera, hæc autem nullum simū

necessario est nasus, est per se uera, nihil eni est simum necessario, cui nasus insit, hanc responsionem esse ad mentem Aristotelis, & cōmētatoris, patet ex duabus qōibus ante hanc, patebit etiam ex quæstionibus cōsequentibus. Quod autem arguēdo addebatur hanc esse falsam, cōtingenter, nullus nasus est simus, dicitur ꝙ cōtingenter idem significat, quod possibiliter, sicut infra patebit. Si igitur possibiliter sumatur pro eo qđ est non ad utrūlibet, sed ut commune ad esse & ad necessarium si sumatur pro necessario, sicut sumi pōt, quum sit uox multiplex & determinet solum prædicatū inhærens & nō in hærentiā, propositio est uera, & non est contradictoria illius, nullus nasus necessario est simus, sed ad ipsam consequitur, contradictoria autem illius nullus nasus necessario est simus, inquantum accipitur in sensu diuiso scilicet modo determinate prædicatum, non est danda penes uariationem modorum, ex quo non sunt ueræ modales Sed est assignanda eo modo quo assignatur in propositionibus de inesse. contradictoria igitur illius est hæc, aliquis nasus necessario est simus. & similiter conuertentes harum sunt, nullū simum necessario est nasus, aliquod simum necessario est nasus. Quum autem ueritas huius propositionis, nullus nasus necessario est simus, probatur inducēdo singulares, dicimus quod singulares eodem modo sunt distinguendæ penes sensum compositum & diuisum, Si quidem sumantur in sensu composito, falsæ sunt, sicut & uniuersalem diximus esse falsam, significat enī hæc singularis, nec iste nasus necessario est simus, simitatem nō inesse huic naso, & taliter non inesse, ut impossibile sit inesse. Et quum dicitur sua contradictoria est falsa, hæc scilicet iste nasus necessario est simus, dicitur concedendo quidem, qnod est falsa, negatur autem, quod sit sua contradictoria. Sed eius contradictoria est hæc possibiliter uel contigenter iste nasus est simus. Cum enim contradictio in modalibus singularibus, in quibus non refert præponere, uel postponere negationē detur ꝑ negationem modi, & non per negationem uerbi ipsius dicti, hæc

propositio iste nasus necessario non est simus, non habet pro sua contradictoria hanc, iste nasus necessario est simus. Sed istae propositiones sunt simul falsae. Si accipiantur in sensu composito, & dicuntur se habere per modum propositionum contrariarum, haec enī iste nasus necessario nō est simus, aequalet huic, iste nasus impossibiliter ē simus, quae opponitur huic, iste nasus necessario ē simus contrarie & non contradictorie. quare non est mirum. Si utraq; simul dicatur esse falsa, Nec decipiaris quū accipis singulares huius uniuersalis, nullus nasus necessario ē simus credendo negationem etiā cadere supra modum, & propterea accipias non necessario iste nasus est simus, & sic de singulis, quae in rei ueritate sunt uerae, nam quum haec uniuersalis, nullus nasus necessario est simus, accipitur in sensu composito, aequalet huic, nullum nasum necesse est esse simum, ubi permanet li. necesse affirmatum, licet dictum sit negatum proportionabiliter sumendae sunt singulares, iste nasus necessario non est simus. Et in hoc sensu sumebatur haec, nec iste nasus necessario est simus, q̄uis clarius appareat hanc, iste nasus necessario nō est simus, eē singularem huius, nullus nasus necessario est simus. Et propterea utraq; in sensu composito est falsa, haec enim significat similitudinem, nulli naso inesse per modum necessitatis, Illa uero singularis significat similitudinem, ita non iesse huic naso, ꝙ illi impossibile sit inesse, & hoc inquātum determinant inhaerentiā praedicati ipsius dicti ad subiectum eiusdem dicti. Si uero singulares illae sumantur in sensu diuiso, dicendum est, qđ sunt uerae. Sicut de uniuersali diximus, quod erat uera, nam quū dico, iste nasus necessario non est simus, prout li. necessario determinat li. simus significat. quod iste nasus non est id, cui necessario simitas insit, & hoc apparet esse uerum, opposita autem huic singulari cōtradictoriae ē haec. Iste nasus necessario ē simus, nam in negatiua negatio negabat praedicatum, & negabat modum determinantem praedicatum, q̄uis negatio sequeretur modum, quum dicebatur iste nasus necessario nō est simus, & hoc

propterea est, quia modus determinat præteritum, quãuis præponatur uerbo. Et quia ẽ propositio nõ modalis, sed de inesse, quæ cum sit singulis, non refert in ipsa præponere, uel postponere negationem. Eodem modo uniuersalis negatiua in sensu diuiso, quum sit propositio de inesse, negat modum ipsum, qui nõ negabatur. quum erat in sensu composito, quãuis negatiõe præcedente præferretur, dicendo nullus nasus necessario est simus, cuius contradictoria in sensu composito est hæc, contingenter aliquis nasus est simus, quæ est uera, quia ipsa in sensu cõposito fuerat falsa. In sensu autem diuiso ẽ hæc, aliquis nasus necessario est simus, quæ est falsa, quia ipsa in sensu diuiso fuerat uera. Et per hæc patere puto clarã responsionem ad primũ argumentum, & ad omnia, quæ in ipso assumebãtur. De secũdo uero argumento plurima dicta sunt in corpe quæstionis, per quæ etiam haberi posset responsio. Conceditur enim, ꝙ hæc est uera, nullum impossibile esse uerum, est necessarium, & negatur, ꝙ hæc non sit uera, nullũ uerum est impossibile, est necessarium. Et dicitur ꝙ sicut nullum impossibile potest esse uerum, ita nullum uerum potest esse ipossibile, si li uerum. & li impossibile accipiantur pro eo ꝙ significant. per accidens autẽ pro eo, quod denominant utraq; põt esse, similiter falsa. nam quod potest eẽ ĩpossibile potest esse uerum, & quod põt esse uerum, põt esse ipossibile, sicut per superiora satis manifestum est.

Quæstio tertia de conuersione uniuersalis & particularis affirmatiuæ de necessario.

q Via uniuersalis affirmatiua de necessario cõuertitur particulariter. Et similiter particularis cõuertitur particulariter ideo de ambabus mouetur quæstio, Et primo quidẽ uidetur nõ esse uer℞ de uniuersali affirmatiua, de necessario. hæc. n. oẽ scribẽs necessario est hõ, est uniuersalis affirmatiua de necessario. Et tamẽ nõ cõuertitur, aliqs hõ necessario scribit, uel est scribẽs. Et per idẽ patet, ꝙ nec particularis de necessario conuertitur de necessario, aliquid enim scribẽs necessario, est homo

&tamen aliqs homo necessario nóscribit.secundo principali-
ter arguitur sic, Sicut in propositionibus de inesse ad li oē sub
alternatur aliquod,& propositio in qua ponituro ē, cóuertitur
in propositionē,in qua pôitur aliquod. Similiter in modalibus
ad necessario subalternatur possibiliter, ergo propositio uni-
uersalis de necessario cóuertetur in particularē possibilē,ut uni
cuiq; reddatur suum subalternatū ad li necessario possibiliter,
ad li oē aliquod.tertio arguitur sic,necesse est oēm hoiem esse
aīal,uel necessario,omnis homo est animal. Et tamen nó cóuer
titur necesse est,aliquod anial esse hominē,uel necessario,aliqđ
animal est homo,antecedēs eni uerum est.consequēs autem fal
sum.hæc enim est uera,necessario omnis hó est animal,ut patet
quia sua contradictoria est impossibilis,quod autem cósequēs
sit falsum probatur,sua contradictoria est uera non necessario,
aliquod aīal est homo.nam cóuertitur in hāc ,possibiliter aliqđ
animal nó est homo,quæ uera est,tū qa possibile est asinum nó
esse hominē,& asinus est aliquod aīal.ergo possibile ē aliquod
aīal nó esse hoiem,tum quia necesse est aliquod aīal nó esse ho-
minem ergo possibile est aliquod animal nó esse hominem , nā
sicut ad necesse esse subalternatur possibile esse, ita ad necesse
non esse,possibile non esse.quarto arguitur sic necesse est aliqđ
aīal nó esse hoiem,& tamē nó conuertitur,necesse est aliquē ho
minē nó esse aīal.antecedēs.n.uerū est necesse ē aliquod aīal nó
esse hoīem ,quum enim plura aīalia sint,quæ nó sunt homīes,q̄
ea,quæ sunt hoīes,esto qđ eēt necesse aliquod aīal esse hoiem,qđ
iam īprobatum est,à fortiori tamē necesse est aliqđ aīal non esse
hominē,falsitas aūt consequentis patet.nā ad hanc necesse ē ali
quem hominē non esse animal,consequitur hæc nó possibile ē
aliquem hominem esse animal,quæ manifeste falsa est, nam nó
possibile est aliquem hominē esse animal.idem ualet,quod im-
possibile est aliquem hominem esse animal, quæ est manifestis-
sime falsa . igitur etiam illa necesse est aliquem hominem non
esse animal.aliter enim ex ipsa non sequeretur falsum . dicetur

forte ꝙ ista est particularis negatiua, necesse est aliquod animal non esse hominem, & particularis negatiua non cõuertitur nec in materia de inesse nec in materia de necessario, Contra hoc arguitur sic. Quum in modalibus de uerbo infinitiuo i dicto subiectum sit totum dictũ, prædicatũ uero sit modus. ut patet ex secũdo periermenias supra uerbũ autem indicatiuũ non cadat negatio, tales propositiones dicẽtur affirmatiuæ eo ꝙ uerbum principale in ipsis affirmetur, sicut dicẽdo, necesse est aliquod animal non esse hominem, quia subiectum huius ẽ hoc totum animal non esse hominẽ, quod autem dicitur est necesse ẽ prædicatum. cuius copula non negatur quomodocũq; igitur talis propositio proferatur, erit affirmatiua, quia in ea semp modus affirmetur de dicto. Ad tria prima argumenta quis breuiter se expediens forte dicet Aristotelem dixisse quidem uniuersalem affirmatiuam de necessario conuerti, nõ tamen dixit, ꝙ ea in quam conuertitur debeat esse de necessario. Sed solum dixit quod conuertuntur, sicut illæ de inesse. Et hoc quidem uidetur uerum. nam si omne scribens necessario est homo sequitur ut aliquis homo scribat, licet non sequatur, quod homo scribat cum necessitate, sicut scribens est homo de necessitate. Et eodẽ modo diceretur in aliis. Sed hæc responsio fallitur. primo quidem talis conuersio non esse in terminis. immo principalis terminus abiiceretur uidelicet prædicatum, nã loquimur hic solũ de modalibus in quantũ sunt modales, uidelicet in sensu composito, licet etiam quãdo modi accipiuntur in sensu diuiso, nõ liceat secludere modos, neque in conuersionibus neque in figuris syllogisticis. sicut in præcedenti quæstione mõstrauimus. fallitur etiam prædicta responsio, quia ĩ mixturis de necessario cum aliis speciebus propositionum, in secunda & tertia figura fit aliquando reductio per conuersionẽ propositiõis de necessario, ut quæ in secũda uel tertia figura sumebatur necessaria per conuersionem etiam remaneat necessaria, si autem conuerteretur in illam, quæ est de inesse, non esset utilis reductio.

ſecundæ uel tertiæ figuræ ad primã figuram, ſicut apparebit ĩ ex poſitione, ex Ariſtotelis reprobata, hac reſponſione dicendũ eſt aliter ad quæſtionẽ. Et oẽs iuniores fere eodẽ modo reſpondent. dicunt, n. ad primũ quũ dicitur neceſſe eſt oẽ ſcribens, eẽ hominem cõuerti, ſi accipiatur ĩ ſenſu compoſito ĩ hãc, neceſſe eſt aliquẽ hominem eẽ ſcribentẽ, & tam antecedens q̃ conſequens eſt falſum. Si autem accipiatur in ſenſu diuiſo (inquit Io. de magiſtris) ꝙ ſimiliter conuertũtur, & tam antecedẽs q̃ conſequens eſt ue℞, ocham uero dicit propoſitiõem neceſſariam, de ſenſu compoſito cõuerti eo mõ quo dicit Ariſtotéles, propoſitionẽ aũt de neceſſario in ſenſu diuiſo dicit conuerti ĩ unã de ineſſe. contra has reſponſiones arguitur ſicut accipio hanc, neceſſe eſt omne ſcribens eẽ hominẽ in ſenſu compoſito. ſecũdum ꝙ de toto dicto prædicatur modus ſic, ſcribẽtem eſſe hominem eſt neceſſe, & quæro qũo poteſt eſſe falſa, ſi ſua contradictoria eſt falſa, ſcribentem nõ eſſe hominem, eſt poſſibile. ꝙ autem ſit falſa patet, nam quũ ſit modalis de ſenſu compoſito, ſi eſſet uera, poſſet poni ineſſe. Si autem ponatur ineſſe ſeqtur ĩ conueniens quum impoſſibile ſit aliquod ſcribens eſſe ꝙ non ſit hõ, quia ſolũ poſſibile ſit hominẽ ſcribere, quia igitur hæc eſt falſa poſſibile eſt aliquod ſcribens nõ eſſe hominẽ, hæc eſt uera neceſſe eſt omne ſcribens eſſe hominem accepta etiam in ſenſu compoſito. Quare adhuc remanet argumentum, nam ſi uerum eſt, ꝙ neceſſe eſt omne ſcribens eſſe hominem, ſicut probauimus in ſenſu compoſito, non tamen conuertitur, neceſſe eſt aliquem hominem eſſe ſcribentem in eodẽ ſenſu. quod aũt ipſi dicunt de ſenſu diuiſo, licet modi nominaliter ſumpti nõ poſſint facere niſi ſenſũ cõpoſitum. ſicut ĩ præcedẽti qõne declaratũ eſt, tamẽ uideamus qđ ipſi poſſint intelligere ꝑ hãc propoſitionẽ, neceſſe ẽ oẽ ſcribẽs eſſe hominẽ, ſcđm ꝙ accipiũt in ſenſu diuiſo, ſi. n. ipſi uolũt per hãc propoſitionẽ intelligere, ꝙ oẽ id, quod neceſſe ẽ eẽ ſcribẽs, ſit homo, ĩ quo ſenſu forte dixit ocham propoſitionẽ de ſenſu cõpoſito cõuerti in propoſitio

nem de inesse, sicut cum dicitur, omne qđ est necesse eē scribēs est hō, quæ uidetur hēre modū propōnis de iesse, qa sua cōuertens est de iesse, aliqs hō est id, qđ necesse est eē scribēs. Quod aūt in hoc sensu talis propō accepta nō sit uera, patet qa nihil necesse est esse scribēs, Si autē dicatur ueꝶ est, ꝙ nihil necesse est eē scribens, nō tamēpp hoc sequitur, ꝙ hoc nō sit ueꝶ, omne quod ē necesse esse scribens est, imo ista duo stant simul, omne quod ē necesse scribens est homo, & nihil necesse est esse scribens. Contra ex his duabus sequitur in prima figura, quod nihil sit homo, sic nihil est necesse eē scribens, omne necesse scribens est homo, ergo nihil est homo, sed quia dices, quod prædicatum i maiori non debet esse subiectum in minori, ideo aliter concludatur in tertia, nullum necesse esse scribens est res, quæ propositio patet, quia nihil necesse est esse scribens conuertitur in ipsam, & si una conceditur & reliqua debet concedi, & minor sub sumatur ista, omne necesse esse scribens est homo in secundo tertiæ figuræ, ergo aliquis homo non est res. patet igitur secundū prædicta, quod responsio non fuit ad propositum in duobus suis dictis, immo totum oppositum est uerum, quod in sensu composito est uera, in sensu autem diuiso falsa, quod etiam patet ex sua conuertente, aliquis homo est id' quod necesse est esse scribens, ut constat. Si autem uellet quis dicere, quod propositio de necessario conuertitur in sensu composito. & quod omnis propositio quæ accipi potest in sensu composito, potest accipi in sensu diuiso, aliqua tamen modalis est de sensu diuiso, quæ non potest capi in sensu composito, prædicta autem propositio necesse est omne scribens eē hominem, est de sensu diuiso, & est falsa, & constituit eum intellectum, quē probauimus eē falsum, non potest autem capi in sensu composito, & ut dicatur esse uera Hæc responsio nulla est, si enim sensus compositus, & sensus diuisus in propositionibus, quæ habent modos accipitur penes modos & nō penes termios positos i ipso dicto, oīs propō cū mō causabit fantasticā multitudinem, si cum eodem

modo causatur fantastica multiplicitas in alia propositione. Si igitur hæc necesse est hoiem esse animal, uel alia consimilis potest accipi in sensu composito & in sensu diuiso, similiter & hæc necesse est omne scribēs esse hoiem, Sed an tales propōnes dicantur posse distingui penes sensū cōpositū & diuisū in quibus ponitur modus nominaliter sine propositione. In præcedenti quæstiōe diximus ꝙ nō. hic aūt diximus quē sensum pōt habere, hæc propositio in sensu diuiso, necesse est omne scribens eē hoiem quasi admittētes posse habere sensum diuisum, q patet p resolutionem, omne ꝙ necesse est esse scribēs est homo, nisi eēt quod talis propositio non habet talem intellectū q per resolutionē illam comprehēditur. nec taliter propositio est resoluēda q̄uis illum sensum dixerimus secundum opinionem eoꝝ, quū enī in hac propositione, necesse est oē scribens esse hoiem li. necesse sit prædicatū & nihil habeat adiunctū sibi ut est prædicatum cuius possit esse determinatio. Sed solum sit cū uerbo prīcipali est, non poterit determinare subiectum dicti in eo ꝙ subiectum, nec ista propositio, necesse est omne scribēs esse hoiem potest signare id quod necesse est esse scribens, sicut ocham uidebatur imaginari. Et licet prædicatum qui est modus sit modus subiecti, tamen non est modus subiecti ipsius dicti. Sed totum dictum se habet ut subiectum respectu modi nominaliter sumpti sine propositione. Quia igitur prædicta propositio solum modo accipitur in sensu cōposito, & ut sic sit uera, & non conuertatur ut argumentum est, aliter respōdendū est, ad argumentū primum cōcedendo hāc in sensu composito esse uerā, necesse est omne scribens esse hoiem, & cōceditur ꝙ nō cōuertitur, necesse est aliquem hominem scribere, nam quemadmodum diximus in quæstione de differentia propositionum, aliqua est propositio quæ partim est dicenda necessaria & partim possibilis, & est illa quæ composita est ex subiecto dicente duo scilicet substractum denominationis, & ipsam denominationē Ex prædicato dicēte qditatem substracti in subiecto. nō solum

quādo substernitur denoiatio. sed et quādo nō substernitur ex pte i quātalis substracti ē necessaria qa substractū semp ē. Ex pte uero denoiatōis, possibilis, qa aliquādo ē denoiatio, aliquādo nō ē, inquātum tamen denominatio ē, ē necessaria, & tales propositiones nō sunt hæ, de quibus Aristoteles intendit in conuersionibus uel mixturis, sed solummodo intelligit de his, quæ sunt necessariæ p necessitatem terminorum, & per cōnexionem necessariam, non autem intellexit de his quæ sunt necessariæ per solam connexionem terminorum, sicut necessario currens mouetur, necessario omne scribens est homo, quia patet responsio ad primum argumentum, tam de uniuersali affirmatiua de necessario, quam de particulari affirmatiua de eodem. Ad secūdum uero dicendum, ꝙ conuersio in propositionibus modalibus non patitur, ꝙ unus modus mutetur in alium modum, sicut conuersio in propositionibus de inesse patitur mutationē unius signi in aliud signum, ratio autem est, quia signum non est pars propositionis, sicut modus qui semper est prædicatum uel quia uariando signum non uariatur modus significandi, sicut uariatio modi, hæ enim, omnis homo est animal, & aliquod animal est homo, ambæ significant eodem modo, aut iesse, aut necessario inesse, aut possibiliter inesse. Illæ uero quarum altera est de necessario, altera de possibili manifestam habent diuersitatem in modo significandi, q̄re &c. Ad tertium dicitur negādo hanc non conuerti, necesse est omnem hominem esse animal, in hanc necesse est aliquod animal esse hominem, & conceditur, quod antecedens uerum est. Semper enim est ita, quod omnis homo est animal, & animal de necessitate inest cuilibet homini, & semper indiuidua hominis sunt, & omnia licet non semper eadem, non enim semper iidem homines permanent, tamē qa semper hoies sūt, & semp de hoie prædicatur aial, talis propō ē absolute necessaria, licet descēdēdo & accipiēdo propōnes singulares nō sint necessariæ, nisi ut nunc. necessario enī socrates est homo, quatenus socrates ē. Et necessariū est hoiem

habere supposita. licet accidat sibi habere hæc, uel illa, quũ aũt dicitur consequẽs est falsum, negatur necesse. est enim aliquod animal esse hominẽ, & cũ dicitur sua contradictoria est uera. negatur. hæc enim non necesse est, aliqđ aĩal esse hominem, nõ est uera. Et quũ probatur hæc propositio, nõ necesse est aliqđ aĩal esse hominẽ, æquiualet huic possibile est aliqđ aĩal non eẽ hominem, quæ est uera. Conceditur ꝙ est uera, negatur autẽ ꝙ huic æquiualeat, nam hæc non necesse est aliquod animal eẽ hoĩem, æquiualet huic, possibile est nullũ aĩal eẽ hoĩem, hæc aũt, nõ necesse est oẽ aĩal esse hominem, æqualet huic, possibile ẽ aliquod animal non eẽ hominẽ. Hæ enim propositiones, necesse est aliquod animal esse hoĩem, & possibile est aliqđ aĩal non esse hominẽ non sunt contradictoriæ, ut negatio præposita uni faciat illã, cui præponitur, alteri equiualere, sed istæ duæ, necesse est aliquod aĩal esse hominem & possibile est nullũ animal esse hominem bene sunt contradictoriæ, & ideo negatio præposita uni facit illã alteri æquiualere. queãdmodum enim ad uniuersalem affirmatiuam de necessario assignamus particularẽ negatiuã de possibili. ita ad ꝑticularẽ affirmatiuã de necessario assignabimus uniuersalẽ negatiuã de possibili. Et negatio præposita particulari affirmatiuæ de necessario faciet æquiualere uniuersali negatiuæ de possibili. præposita uero uniuersali affirmatiuæ de necessario. particulari negatiuæ de possibili. Et eodem modo ꝑticulari negatiuæ de necessario assignatur, pro cõtradictoria uniuersalis affirmatiua de possibili, & negatio præposita uni facit, ut alteri æqualeat. Si aũt qs uelit dare cõtradictoriã huius. necesse est aliqđ aĩal esse hoĩem nõ uariato modo, & nõ præposita negatione, dabitur hæc, necesse ẽ nullũ aĩal eẽ hoĩem, & quantũ ad hũc modũ assignãdi propositiones cõtradictorias ĩ modalibus de materia necessaria, & de impossibili habebimus easdem regulas quas habemus in propositionibus de inesse, ĩ propositionibus autem de possibili, uel in materia possibili ubi li possibile sumatur, ut distinctũ a necessario, & inesse. nõ põt uniuersalis affirma

tiua de possibili habere pro cõtradictoria particularẽ negatiuã de possibili in eodẽ sensu accepto, nec similiter uniuersalis negatiua particularẽ affirmatiuã, ratio aũt est, quia in tali sensu affirmatiua cõuertitur negatiue, & nõ cõtradicit illi. Sed de hac materia magis uidebitur i libro pihermias et i cõsequẽtibus, nunc ãt sufficiat respondisse argumẽto, nã hæc, non necesse est aliqđ aĩal esse hoiem, æquiualet huic i eisdem terminis, necesse ẽ nullum aĩal eẽ hominẽ, uel uariato modo, possibile ẽ nullum animal eẽ hominem, quæ uel idem sunt, uel una ad altera cõsequitur. Ad quartũ dicitur ꝙ in modalibus propositionibus quæritur conuersio inter subiectum & prædicatũ ipsius dicti, et nõ penes id quod est subiectũ, uel prædicatũ propositionis modalis. Et ubi propositio modalis sit de dicto particulari negatiuo. dicimus illa non cõuerti, quamuis talis propositio tota sit affirmatiua, & hoc concludit argumentũ. Sed quia nõ Quærimus cõuersionẽ modalis in se, sed dicti eius, & particularis negatiua nõ cõuertitur. ppea dicimus modalẽ de dicto particulari negatiua. nõ cõuertitur. q̃uis cõcedamus totã propositionẽ esse affirmatiuam. Sed dicet forte qspiam accipio propositionem modalẽ, quæ sit de dicto affirmato, & de modo negato, ut dicendo, aliquod aĩal esse hoiem nõ est necesse, & patet, ꝙ adhuc nõ est conuersio iter partes ipsius dicti, q̃uis sint affirmatæ. non. n. seqtur aliqđ aĩal esse hoiem nõ est necesse ergo aliquẽ hoiem esse aĩal nõ est necesse. antecedẽs. n. ue℞ est, & consequẽs falsum, & cõtradictũ ẽ ue℞. oẽm. n. hoiem esse aĩal, necesse ẽ, antecedẽs ãt est ue℞, qa exẽpli gratia equũ eẽ hoiem nõ est necesse, & æquus est aliquod aĩal, ergo aliquod aĩal eẽ hoiem nõ est necesse. Et rursus, aliquod aĩal esse hoiem est ipossibile, ergo aliqđ aĩal esse hoiem nõ ẽ necesse, ab affirmatiua unius dispati ad negatiuam alterius, & huius consequentiæ antecedẽs etiã patet, qa equũ esse hoiem est ipossibile. Confirmatur ẽt sic, oẽm asinũ esse hoiem nõ est necesse, oĩs asinus est aliquod aĩal, ergo aliquod aĩal esse hominẽ non est necesse, in primo tertiæ. Et in eodẽ rursus modo sequitur omnẽ

asinum esse hominem, est ipossibile. ois asinus est aliquod aial. ergo aliquod aial esse hoiem, est ipossibile. antecedens est uerũ, ut patet. ergo & consequens. Nec ualet dicere ꝙ subiectũ dicti huius propositiõis aliqđ aial esse hoiem, est ipossibile, supponit confuse tantũ imobiliter rõne huius termini modalis ipossibile & ideo non ualet consequẽtia, aliquẽ asinũ esse hoiem, est ipossibile ergo aliqđ aial esse hoiem, est ipossibile, sicut nõ seqtur. si Socrates ẽ equus, socrates nõ est hõ, ergo si Socrates est aial, Socrates nõ ẽ hõ, nã si hæc respõsio aliqd ualet, ualet in syllogismo resolutorio, nõ tamẽ ubi seruatur modus, & figura syllogistica. aliter in prima figura, non liceret concludere cõclusionem de necessario. nam similiter lí necessario secundũ ipsos confundit confuse tantum imobiliter. Et sic non ualeret argumentum necessario omnis homo est risibilis. aliquod animal est homo. ergo necessario aliquod aial est risibile, ubi mior sit sumpta de inesse, non ꝑpaliter queadmodum intellexit Aristoteles, & ut patebit suo loco. respondendũ est igitur aliter ad argumentum, & dicendum ꝙ antecedens est falsum, sicut & consequens. contradictoria enim huius aliquod animal esse hominẽ est necesse, quæ est uera, necessario erit falsa, & hæc est illa, aliquod animal eẽ hominem non est necesse. Et etiã ꝙ sit falsa patet, quia æquiualet huic possibile ẽ nullum animal esse hominem, quæ falsa est. pro intellectu autem huius, ꝙ scilicet æquiualeant. Sciendũ est ꝙ hæc duo consequuntur semper, possibile est nullum aial esse hominem, & impossibile est animal esse hominem, non quidẽ permutatim. Sed uniuersalis negatiua, de possibili ꝑticularem affirmatiuam de impossibili, bene enim sequitur impossibile ẽ, aliquod animal esse hoiem, ergo possibile est nullum aial eẽ hominem, licet ex contrario non sequatur. possibile ẽ nullum animal esse hoiem, ergo ipossibile est aial esse homiem. sicut patet possibile est enim nullum aial currere, & tamen falsum est dicere. ipossibile est aliquod animal currere. Ad propositum igitur quia hæc possibile est nullum aial esse hoiem, contradicit huic

necesse est aliquod animal esse hoiem. quia uniuersalis negatiua de possibili contradicit particulari affirmatiuæ de necessario sicut ecótra uniuersali affirmatiuæ de necessario, particularis negatiua, de possibili, & quia secundum Aristotelem necesse esse habet pro contradictorio nó necesse eé, sequitur ꝙ non necesse est aliquod aial esse hoiem, æqualet huic possibile est nullum aial eé hoiem ex quo utraq; uni erant cótradictoriæ. Similiter si hæc non necesse est aliqđ aial esse hoiem, nó pót æqualere huic possibile est aliquod animal esse hominem, nec huic possibile est aliquod aial non esse hominē, sicut clare patere pót in exemplo assumpto. hæc enim est uera, necesse est aliquod animal eé hominē. Contradictoria igitur est falsa non necesse est aliqđ animal eé hominē, & tamen utraq; illaꝝ ē uera possibile est aliquod aial eé hominē, & possibile ē aliquod aial non esse hoiem ergo neutra harū contradicit illi necesse est aliqđ aial esse hoiem, nec æquiualet suo contradictorio, non necesse est aliquod aial esse hominem, rursus quia hæc necesse est aliquod animal esse hominem, æquiualet huic īpossibile est aliquod anial non esse hominem. eius contradictoria, non necesse est aliquod aial esse hominem, æquiualebit suæ contradictoriæ. cótradictoria aūt huius impossibile est aliqđ aial nó esse hoiem, est possibile ē nullū aial esse hominem, quæ est falsa, ꝙ aūt contradictoria huius ipossibile est aliquod aial non eé hominem, sit hæc possibile, est nullum aial esse hominem, quāuis una sit de dicto pticulari negatiuo, & reliqua de dicto uniuersali negatiuo, patet qa uirtus huius termini impossibile cadens supradictum negatiuū, cū in eo sit uirtus negationis facit ipsum affirmatum, sicut patet ex ea de necessario ad quā conuertitur, quæ est affirmatiua, Quia igitur hæc est falsa non necesse est aliquod aial esse hominē, sicut est probatum. respondendū est ad argumentū in contrariū. quū dicitur equum eé hominē non est necesse, & equus est aliquod animal ergo aliquod aial esse hominē nó est necesse, ꝙ argumētū expositoriū. Si daturi uniuersalibus termis, ab iferiori ad suū supius,

negatione præposita signis in propositióibus de inesse, uel præ
posita modis in propónibus modalibus, nó ualet, non enim se
quitur, nullus hó currit, ergo nullũ aíal currit, sed bene, ergo ali-
quod aíal nó currit in primo tertiæ, sic nullus homo currit, om-
nis homo est animal, aliquod animal non currit. In modalibus
uero negatio præposita modo negat, qnicquid inuenit esse i di
cto, unde si iuenit particulare affirmatiuum, facit uniuersale ne-
gatiuũ, unde ab uniuersali negatiua de iferiori nó ualet argumẽ-
tum ad uniuersalẽ negatiuã đ superiori, quia igitur hæc, equũ eẽ
hoiem nó est necesse equalet huic, nullũ equũ esse hoiem ẽ pos
sibile, & hæc similiter, aliquod aial eẽ hoiem nó est necesse, huic
possibile est nullũ aíal esse hominẽ, ideo nó sequitur, equũ esse
hominẽ nó est necesse, ergo aíal nó esse hoiem est necesse, sicut
ẽt nó sequitur possibile est nullũ equũ esse hoiem, ergo possibi
le est nullũ aíal esse hoiem. Et q̃uis dicta in talibus propónibus
uideãtur eẽ affirmatiua, tamẽ p negatióem modi sũt negatiua, ad
aliđ similiter respódetur quũ dicitur, aliqđ aíal eẽ hoiem ẽ ipossi
bile, ergo aliqđ aíal eẽ hoiem nó ẽ necesse, dicitur cócedẽdo có
sequẽtiã, negãdo ãt antecedẽs, utraq;. n. ẽ similiter falsa, nec ualet
equũ esse hoiem ẽ ipossibile, & equus ẽ aliqđ aíal, ergo aliqđ aíal
eẽ hoiem ẽ ipossibile, arguitur. n. sic prius ab iferiori ad suũ supi-
us negatióe præposita. Iste. n. terminus ipossibile includit nega
tionem, per quã distribuit subiectũ ipsius dicti. Ad cõfirmatio
nẽ, quãdo in tertia figura sic concluditur, oẽm asinũ esse hoiem
nó est necesse, ois asinus est aliquod aíal, ergo aliquod aíal esse
hoiem nó est necesse, dicẽdũ ꝙ talis syllogismus nó est i primo
tertiæ, imo nec i figura, quæ. n. pro maiori assumitur nó ẽ uniuer
salis sed pticularis, dictũ est eni, ꝙ negatio apposita mó & supra
ipsũ cadẽs & negat modũ, & negat dictũ. hæc igitur omnem asi
nũ esse hoiem nó est necesse, est pticularis de possibili, & ẽ uera,
æqualet. n. huic, possibile ẽ aliquẽ asinũ nó esse hoiem, cũ q̃ ma-
ior, q̃ sumebatur nó pót cócludere aliqđ aíal esse hoiem, nó est
necesse, nó. n. seqtur possibile ẽ aliquẽ asinũ nó eẽ hoiem, & ois

asinus est aliquod animal, ergo non necesse est aliquod animal esse hominem, nam hæc conclusio est uniuersalis negatiua de possibili, & æqualet huic, possibile est nullum aíal esse asinum, quæ nó pót ꝯcludi ꝑ maioré ꝑticularé, & minoré uniuersalem, ut recte cóstat, eodé mó respódetur ad hoc, quádo dicitur, omne asinú esse hoíem est ípossibile, & oís asinus est aliquod animal, ergo aliquod aíal esse hominé est impossibile negádo .s. argumentũ, nó ení Aristoteles in libro prioꝝ fecit aliquã mentionem de modali de ípossibili, nec aliqd dixit de mistura propositionis modalis de ípossibili cũ propóne de inesse. Sed solum posuit tres spés propositionũ .s. de iesse de necessario, & de possibili, nec propter hoc Aristoteles fuit diminutus, quia propositio modalis de ípossibili semꝑ æquiualet alicui necessariæ, & ideo pertractádo de propositióibus de necessario, & de mistura eius ꝑtractauit cósequéter de propositione modali, de ípossibili, nec ualet si dicatur maior est necessaria .s. omne asinũ esse hominem est ípossibile & est uniuersalis, ergo cũ minori de inesse aliquid sequetur, sic necesse est omné asinũ esse hominé eé impossibile, oís asinus est aliquod aíal, ergo aliquod aíal esse hominem est ípossibile, dicitur ꝙ minor debet esse de íesse, respectu totius subiecti, & nó respectu ꝑtis subiecti, totũ ení qđ subiicitur in una debet subiici in reliqua in tertia figura, subiectũ aũt maioris est totũ hoc, omne asinũ esse hoíem est ípossibile, est át necesse & prædicatũ. Sed dices, ubi maior sumitur modalis, minor de íesse nunq̃ totũ subm maioris est subm uel prædicatum minoris. sed solum subm uel prædicatũ dicti, dicitur ꝙ hoc ẽ uerum. Sed sub hac maiori necesse est omnem asinum esse hominem esse ípossibile nó sumitur minor, cuius subm sit subm dicti uedũ sbm totius modalis, q̃re &c. Rursus dicimus si aliq̃ propó de ípossibili sit uniuersalis, & illi adiungatur aliqua de inesse, nó debemus absolute admittere ex illis aliquid seq, esto ꝙ ex propositióe uniuersali de necessario cum tali de inesse aliqd formaliter sequeretur, Sed debemus aduertere, cui de necessario æqui

ualet illa, de ĩpossibili, & si ex illa de necessario, cui illa de ĩpossi bili æquiualet, aliqd sequitur cũ illa de ĩesse, debemus admitte re, ꝙ ex tali de impossibili, cũ illa eadẽ de inesse illud idẽ seqtur. Quia igitur hæc omnẽ equũ esse hominẽ est impossibile æqui- ualet huic, necesse est aliquem equũ nõ esse hominẽ, patet autẽ ꝙ ex hoc particulari cũ illa de inesse, quæ sumebatur, oĩs equus est aliquod aĩal, nõ debet inferre nisi hãc, necesse ẽ aliquod aĩal nõ esse hominẽ, & hoc bene uerũ est. Nec ualet, si dicas accipiã uniuersalẽ negatiuã de necessario, hãc. s. necesse est nullũ equũ esse hominẽ, & ꝑ hanc cõcludã cũ illa de inesse primum inten- tum. s. non necesse est aliquod aĩal esse hominẽ. Ad hoc dicitur primũ, ꝙ hæc impossibile est, oẽm equũ esse hominem, nõ æq- ualet huic necesse est nullũ equum esse hominẽ, quod patet in alia materia, nã impossibile est oẽ aĩal esse hominẽ, nõ æquiualet huic, necesse est nullũ aĩal esse hominẽ, nam antecedẽs uerũ est consequens uero falsum, ut cõstat. Sed quia hæc propositio est uera, necesse est nullũ equũ esse hominẽ, esto ꝙ nõ cõuertatur ad illã impossibile est omne equũ esse hominẽ, adhuc uidendũ est quod ad ipsam sequatur. Et dico ꝙ nihil aliud sequitur, q̃ pri us quãdo sumebatur ꝑticularis negatiua necessaria, nam dicẽdo necesse est nullũ equum esse hominẽ, omnis equus est aĩal, ergo necesse est aliquod aĩal nõ esse hominẽ ex secũdo tertiæ figuræ. nõ autẽ potest cõcludi, nõ necesse est aliquod aĩal esse hominẽ. nam hæc est uniuersalis negatiua, quæ nõ põt concludi per terti am figurã, æquiualet enĩ huic, possibile est nullũ animal esse ho- minem. Nec potest dici ꝙ cõuersa maiori efficietur prima figu ra, in qua poterit cõcludi uniuersalis negatiua, nam ꝑ cõuersio- nem maioris uniuersalis in modis tertiæ figuræ nõ habetur prĩa figura, quia mior est negatiua, modus ẽt secũdus tertiæ figuræ nõ reducitur ad primã figurã per conuersionẽ maioris, sed bene ꝑ conuersionẽ minoris, & nõ reducitur ad modum concluden- tem uniuersalem negatiuam, sed ad modum concludentẽ par- ticularẽ negatiuã, nõ enim cõuersa hac necesse est nullum equũ

esse hominem cum prædicta de inesse, sequitur uniuersalis negatiua de necessario, sic necesse est nullum hominem esse equũ, omnis equus est animal, ergo necesse est nullũ hominẽ esse animal, antecedens enim uerũ est & consequens falsum, nã iste syllogismus nõ est in aliqua figura. quia subiectũ maioris est prædicatum in minori, nec potest dici, ꝙ sit de præmissis transpositis, nam minori existẽte negatiua in prima figura nõ est syllogismus. Et per hoc patet error pauli ueneti qui arbitratus est primã figuram esse per hoc, ꝙ id quod est subiectum in una sit prædicatũ in altera, non autem præcise per hoc, quod est subiectum maioris sit prædicatum in minori, nam ut patet, ex ueris sequeretur falsum, nullus homo est equus, omnis equus est animal, nullus homo est animal, i secundo primæ, sequeretur etiam quod modi tertiæ figuræ possent reduci ad primam figuram per conuersionem maioris nulla facta transmutatiõe in premissis, cõsequẽtia patet intelligenti, quia & cetera.

Quæstio quarta de cõuersione propositionum affirmatiuarum de contingenti.

d Vbitatur de conuersione propositionum affirmatiuarum de contingenti in terrio significato, non enim uidetur affirmatiua conuerti, contingit. n. omnem hominem esse grammaticum, ergo contingit aliquod grammaticum esse hominem. Neque etiam uidetur conuerti, contingit aliquem hominem esse grammaticum, ergo cõtingit aliquem grammaticum esse hominem, necesse est enim omnem grammaticum esse hominem. Secundo arguitur sic contra deductionem Aristotelis. Contingit aliquod. b. esse. a. & tamen non contingit aliquod. a. esse. b. Quia enim contingit aliquod. b, esse. a. contingit aliquod. b. non esse. a. hæc igtur potest esse uera, non contingit aliquod. a. esse. b. non quia necesse sit nullum. a. esse. b. sed quia necesse est

omne.a.esse.b.quæ conuertitur in hanc,necesse est aliquod.b. esse.a.quæ non repugnat illi,contingit aliquod.b.esse.a.quia ambæ particulares sunt.tertio arguitur sic,contingit omne quale uel aliquod quale esse album,& tamen non contingit aliqd album esse quale,siue sumatur album significatiue,siue denoĩa tiue.pro respõsiõe ad primũ argumentum,sciendum ꝙ Albertus concedit contingens,tertio modo non semper conuerti in contingens tertii modi,sed aliquando ad contingens,quod sequitur ad necessarium,sicut uniuersale ad particulare,& inquit Albertus,ꝙ hoc uoluit Aristoteles,quia Aristoteles non dixit ꝙ contingens non necessarium conuertatur ad contingens nõ necessarium,sed sequitur ad contingens id,quod aliqui dicunt contingens altum,quod sequitur ad necessarium. Et inquit ipse contingens natum non conuertitur in eandem acceptionem contingentis.Sed in necessarium,ut quia contingit hominẽ eẽ grãmaticum contingentia nata est,quia homo est aptus natus esse grãmaticus,ideo non conuertitur in contigens natum.sed in necessarium contingit grãmaticum esse hominem.Sed quia Albertus errauit in principiis,quia p nõ necessarium intelligit ipse contingens natum & contingens infinitum,& de contingenti infinito ipse uult conuerti in contingens nõ necessarium sicut dicendo,contingit hominem ambulare,contingit ambulans esse hominem,de contingenti autem nato aliter sentit intelligendo per contingens natum,quando subiectum habet aptitudinem ad prædicatum.dicamus enim contra ipsum primo,quia Auerrois loquens de possibili,tertio modo quod.s.se habet ad utrumlibet probat,quod non conuertitur in necessarium,quia tunc accepto illo necessario,& cõuerso idem esset necessarium & contingens,quod est ĩpossibile ut arguamus in terminis ignotis,sic contingit omne.a.esse.b.ergo contingit aliquod.B.esse.A.si non contingit,sed est necessarium,ut ponit Albertus de contigenti ad utrumlibet nato eo modo,quo declaratum est,ergo necesse est aliquod.a.esse.b.& ponebatur cõ-

tingere ad utrunlibet, omne. A, esse. B. quod conuertitur in hãc cõtingit nullũ. a. eẽ. b. sicut ĩfra patebit, ergo duo cõtradictoria erũt simul uera, contingit nullum. a. esse. b. & necesse ẽ aliquod A. esse. b. quod est ĩpossibile, diceret forte Albertus, hãc necesse est aliquod. b. esse. a. nõ conuertit, qa est necessaria secũdum determinationẽ arguitur tunc sic propõni, quæ scdm determinationẽ est aliqualis cũ aliquo modo nõ repugnat sibi alius modus ex quo non inest sibi alterꝝ oppositoꝝ de necessitate, nisi cum determinatione. poterit igitur hæc propositio cõcedi, cõtingit aliquẽ grammaticũ esse hoiem, non quidem, ꝙ sicut hõi posito inesse contingit post modũ esse grãmaticum, ita grãmatico constituto ineẽ, hõ possit de ipso non prædicari, uel ip sinõ inesse. tali enim modo est propositio necessaria, necesse ẽ grammaticũ esse hominem. Sed quia li grammaticũ in hac propositione contingit aliquẽ grãmaticum esse hominẽ supponit pro eo ꝙ contingit esse grãmaticum, siue nunc sit, siue non sit aliqd grãmaticum, uerificatur propositio hæc pro grãmatico. quod non est, & contingit esse grammaticũ, quod enim est grãmaticũ necessario quidem est homo, quod autem contingit esse grammaticum, non necessario est homo. quod enim contingenter generabitur contingit eẽ grammaticum, & contingit esse hominem. Et breuiter concludendo grammaticum, necessario ẽ homo, & contingenter grãmaticum est homo, neq; ista repugnãt quia una est necessaria. secundum quid, & alia est contingẽs, nõ quidem simpliciter, quia absolute grammaticus est homo, Sed etiam secundũ quid inquantũ grãmaticum cõtingit esse, Et sic dicendũ est duos modos eẽ propositionis contingẽtis unum, qui est respectu prædicari in ordine ad subiectum, & non modi in ordine ad idem subiectum, sicut contingit hõinem esse grãmaticum, non quia non sit necessarium hominem esse, sed qa non est necessarium ipsum esse grammaticum, secundum uero non quia grammatico constituto ineẽ contingat indifferẽter eẽ hominem, & non esse hominem Sed quia grammaticum con-

tingit eſſe, & cõtingit nõ eſſe, & propterea contingit eſſe homi nem, & non eſſe hominẽ, ut poſitum autem actu eſt neceſſario homo. Sed hæc non continetur abſolute inter propoſitiones neceſſarias, ſicut patet, quia nõ abſolute conuertitur, ſicut illæ. Omnis igitur propoſitio, quæ non eſt in terminis neceſſariis. eſto quod prædicatum ſubiecto inſit neceſſario. dum ſubiectũ ponitur in actu abſolute debet dici de ineſſe. per accidẽs uero neceſſaria, & etiã aliquo modo contingens, propterea ꝙ i ipſis non eſt neceſſitas per naturam terminorũ, ſed ſolum per habi-tudinem ipſorum inter ſe. Sed tu dices, ſi tales propoſitiones non debent abſolute dici de neceſſario. neq; abſolute contin-gẽtes, ſed abſolute de ineẽ. Cur appoſito modo neceſſitatis cõ cedimus ipſas eſſe neceſſarias in hora in qua ponitur ſubiectum & tamen non conuerti in eadem hora, eo modo quo propoſi tiones de neceſſario. pro eo tempore uero in quo ſunt contin-gentes admittimus eas eſſe contingentes, & modo propoſitio num de contingẽti conuerti. Ad hoc reſpondetur. ꝙ tales pro poſitiones magis accedũt ad naturam contingẽtis per appoſi-tionem modi contingentiæ, q̃ ad naturã propoſitionum neceſ ſariarum, quãuis modus neceſſitatis apponatur. nã tales propo-ſitiones accedunt ad naturã contingentis propter duo, primũ quia nõ ſunt in terminis neceſſariis. ſecundũ quia alter termioꝝ reſpectu alterius ſe habet indifferẽter. quãuis enim grãmaticum, ſi ponatur actu neceſſario, ſit homo, tamen grãmaticus contin gẽter ponitur, & non eſt neceſſe ſemper eſſe grãmaticum actu. Et in his quæ aliquando ſunt, & aliquando non ſunt, maius eſt tempus in quo res non eſt, quã in quo res eſt, & per non eſſe di-cuntur contingere magis, propterea ſuſcipiunt rationem con-tingentium quã neceſſariorum, unde quamuis Socrates exiſtẽs neceſſario ſit homo, tamen Socrates potius debet dici, contin genter eſſe homo quam neceſſario eſſe homo, quia maius tem pus eſt. in quo non eſt, per quod dicitur contingere, quã i quo eſt per quod dicitur neceſſario eſſe homo. Eſt & alia ratio, quia

alter terminorum ad alterum se habet contingenter, neque iter ipsos est necessaria habitudo respectu utriusq; extremi. Sed est sola habitudo necessaria unius ad alterū tantum, & non est semper secundum se, quia non est ex terminis, qui necessario sint semper. Vnde de Socrate uerius dicimus Socratem contingēter esse hominem, quā necessario esse hominem. nam secundum primam conuertitur. Aliquis homo contingenter est Socrates secundum aliam uero non conuertitur necessario, aliqs homo est Socrates. Contingenter enim nullus homo est Socrates. Et similiter contingit omnem grammaticum esse hominem, potius quam necesse est omnem grammaticum esse hominem. Quare si tales propositiones ponantur inesse, nullum sequitur inconueniens, contingit enim omnem grammaticum esse hominem, & contingit aliquem grāmaticum non esse hominem, quæ si ponatur inesse, non erit constantia subiecti, aliquod enim grammaticum non est homo, quando aliquod grāmaticum non est. ueruntamen. Esto quod contingat ad utrumlibet homiem aliquem esse grammaticum, & aliquod grammaticum esse hominem, non tamē secundum eandem rationem debēt poni in actu particulares negatiuæ prædictis oppositæ. contingit aliquem hominem non esse grammaticum, & cōtingit aliquod grammaticum non esse hominem. prima enim potest poni inesse dupliciter. uno modo posito, quod aliquis homo sit qui non sit grammaticus. alio uero modo, quia potest generari, quí non ē grammaticus. hæc uero propositio, contingit aliquod grammaticum non esse hominem, non potest poni inesse, quod aliquod sit grammaticum, & illud non sit homo, nam hæc est impossibilis. Sed ponendo, quod aliquod grammaticum non sit. dicuntur autem conuerti in tertio significato contingēter prædictæ' duæ secundæ propositiones particulares negatiuæ, non tamen eodem modo possunt poni in esse, quia contingentia ad utrumlibet non erat in utraque. secundum habitudinem subiecti ad prædicatum. Sed solum

in altera. nam in hac contingit aliquod grammaticum nõ esse hominem, est contingentia ad utrumlibet secundum habitudinem ad subiectum, non prædicati ad ipsum subiectum. Aduertendũ est præterea, quod hæ propositiões sunt simul ueræ. contingit omnem hoiem esse grammaticum, & contingit aliquem hominẽ nõ esse grammaticum neq; inter se sunt contradictoriæ, quia prima æquiualet huic, contingit nullũ hominem esse grãmaticum, quæ prædictæ particulari non repugnat. Ipsa uero particularis negatiua æquiualet pticulari affirmatiuæ, quæ etiã nõ repugnat uniuersali affirmatiuæ. non tamẽ prædictæ propositiones possunt simul poni in actu, quia fierent propotiões de iesse, quæ sunt cõtradictoriæ. Sed etiã prædicta occurrit una dubitatio, qa si uerum est dicere, ꝙ contingit omnẽ hominem esse grãmaticum, & similiter oẽ grãmaticum esse homiem, quæritur an sit contingẽs, ut in pluribus grãmaticum esse hominem & ecõtrario, uel in paucioribus, uel æqualiter dicẽdum, quod si loquamur de grãmatico aptitudinaliter, cũ aptitudine, patet ꝙ semper homo inest grãmatico, & grãmaticus inest homini, etiã semper, & hõ semper est, & grammaticus semper est. Si uero loquamur actualiter dico, ꝙ ut in pluribus hõ põt eẽ grãmaticus. idest maior pars hois non est grãmatica, quæ potest esse grãmatica, siue accipiatur hõ solum ad ea, quæ actu sunt supposita sub homine, uel etiã ad ea, quæ contingunt esse supposita sub hoie. hæc uero contingit grãmaticum esse homiem, est etiam uera, ut in pluribus, non quidem ꝙ maior pars eorum qui grãmatici sũt non sint homines, hoc enim falsum est, et impossibile. sed qa maior pars eorum quos contingit esse, contingit esse grammaticos, & esse homines. potest etiam dici contingere hominem eẽ grammaticum in paucioribus, quia pauciores homines cõtingit esse grãmaticos, hoc est in ordine ad' propositionem de in esse secundum ꝙ potentia est in cõiuncta actui, contingit autẽ grammaticum esse hominem, non solum, ut ĩ pluribus, sed semper quum grammaticus est, quia secundum talem rationem di

citur semper in esse, unde propositio quæ est de contingere, ut in paucioribus conuertitur in propositionem de inesse, ut sem per quæ dicitur contingens propter contingentiam terminorum. Aristoteles autem diuidit contingens ut in pluribus ut in paucioribus, & æqualiter non nisi in ordine inhærentiæ prædicati ad partes subiecti, non autem in ordine ipsius contingentiæ ad subiectum. Et breuiter intellexit Aristoteles de materia contingenti, non autem de materia de inesse qualis est hæc grãmaticum est homo, sicut patet ex quæstionibus antepositis. Si igitur contingens ponatur in propositionibus determinans habitudinem prædicati ad subiectum, dico qđ distictio posita ab Aristotele locum habet, non autem ubi li contingẽs ponat cõtingentiam terminorum. Et per hæc pateat respõsio ad primũ argumentum. Et simili modo respondendum est omnibus cõsimilibus argumentis cõtingẽter deus creat & creãs est cõtingẽter deus. uiator potest esse damnatus, damnatus potest esse uiator, conceduntur enim omnes prædictæ cõuersiones in eo sensũ quem explicauimus, quãuis enim creans necessario sit deus in hora qua creat tamen contingit creans esse, & consequenter contingit creans esse deum, non dico, quod id quod cõtingit esse creans contingenter sit deus, nam hoc est impossibile, quia omne id de quo uerum est dicere contingit esse creans necessario est deus. Sed quia potest esse. quod nullum creans sit deus, quia potest nullum creans esse, ideo dicimus creans contingere esse deum. Ocham uero & alii per sensum compositum & diuisum omnes difficultates dissoluunt, & dicit ipse ocham, qđ in sensu composito omnes conuertuntur. sicut suæ de inesse, & quod hoc tenet per unam regulam si unum conuertibilium est contingens, & reliquum est contingens, unde inquit ipse hominem esse album est contingens & album esse hominem est contingens. & similiter deum creare est contingens & creans

esse deum est contingens. & eodem modo ipsæ ponit in nega-
tiuis. Et puto uelit dicere ocham quod propositiones quæ nõ
sunt in terminis necessariis si conuertens est contingens & con-
uersa est contingens propterea, quod tenet ipse quod si unum
conuertibilium est contingens & reliquum sit contingens. &
quantum ad hoc non uidetur distinguere ocham inter propo
sitiones de contingenti a propositionibus de inesse, unde ac-
cipit ipse contingere pro contingenter inesse, & ut sic manife-
stum est propositiones omnes conuerti, propterea quod si al-
tera ipsarum esset necessaria oporteret de necessitate, quod con
uerteretur in aliam de necessario sicut iam probatum est, & ad-
dit hoc, quod hæc regula tenet in his de contingenti, quarum
propositiones de inesse conuertuntur simpliciter idest in qui-
bus non mutatur quantitas, quia non sequitur omnem substan-
tiam existentem in actu esse deum est contingens. ergo deum
esse substantiam existentem in actu est contingens, antecedens
enim est uerum, quia potest esse uerum. consequens autem est
impossibile, quia deus est necessario substantia existens in actu,
unde diceret ocham, quod hæc propositio deus creat est con
tingens, quia potest esse uera uel falsa, & similiter hæc creans est
deus, propter eandem rationem est contingens, est enim uera
si aliquod creans sit, falsa uero si nihil sit creans, & quantum ad
hoc puto ipsum recte dicere. Sed quia ipse non putauit in in-
tellectu compositionis propositionem uniuersalem conuer-
ti, hanc scilicet contingit omnem substantiam existẽtem in actu
esse deum, dicendum quod talis propositio non dicitur esse
contingens ratione suarum omnium singularium, neque ratio
ne alicuius singularis. sed solum est uera ratione denominatio-
nis uniuersalis, quia substantiæ in actu non contingit esse deum
inquantum substantia uel inquantum actu existens. sed inquan
tum omnis, & ideo quum tale signum hic det modum contin
gentiæ uerum efficitur pars quodammodo propositionis con

tingentis, nihil enim quod tali signo includitur reddit proposi tionem cõtingentem, primo respectu cuiuscunque substracti, propositio est falsa, unde talis propositio in uirtute est defi nita uel particularis, propterea quod li omne non stat pro sup positis diuisiue, quod requiritur ad hoc, ut propositio sit uni uersalis, sicut probauimus in quæstione nostra de parte subiecti posita in obliquo. Et ideo talis propositio sic est conuertenda contingit omnem substantiam existentem in actu esse deum, ergo contingit deum esse omnem substantiam existentem in actu. In sensu uero diuiso uult ocham talis propositionem ab solutæ non conuerti, contingit deum creare, ergo contingit cre ans esse deum, antecedens enim est uerum, quia hoc prædica tum creans inest contingenter deo, hoc autem prædicatum de us non inest contingenter huic termino creans, nec etiam illi quod contingit esse creans. quia id quod significat necessario est deus ĩ hora supple qua creans est, & similiter quod denomi natur per creans contingenter, necessario est deus hic est intel lectus ocham de sensu composito & diuiso, ut sensus composi tus accipiatur quandocunque de propositione de inesse mo dus prædicatur. Sensus uero diuisus quando prædicatum præ dicatur de subiecto cum tali modo, Et propterea uult ocham hanc propositionem contigit deum creare, conuerti quidem in unam de contingenti in sensu diuiso, non tamen modo contingentiæ eodem modo determinante aliquod extremo rum, sicut in ista quæ sumpta est. id enim quod est deus con tingit creare id, aut quod est creans non contingit esse deum, sed solum id quod contingit esse creans est deus. Tu autem di cas qđ de hoc termino creans prædicatur contingẽter deus, qa contingẽter creãs est, & quod omnis propositio quæ ẽ cõtingẽs, est de prædicato cõtingẽter inhærente subiecto, uel inquantum subiectum contingenter est, uel ĩquãtũ ipsi existẽti prædicatum

contingenter inest. Et propterea hæc propositio creans est contingenter deus pro eo, quod significatur per creans, pro-positio est contingens, & ad modum loquendi ipsius ocham etiam in sensu diuiso, & sic non est opus dicere, quod propo-sitio de contingenti, aliquando conuertatur in propositio-nem de inesse, aliquando in propositionem de contingenti. Semper enim conuertitur in propositionem de contingenti, non tamen prorsus eo modo, quo una est de contingenti. ter-tio modo eadem ratione alia sit de contingenti, etiam tertio modo utrunque tamen est de contingenti, tertio modo.
Quod uero dixit ocham quod accipiendo contingens in sen su composito. Negatiuæ etiam similiter conuertuntur, quia propositiões de inesse negatiuæ uniuersales, quæ inuicem con uertuntur, tales sunt, ꝙ si una est contingẽs, & reliqua est cõtin-gens, dico ꝙ uerum est, ꝙ propositio de inesse contingens cõ uertitur in unã. quæ est contingens, & utrunq; est de inesse. Sed tale significatum non est significatum contingentis. licet enim uerum sit. ꝙ de omni propositione contingenti. tertio modo iste terminus contingens prædicetur de tota propositione, ta-men non de quacunq; propositione prædicatur hic terminus contingens est de contingenti tertio modo & licet negatie de contingẽti tertio modo sint propositiones contingẽtes nõ ta-men conuertuntur sicut statim patebit. Quod autẽ dixit ochã quod creans necessario est deus, siue creans accipiatur pro eo, qui creat, siue pro eo qui contingenter est creans, dicendum si cut superius iam dictum est ꝙ hæc est necessaria secundum qd & etiam de contingenti. unde creans necessario est deus in ho ra, qua est creans, & est contingenter deus, quia non semper est deus, ex quo non semper est creans, Absolute autem est pro-positio de inesse creans est deus. Errauit etiam errore manife-sto, quia in propositionibus omnibus ferẽ uidetur, accipe-re subiectum propositionis pro eo, quod denominatur, &

non cognouit ꝙ termini in propositionibus ponunt significatum formale, & etiam errauit, quia distincta capita fecit in suo libro de propositione de possibili, & de propositione contingenti, & locutus est de possibili in communi quod sequitur ad necessarium, & non necessarium, tanquam ut sic ipsum habeat distinctum conuersionis modum à necessario, & ab inesse, & à contingenti. & non cogitauit de uerbis Aristotelis, dicantur igitur eadem contra ipsum, quæ dicta sunt contra Albertum, i hoc enim imitatus est ipsum. Ad secundum uero argumētum quod etiam ab Alberto fit, est respondendum, quod si contingit aliquod.b. esse.a. contingit etiam aliquod.a. esse. b. Si enim necesse sit omne, a. esse.b. necesse est aliquod.b. esse.a. Hæc autem duo repugnant, necesse est aliquod. b. esse.a. & contingit aliquod.b. esse.a. non quia particularis particulari repugnet. inquit Albertus, sed quia necessitas particularis repugnat contingentiæ, & in hac materia tantum ualet dicere necesse est omne b. esse.a. quantum necesse est aliquod.a. esse.b. & quicquid stat cum una stat cum altera, & quicquid repugnat uni repugnat alteri contra hanc responsionem Alberti, forte instabitur, quia in terminis manifeste apparet quod aliqua propositio est de necessario particularis uera, quæ non est de necessario uniuersalis uera. necesse est enim aliquod animal esse hominem, & tamen non necesse est omne animal esse hominem, & hæc propositio contingit aliquod animal esse hominem. uidetur stare cum particulari, & tamen repugnat ipsi uniuersali. dicamus autem nos uerum esse quod aliqua propositio est uera de necessario particulariter, quæ non est uera uniuersaliter. Impossibile autem esse quod aliqua propositio sit contingens solum particulariter cuius conuersa sit necessaria uniuersaliter exempli gratia impossibile est, quod aliquod. A. sit contingenter. b. & tamen omne. b necessario sit.a. nam ex quo.a. est contingenter, b. contingit.a. non esse.b. & sic.b. non erit etiam.a. necessario, quia corrumpi-

tur oẽ id quod contingit esse, b. & consequẽter. b. ipsum est cõ-
tingenter, saltem illud. a. quod corrumpitur, & quod contin-
gebat esse. b. Sed difficultas est de exemplo adducto contra
Albertum quomodo uerum sit quod contingat aliquod ani-
mal esse hominem. Et tamen non cõuertitur, ut aliqs homo cõ
tingenter sit animal, omnis enim homo est necessario animal,
negabitur forte hæc contingenter, aliquod animal est homo,
quia necessario aliquod animal est homo. Sicut superius pro-
bauimus. Sed contra hæc est falsa, necesse est omne animal esse
hominem. Sua igitur contradictoria est uera, cõtingit aliquod
animal non esse hominem. Et similiter hæc est falsa, necesse est
nullum animal esse hominem ergo sua contradictoria est uera,
contingit aliqđ aĩal esse hoĩem. Istæ igitur sunt duæ sub contra-
riæ simul ueræ contingit aliquod animal esse hominem, & con
tingit aliquod animal non esse hominem. Et tamen non con-
uertitur contingenter aliquis homo est animal. Ad hoc autem
dicendum est quod hæc propositio contingit aliquod animal
esse hominem eo modo quo est contingens ad utrumlibet eo
modo conuertitur, est autem contingens, ad utrumlibet, non
quia subiectum possit esse sub prædicato, & possit nõ esse, ipso
non corrupto, non enim est aliquod unum animal quod se ha
beat per indifferentiam ad esse hominem, & nõ esse hominem
ipso remanente aĩali, Sed solum contingit aliquod animal es-
se hominem, quia contingit aliquid fieri animal quod potest fie
ri homo, ipsi autem iam facto, aut necessario inest homo aut ne
cessario non inest homo. Eodem modo ad hunc intellectum,
contingit aliquem hominem esse animal, nõ quod homo, qui
est contingenter sit animal, Sed quod contingenter est homo
etiam est cõtingenter animal. Et propterea dico, quod semper
contingens ad utrumlibet conuertitur in contingens ad utrũ-
libet, aliquando contingentia determinante prædicatum in or

diiie ad subiectum, ut in actu positum aliquando contingetia determinate habitudinem prædicati ad subiectum. per habitudinem contingentiæ ad subiectum. Ad necessarium autem nō opponitur contingens ad utrumlibet solum, quia tūc duo cō tradictoria essēt simul falsa. hæc enim necesse est deum nō esse, est falsa, hæc autem uera non necesse est deum non esse, quæ si æquiualeat huic contingit deum esse, & loquamur de contingenti ad utrumlibet, siue primo modo, siue secūdo modo etiam falsa erit, & idem de hac dicatur, contingit deum non esse. Et similiter hoc idem est uidere in terminis generalibus, necesse est nullum cœlum moueri falsa est, & hæc rursus falsa, contingit aliquod cælum moueri loquendo semper de contingentia ad utrumlibet. Et similiter hæc est falsa, necesse est omne cælum quiescere, & hæc itidem falsa, contingit aliquod cælum nō quiescere, & si dicatur, quo pacto igitur Aristoteles in ostēsiōe uniuersalis negatiuæ de necessario usus est, pro contradictoria ipsius contingenti dicendū. quod usus est cōtingēti, ut posito in actu. Et præterea ubi conceditur propositionem particularem affirmatiuam de contingenti ad utrumlibet esse ueram, dico quod tunc cum uniuersali negatiua de necessario se habet, ut contradictoria, & semper inter se diuidunt ueritatem, & falsitatem, ubi autem non concedatur uera, sicut in instanciis prius factis. dico quod tunc contingens pro necessario est sibi oppositum. huic enim, quæ dicit necesse est omne cælum quiescere contradictoria opponitur contingens est aliquod cælum non quiescere, & hoc contingens significat necessarium, huic uero necesse est nullum cælum quiescere opponitur, contingit aliquod cælum quiescere, non in significato contingenter ad utrumlibet, quāuis si una sit uera reliqua sit falsa, Sed accipitur li contingens pro eo quod inest, uel pro eo ꝙ necessario inest, uel pro eo quod contingenter inest. Et breuiter concludo, quod ad necessarium opponitur contingēs in eo significato in

quo cũ necessario inuicẽ ueritatẽ uel falsitatẽ tales propositio-
nes inter se diuidunt, cõtingit aũt aliquando sub uno significa-
to cõtingentis, aliquando sub alio tales propositiones inter se
ueritatem uel falsitatem diuidere, qui tenent possibile habe-
re significatum distinctum ab eo quod significat necessarium
& ab eo quod ẽ secundum ineẽ, & ab eo quod est dẽ continge-
ti ad utrumlibet secũdum quod ipsi possibile dicũt.i.nõ impos
sibile tenẽt qđ tale possibile opponatur cõtradictorie ad neces
sarium determinationibus se habẽtibus secũdum contradictio
nis oppositionem, sicut in propositionibus de ineẽ Geraldus
etiam odon conatur monstrare aliquod esse significatum huius
termini possibile aliud ab his de quibus determiauimus & hoc
est quod illa tertia significata sint unum significatum respectu
possibilis quæ continẽtur sub hac cõmuni ratione quæ est non
esse impossibile, & hoc in triplici casu, primus quãdo proposi-
tio est euidens de possibili, quæ non est euidens in aliquo illo-
rum significatorum ut possibile est Gabrielẽ angelum se ipsũ
intelligere, hæc enim propositio non est euidens, accepto pos-
sibili pro necessario, nec est euidens, accepto possibili pro ines
se, nam dubium est an angelus possit aliquid intelligere, quod
non intelligat intelligendo seipsum. Neque tertio modo, quia
secundum aliquos angeli intellectio est eius essentia & sic non
se habet contingenter ad utrumlibet. Est tamen euidens ac-
sit natura possibile pro eo quod non est impossibile, quia cum
cepto li intellectualis potest intelligere & cum sit actualis po-
test intelligi secundus casus ex proteruia respondentis qui in
aliquo determinato significato non uult propositionem con-
cedere, pro communi autem significato sic, tertius uero ca-
sus est ad probandam consequentiam esse bonam, dicimus,
quod si non recte infertur, possibile est oppositum contin-
gentis stare cum antecedente, ubi tale possibile non ẽ alicuius

determinati significat,sed solū dicit non impossibile. His non obstātibus,forte posset aliquis terminus æquiuocus dicere sua significata disiunctiue,& possibile esse aliquem intellectum habere euidentiam de aliqua propositione in qua ponitur terminus æquiuocus penes significata,talis termini disiunctiue accepta,non tamen habere euidentiam secundum aliquod determinatum significatum eiusdem termini. significata autem huius termini contingens uel possibile non conueniunt in una aliqua ratione formali eiusdem termini. Si enim dixero de necessario,quare ē contingens uel possibile respondendum erit, qa non potest non esse. Et similiter,quod est potest esse,quia est,& eodem modo contingens esse,potest esse,quia contingens est. Et consequenter aliquis diceret,quod hoc, quod est non esse impossibile non est,communis ratio in istis omnibus, sicut uidentur plurimi imaginari,tum quia hoc non est magis notum, quam possibile,immo potius ecōtrario. Et si dicatur,quod Aristoteles in libro periermenias probat ad necessarium sequi possibile per medium,quod est impossibile per deductionem ad impossibile. Ad hoc respondetur,quod in deductione quæ fit per impossibile non ē necesse,quod oppositū eius quod intenditur ostensiue concludi notius sit, quam ipsum propositum intentum.neque præterea tale oppositum habet rationem medii ad concludendum aliquid de proposito, sed ad concludēdum solum oppositum alterius præmissæ,præterea etiam ad ostendendum possibile sequi ad necessarium non sumitur non impossibile,quod est cōuertibile cum possibili,sed sumitur impossibile,quod est eius oppositum. non sequitur autem, quod si impossibile esset magis notum quam possibile, quod etiam non impossibile sit magis notum quam possibile, immo potius oppositum, quod autē in tali deductione impossibile non sit magis notum quam possibile probatur. Sicut enim se habet non īpossibile ad possibile sic se hēt non īpossibile ad īpossibile Si igitur impossibile est magis notum quam possibile, in dedu-

ctione quæ sit ad impossibile pari ratione concluso impossibi
li in tali deductione si quis ipsum negauerit sequi accipietur.
non impossibile ad deducendum ad impossibile probando.
quod ex priori deductione ad impossibile directe & osten-
siue concludebatur oppositum primi propositi, ergo non im-
possibile erit magis notum quam impossibile, quemadmodum
igitur sumebatur non impossibile sũmi potest possibile pro op
posito ipsius impossibilis, idem igitur erit magis notum & mi-
nus notum, respectu eiusdem, quod est impossibile. dicendum
igitur quod deductio ad impossibile non procedit ex aliquo
magis noto, cum accipit oppositum propositi, quod ostensi-
ue concluditur. Et ubi etiam concedatur, quod non impossibi-
le esset magis notum, quam possibile, quod tamen est falsum ex
quo duplicem priuationem includit, adhuc nõ sequitur, quod
sit una ratio ipsius possibilis communis illis tribus significatis.
dicendo possibile est, quod non est impossibile, tum quia defi
nitio de definito, primi debet affirmatiue, tum quia dicendo ẽ
quod ẽ nõ impossibile oportebit accipere definitiõem huius.
quod est nõ impossibile loco nominis, & patebit, quod erit pe
titio principii, de hoc tamen uidebitur forte aliqd primo prio-
rum maxime in mistura de inesse, & de contingenti, existimo
enim aliquam propositionem esse possibilem, q̃ non est neces
saria, nec etiam de inesse, neque etiam contingens ad utrumli-
bet, sicut possibile est nullum album esse hominem, quæ pro-
positio dicit possibilitatem ad non esse siue indifferẽtia, & sic
respondebimus ad obiecta, quod possibile in tali significato ha
bet rationem positiuam & non priuatiuam ut arguebatur, qua-
re &c. Ad tertium respondetur, quod omne quale contingit
esse album est falsa, sicut patet de corporibus simplicibus, hæc
autem contingit aliquod quale esse album est uera, eo modo
quo superius dictum est de animali in comparatione ad homi-
nem, & secundum idem contingit aliquod album esse quale,
quia album potest non esse, & consequenter contingit esse qua

le, non autem est contingenter quale, si album ponatur in esse, immo est necessario quale, quod oppositum actu, & significatiue acceptum, et necessario album, uel necessario non album, denominatiue uero pro subiecto nõ est necessario album. Sed contingenter album, ipsum uero album pro subiecto albedinis actu posito est necessario quale, quia autem cõtingit ipsum non esse contingit ipsum subiectum albedinis neque eẽ album neque eẽ quale. In eo igitur significato, in quo hæc est uera. contingit, aliquod quale esse album. hæc est uera, contingit aliquod esse quale. prima autem ẽ uera pro subiecto qualitatis, quod nõ existẽs album potest fieri album, secunda uero pro subiecto ẽt albedinis est uera. quod enim est subiectum albedinis contingenter est quale, non quod ipsum existens forte non necessario sit quale. Sed quia contingenter existit, contingenter est quale. pro significato ãt albi concretiue, uel nõ ẽ uerum dicere quod aliquid quale contingenter sit album, ita & aliquod quale actu positum non sit album, existens tamen quale accipiat albedinẽ subiecto remanente sub determinata illa qualitate, in qua erat ante q̃ albedinem acciperet, ita enim intelligo per quale denominatiue acceptum, uel si est uerum dicere, quod aliquod existens quale remanens sub illa qualitate potest fieri album, sicut dulce contingit esse album & consequenter contingit aliquod quale esse album, sub hoc eodẽ intellectu concedetur, quod aliquod remanens sub albedine contingit esse quale secundum determinatam illam qualitatẽ, secundum quam contingit quale esse album. Et non ẽ inconueniens concedere album sub actu albedinis contingere esse, quale & necessario esse quale. respectu enim unius qualitatis, utputa albedinis album, contingit esse quale. ut li contingere dicit inesse, respectu uero alterius qualitatis li contingere in ordine ad album est ad utrumlibet. Et non est inconueniens, quod album contingenter sit quale, ut li cõtigere dicit ieẽ, & ẽt necessario sit, quale. supra propositionem enim de inesse modus necessitatis addi potest, neque

ipsi repugnat. non autem potest album contingenter esse quale & necessario quale, ut li contingenter dicit in differentiam ad utrumlibet ad album respectu alicuius qualitatis determinatæ. Et hæc dicta sufficiant pro hac quæstione.

Quæstio quinta de conuersione propositiõis negatiuæ uniuersalis de contingenti.

d E uniuersali negatiua de contingenti multiplex est opinio, quidam enim dicunt eam in terminis conuerti uniuersaliter ad seipsam. aliqui uero ad uniuersalem negatiuam de possibili, aliqui uero ad unam propositionem de inesse, aliqui uero quod ad particularem de contingenti etiam ad utrumlibet, aliqui autem ad nullam prorsus conuerti ex uirtute conuersionis, alii nec ex uirtute conuersionis, nec ex uirtute consequentiæ, pro prima propositione, quæ fuit Theophrasti, uidetur esse aliqua, quæ pro ipso fidem faciunt, primum quod talis conuersio nõ minus uidetur regulari, per dici de nullo in propositione negatiua de contingenti, quam in propositione de iesse, probatur, quia subiectum supponit pro omnibus suppositis, & ẽ negatio, quæ remouet prædicatum etiam pro quolibet supposito sui in ordine ad subiectum, ergo quemadmodum una est uera, ita & reliqua. Et confirmatur, per modum arguendi ipsius Theophrasti. in omni uniuersali negatiua totum prædicatum separatur a toto subiecto, & separatum a separato ẽ separatum, ergo subiectũ erit separatum ab ipso prædicato modo, quo prædicatum separabatur ab ipso subiecto. Secundo arguitur principaliter sic, qa ubi propositio negatiua uniuersalis accipiatur sine modo contingentis, esto quod sit in materia contingenti uera ipsa conuertitur in negatiuam, ergo eodem utrobique addito consequentia erit bona, & confirmatur, quia in tali conuersione antecedẽs est contingens ad utrumlibet, ergo consequens est contingens ad utrumlibet, nam si eẽt necessarium sequeretur de necessitate quod ipsum conuerteretur in negatiuam necessariam. Et iam di

cebatur ꝙ erat cōtingēs. igitur et ut clare intelligatur ponamus exemplum in termis. Sit hæc propositio contingēs ad utrunlibet. licet nullum. b. est. a. conuertitur. n. in hāc nullum. a. est. b. & antecedēs, ut supponitur, est cōtingens ad utrūlibet. si ergo cōsequēs nō sit cōtingens ad utrumlibet erit, uel impossibilis, uel necessaria. Et qualitercūque dicatur, ipsa cōuertetur in impossibilē uel necessariam. Et sic antecedēs nō poterit fuisse cōtingēs, quia in ipsum cōuertitur. tertio arguitur sic. Contingit nullū. a. eē. b. ergo cōtingit nullū. b. esse. a. ꝙ si nō, detur oppositum nō cōtingit nullum. b. esse. a. ergo necessario aliquod. b. est. a. tunc sic necessario aliquod. b. est. a. ergo necessario aliquod. a. est. b. hæc aūt duo cōtradicūt, necessario aliquod. a. est. b. & cōtingit nullum. a. esse. b. quod patet ītelligēti. ergo hæc & consimilia argumēta adduci possunt propositione ipsius Theophrasti ī. cōtrariū uero est, quia si uniuersalis negatiua cōuerteretur, & uniuersalis affirmatiua etiam cōuerteretur, quod ī nulla specie propositionum fit. cōsequētia patet, quia uniuersalis negatiua conuertitur ad uniuersalē affirmatiuā, & illa in quā cōuerteretur uniuersalis negatiua, cōuerteretur ad uniuersalem affirmatiuā. nam sequitur, cōtingit nullū. b. esse. a. ergo cōtingit oē. b. esse. a. & prima conuertitur in hanc, contingit nullum. a. esse. b. quæ ad oppositas qualitates cōuerteretur in istam contingit omne. a. esse b. quæ esset cōuersio in terminis, respectu illius cōtingit omne b. esse. a. dicendum ad hāc quæstionem quātum ad hāc positionem ꝙ uniuersalis negatiua de cōtingenti ad utrumlibet non cōuertitur in uniuersalem negatiuam de cōtingenti ad utrumlibet. Ratio est, quia in terminis manifestissime datur instātia, nō enim sequitur. contingit ad utrumlibet nullum hominem moueri. ergo contingit ad utrumlibet, nullum motum esse hominem immo necessario aliquod motum non est homo, nam si illud esset uerum. contingit ad utrumlibet nullum motum esse hominem cōtingeret quoq; omne motum esse homīem, & sic cælum cōtingeret esse hominem. quod est impossibile ex quo

necessarium est ipsum nō esse hominem. Si etiam accipiatur li motum pro eo quod ad utrunlibet contingit esse motum, adhuc propositio est falsa, quum multa sint, quæ contingat moueri, quæ de necessitate non sunt homo. Ad argumenta autem facta respondetur ad primum negando talem conuersionem tenere, & regulari per dici de nullo. licet enim dicēdo contingit, nullum. b. esse. a. de quolibet supposito subiecti contingenter remoueatur prædicatum, tamen qa talis modus negationis ponit indifferentiam ad affirmationē ratione huius indifferentiæ prædicatum non remouetur secūdum quodlibet sui suppositum à quolibet supposito ipsius subiecti secundum talem modum indifferētiæ. Et ideo non est hic ea causa, quæ apparet in propositionibus de inesse negatiuis, nāibi actu remouetur prædicatum à subiecto sine aliqua tali indifferentia, & cōsequēter subiectum à prædicato remouere potuit, ad confirmationem uero dicitur, ꝙ non absolute prædicatum remouetur à subiecto in propositione negatiua, de contingenti ad utrūlibet propterea ꝙ ipsa æquiualet affirmatiue, & propterea, ꝙ est uera etiam particulari affirmatiua existente uera. esto enim ꝙ aliquis homo currat, adhuc uerum dicimus, Contingit nullum hominē currere. & ideo talis negatiua nō absolute significat disiunctionem uel separationē subiecti à prædicato. Ad scđm dicitur qđ ubi accipiatur propositio negatiua, quæ fit i materia cōtingēti, aut ipsa est posita actu aut nō, si ipsa est posita actu, tunc ipsa est propositio de contingēter inesse, & conuertitur in unam propositionem etiam de contingenter inesse. dico autem de contingenter inesse, quia subiecto inest prædicatum nō necessario, ut si nullus hō currat, dicamus nullus homo currit. Dico hanc conuerti, ergo nullum currens est homo, & sicut antecedens est non necessarium, ita consequēs etiam est non necessarium. Si uero non posita sit inesse, talis propositio, quæ est de modo contigenti ad utrumlibet, & proferatur sine modo, conuertitur quidem, sed sicut consequens est falsū, ita antecedens est fal

ſum, nec ſequitur, quod eodem utrobique addito conuerta-
tur, propterea qđ tale additum addit indifferentiam, quæ licet
ſubiecto non repugnet reſpectu prædicati, repugnat tamẽ præ-
dicato reſpectu ſubiecti. ad confirmationem uero quum dici-
tur, hæc conſequentia eſt bona, nullus homo eſt currens. ergo
nullum currens eſt homo, conceditur. negatur autem, quod ſi
antecedens eſt contingens ad utrumlibet, ꝙ conſequens ſimi
liter ſit tale. nam ex falſis ſequi poteſt uerum, & ex contingenti
neceſſarium uel poſſibile, quod eſt conſequẽs ad neceſſarium.
nõ aũt prædictæ, cõſequẽtiæ cõſequẽs ſit neceſſariũ. uel ĩpoſſibi
le. ſed dicitur eſſe poſſibile, quod à quibuſdam dicitur contin-
gens altũ, unde ponẽda ſunt plurima ſignificata huius termini,
contingẽs primum pro neceſſario, ſicut contingit nullũ homi
nem eſſe equum, quæ de cõtingẽti ad utrũlibet ẽ falſa, qualiter-
cũq; ĩ illis terminis formetur affirmato modo. alio modo ꝙ cõ
tingẽter ineſſe quomodo dicimus cõtingẽter nullus homo co
medit. Et hoc ſignificatur ab Ariſtotele, quũ dixit, & nõ neceſ
ſarium, alio modo poſſibilitatem eſſendi, ſiue exiſtat, ſiue non
exiſtat. Siue indifferẽtia ad oppoſitum quomodo uſus eſt Ari-
ſtoteles in miſtura propoſitionum de contingenti cum pro-
poſitionibus de ineſſe, ubi ponit quod maiori exiſtente de in
eſſe negatiua uniuerſali miori uero uniuerſali affirmatiua de cõ-
tingenti ad utrumlibet ſequitur conuerſio de contingenti pro
poſſibili, quod etiam ſequitur ad contingens ad utrumlibet, &
ad neceſſarium, & ad id quod contingenter ineſt. Ad propo-
ſitum igitur hæc conſequentia eſt bona, nullus homo eſt albus
ergo nullum album eſt homo, & antecedens eſt contingens ad
utrumlibet conſequens uero eſt contingens poſſibile. Ad ter-
tium autem reſpondetur, quod hæc conſequentia non ualet,
cõtingit nullum. a. eſſe. b. ergo contingit nullum. b. eẽ. a. & dici-
tur ꝙ hoc cõtradictorium nõ contingit nullũ. b. eẽ. a. ẽ uerũ nõ
quia neceſſe ſit aliquod. b. eſſe. a. ſed quia neceſſe eſt aliquod. b.
non eſſe. a. nam ex quo hæc propoſitio contingit nullum. b. eẽ

a.æquiualet huic contingit omne,b.esse.a.Ideo eius contradi-
ctorium æquiualebit rationibus cõtradictoriis .s.necesse est ali-
quod.b.esse.a.& necesse est aliquod.b.non eẽ.a.nõ quidẽ ꝗ ea
copulatiue significet,sed disiũctiue ;uera est igitur hæc propo
sitio,nõ contingit nullũ.b.esse.a.quia hæc disiunctiua est uera
necesse est aliquod.b.esse.a.uel aliquod.b.non esse.a. nempe,
qa hæc cõtingit nullum.b,esse secũ copulatiue significat,cõtin
git oẽ.b.esse.a.quia semp in materia de cõtingenti ad utrũlibet
duæ de opposita qualitate copulatiuæ sumptæ.dicũtur esse si-
mul ueræ,ut si uerum est cõtingit nullum.b.esse.a.uera quoque
hæc copulatiua contingit nullum.b.esse.a.& omne.b.eẽ.a. cui
contradictorie opponitur una disiunctiua de partibus oppo-
sitis necessario aliquod.b.est.a.uel necessario aliquod.b . nõ est
a.Et propterea cõtradictoria huius cõtingit nullum. b. esse.a . q̃
est hæc,nõ contingit &c.significat disiunctiue duas particula-
res de necessario,quarum quælibet antecedit ad ipsam . & ipsa
ad nullam illaꝝ,sicut est de parte disiunctiuæ ad totam disiun-
ctiuam.Et propterea bene seqtur necessario aliquod. b.est.a. er
go non cõtingit nullum,b.esse.a.& nõ econtrario, nõ cõtingit
nullum.b.esse.a.ergo necessario aliquod.b.est.a.sed tota disiũ-
ctiua necessario aliquod.b.est.a,uel aliquod non est.a. Et eodẽ
modo prorsus dicatur,de hac cõtingit aliquod.b.esse.a.quod
copulatiue significat,& eius contradictoria disiunctiue . hæc
enim non contingit aliquod.b.esse.a.significat necessario nul-
lum.b.est.a.uel necessario omne.b.est.a.& quælibet harum an-
tecedit ad ipsam,& ipsa ad nullam harum. Et per hæc patet , re-
spõsio ad omnia obiecta pro uia theophrasti. Pro secunda ue-
ro positione,quam refert Rodulphus brito, uidetur esse hoc,
quia in aliqua materia sequitur necessarium eiusdem qualitatis,
in aliqua uero materia contingens ad utrumlibet unum.autem
significatum possibilis hæc duo compræhẽdit,& enim tam ne-
cessarium,quam contingens,ad utrumlibet dicunt habitudinẽ
ad esse,uel ad non esse,secundum quod finit de dicto affirma-

to uel negato non icludẽdo idifferentiã ad non esse, nec exclu dendo, & patet hoc scdm ipsos, qa i nullis termis dari potest istã tia. Et forte hæc positio est Alberti, q̃uis i conuersione uniuersa lis negatiuæ taliter conuerti posse non asserat, dicit tamen de af firmatiuis ꝙ aliq eaꝶ conuertuntur a contigenti ad utrũlibet ad contigens. ꝙ seqtur ad necessariũ. Sed contra hãc positionem i stãtur, qa tũc non esset conuersio i termis, hoc est aliquis termi nus non remaneret i conuertente & conuersa, q̃uis scdm ipsum non fiat conuersio sed solũ penes subm uel prædicatum ipsius dicti. Præterea iudicio meo hi decipiuntur, nã licet ad contin gens seqtur possibile qd conuertitur, non tamen propterea seq tur ꝙ illud qd sequitur ad possibile p ui conuersionis seqtur ad contigens, p ui etiã conuersionis, sequetur ãt solũ ui consequen tiæ, ut contigit nullum. a. esse. b. ergo. possibile est, nullum. a. esse b. ergo possibile est nullum. b. esse. a. ergo a primo ad ultimum. contigit nullum. a. esse. b. ergo possibile est nullum. b. esse. a. Nõ ne uides ꝙ primaꝶ secundaꝶ consequentiaꝶ altera tenet p uir tutem solã consequentiæ, secunda uero p naturã etiã conuersio nis. Et pp consimile peccatum pticularem negatiuã conuerti nõ dicimus, quamuis seqtur nullum. a. est. b. ergo aliqd. a. non est. b. Et ad primã rursus facientes conuersionem dicemus, ergo nul lum. b. est. a. ex q̃ p uirtutem consequentiæ iferimus, ergo aliqd. b. non est. a. sicut ãt tertium seqtur ad primum, ita quartum seq tur ad secundum. sed tertium seqtur ad primum p uiã conuer sionis, ergo & quartum ad scdm, qd tamen est falsum. Esto præte rea, ꝙ i nullis termis istãtia dari possit hoc non arguit tenere ar gumentum uirtute conuersionis, sed solum ratione consequen tiæ. Et hæc dcã sint ad secũdã positionẽ, quãtum uero ad tertiã positionem q̃ fuit ochã. sciendum ꝙ contigens ad utrumlibet scdm ipsum aliquãdo accipitur i sensu composito, & aliquãdo in sensu diuiso, In sensu composito nihil aliud dicit, q̃ contin genter iesse. & idem prorsus iudicium habendum est, qd habe tur ex propositionibus de iesse, quãtum ad eas q̃ conuertuntur

simpliciter quātum āt ad eas q̄ conuertuntur p accidēs, non alio modo i sensu diuiso quó ueræ contigentes ad utrumlibet stant, respiciunt.n.ut sic tps futurꝫ, & hoc modo dicit ochā proposi-tiones de contigenti conuerti i propositōes de iesse & nō i unā totaliter de contingenti, ut si dicamus contigit deum creare, er go quod contingit esse creās est deus, & quasi eodem modo di cere uidetur Marsilius ī affirmatiuis. In negatiuis uero ochā ni-hil exemplificat in capitulo illo, quātum ad acceptionem taliū propositionum in sensu diuiso, tamen uidetur generaliter ītel-lexisse & quātum qdem ad id, qd dicit de conuersione propo-sitionum de contingenti in sensu composito uerum dicit, præ-ter in hoc ꝙ negat uniuersalem affirmatiuam taliter acceptā nō posse pticulariter conuerti, hoc enim alibi reprobauimus, quia ea quam ipse existimat accepisse uniuersalem, non est uniuersa-lis, & ideo non dat instātiam, quæ aliquid ad oppositum faciat. Quod uero dicit de contingenti ad utrumlibet in sensu diuiso nihil etiā potest ualere ad propositum, nam uolo, ꝙ semper li contingit determinet compositionem, sicut quum dico, con-tingit deum creare, non enim intelligo ꝙ id, quod contingit eē deus creat, ut in conuersione talis conditio ponatur ex parte creantis. Sed ꝙ deus potest creare uel non creare. Sed quia forte ipse diceret quod esto quod contingens determinet cō-positionem, non tamen potest conuerti nisi prædicto modo. Ideo est instantia contra hunc modum. uerum est enim dicere contingit nullum hominem moueri loquendo de contingen ti ad utrumlibet non in sensu composito. eo ꝙ ponamus actu nullum hominem currere contingenter, sed quod aliquis ho-mo currat, aliquis non currat, & tunc patet ꝙ non potest con-uerti in unam de inesse, quia non sequitur, contingit nullum hominem moueri, ergo nihil quod contingit moueri est ho-mo, nam sua contradictoria est uera, aliquid ꝙ contingit moue ri est homo, sicut harum constat. Contra talem modum respō dendi, plurima etiam dicta sunt in quæstio ne facta de conuer-

ſione uniuerſalis negatiuæ de neceſſario. & ideo ad præſens ſuf
ficiat. pro quarta uero poſitione quæ eſt antiquorũ Alexandri
& Ioannis grammatici, & ut exiſtimo omnium peripatetico-
rum eſt, quia cum ueritate uniuerſalis negatiuæ de contingenti
ſtat ueritas uniuerſalis affirmatiuæ, quæ conuertitur ſecundum
Ariſtotelem in particularem affirmatiuam, & pticularis affirma-
tiua in particularem negatiuam, ubi ſempet ſaluatur uirtus con-
uerſionis, hanc poſitionem puto eſſe ueram, cuius ueritas clari-
us patebit cæteris reprobatis. & ideo ponatur quinta poſitio, q̃
eſt Rodulfi britonis qui dicit, ꝙ uerum eſt, ꝙ ſequitur, contin-
git nullum. b. eſſe. a. ergo contingit aliquod. a. non eſſe. b. ſed
non per uim conuerſionis, ſed per uim conſequentiæ à primo
ad ultimum, ſed iſte homo decipitur, quia propoſitio uniuer-
ſalis negatiua poteſt dici in menteconuerti in particularem ne-
gatiuam, ſicut propoſitio uniuerſalis affirmatiua in particula-
rem affirmatiuam, ſicut enim dicimus, contigit omne. a. eſſe. b.
ergo contingit, aliquod. b. eſſe. a. ſic per uim conuerſionis dice
re poſſumus, contingit nullum. a. eſſe. b. ergo contingit aliquod
b. non eſſe. a. & talis proceſſus per media non impedit propo-
ſitionem conuerti, nam ad hanc contingit, omne. a. eſſe. b. ſequi
tur hæc, contingit aliquod. a. eſſe. b. & hæc conuertitur in hanc
contingit aliquod. b. eſſe. a. ad quam etiam hæc dicitur conuer-
ti. contingit omne. a. eſſe. b. eodem modo de uniuerſali negati-
ua, contingit nullum. a. eſſe. b. ergo contingit aliquod. a. non eſ-
ſe. b. & hæc conuertitur. Contingit aliquod. b. non. eſſe. a. Cur
igitur uniuerſalis negatiua ad hanc non dicetur conuerti, uni-
uerſalis uero affirmatiua ad particularẽ affirmatiuam ſic. quum
eadem prorſus ſit ratio de utraque. omiſſa igitur hac poſitio-
ne uenio ad ſextam poſitionem quæ eſt Geraldi, pro qua fieri
poſſunt argumenta plura, primum quidem, quia contingit ad
utrumlibet nullum hominem eſſe grammaticum, & tamen in
uniuerſalem negatiuam non conuertitur, quia neceſſe eſt om-
ne grammaticum eſſe hominẽ. & ideo non poteſt dici cõuerti

in hanc possibile est nullũ grãmaticum esse hominẽ, essent eni & contraria simul uera. ad hác. n. necesse est omne grammaticũ esse hominẽ sequitur, possibile est omne grãmaticũ eẽ hominẽ, & sic ípossibile est ꝙ conuertatur in illã possibile est nullum grã maticum esse hoiem. nam tunc sequeretur ꝙ possibile, quod se quitur ad necessariũ, esset contingens ad utrũlibet, quod est fal sum, nõ potest etiã conuerti in hác, contingit aliquod grãmaticum nõ esse hominẽ, quia duo contradictoria essent simul uera, ut patet, secũdo arguitur sic, hæc propositio cõtigit ad utrũ libet nullũ quale esse album, nõ põt conuerti in hác possibile ẽ nullũ albũ esse q̃le antecedẽs eni est uerꝫ consequẽs uero falsũ. Et pro hac positione sunt oĩa argumẽta, quæ sunt de contingẽti nato, & etiã à supiori ad suũ inferius tã in terminis substãtialibus quã in terminis accidẽtalibus. sed istis nõ obstantibus dicendũ est uniuersalẽ negatiuã conuerti i pticularẽ negatiuã, sicut dictũ est secundũ quartã positionẽ, neq; istantiæ adductæ cogunt dicere oppositũ. ad primã. n. conceditur contigere ad utrũlibet, nullũ hoiem esse grãmaticũ, & contigere ad utrũlibet nullũ grã maticum esse hoiem, non q̃dem ꝙ sicut hõi posito in actu existentiæ hoc q̃d est esse actu grãmaticum sibi contingat, ita gram matico posito in actu existentiæ contingat ad utrumlibet esse hominem, sed quia ad utrũlibet contingit grãmaticum esse, & p contingentiã eius ad esse est contingẽtia eius ad eẽ hoiem, nõ enim propositio est ex terminis necessariis dicendo grãmaticũ est hõ, ut concedamus ipsam esse necessariã absolute, sed est ex altero termino contingenter existẽte. Et non necesse est dicere ꝙ eo modo contingẽtiæ ad utrũlibet sit una, sicut ẽ alia queadmodum nec in propositionibus de contingẽti pro non necessario, sicut dicendo contingẽter nullus homo est albus, ergo cõ tingenter nullum album est homo, hoc est, sicut antecedẽs nõ est necessarium. ita nec consequens. tamen antecedens in con uersa pro quolibet supposito subiecti contingenter se habet ad prædicatum, in conuertente uero non, immo necessario aliquod album non est homo, utputa cygnus uel aliud, aliquid

tale, Sicut etiam in propositionibus de possibili cōmuni q̄ nō magis dicit esse actu quā posse esse, neq; magis esse contingens, quā esse necessariū. possibile est enim nullum hominem esse album ergo possibile est nullum albū esse hominem. nam in prima li possibile stat pro non necessario respectu cuiuscunq; suppositi subiecti, in secūda uero pro non necessario respectu totius propositionis uniuersalis, sed nō pro quolibet supposito eius. nam respectu alicuius est particularis negatiua necessaria. Et propterea Aristoteles propositionē de inesse, & propositiones de necessario, & propositiōes de contingēti. secundū q̄ ab illis de necessario. uel de inesse distinguitur, diuidit in uniuersalem & particularē, & indefinitā. Intelligēdo per uniuersales eas, quæ habent prædicatū terminū, tali mō inhærentē suppositis ipsius subiecti, qūo inest ipsi subiecto, ut si dicimus, necessario nullus homo est lapis, accepto quocunq; supposito hōis ab eo rēouebitur prædicatū de necessitate, sicut à toto ipso subiecto. Et eodem modo dicendum est de propositionibus de inesse, & de propositiōibus de contigenti ad utrūlibet. Illæ uero q̄ sunt de contigenter inesse, uel de possibili. non dicuntur habere modū specialē propositionis. Sed solū dicūtur esse nō necessariæ, & hoc sufficit ad conuersionē eax. Sed in propositōibus de contigenti ad utrumlibet sufficit q̄, ipsum prædicatum remoueatur a quolibet supposito subiecti scd̄m contigentiam eox ad esse si propositio fuerit negatiua & per hāc dicere cōtingentiā prædicati ad subiectū, qa inhærentia prædicati ad subiectum remouetur per destructionē subiecti. ideo talis inhærentia dicitur esse contingēs ī ordine ad ipsam, necessaria uero posito ipso subiecto, & hoc non est īconueniens. Sed quia multi tenent propositionē esse absolute necessariā, quæ habet prædicatum in essentia subiecti. ideo hoc loco fortiores rōnes, quasi hac materia faciunt, adducā rationes in quam, quæ spectāt logico ne transcendamus de genere ad genus. Prima aūt ratio est hæc, quia hæc consequentia est bona grāmaticū de necessitate

est grammaticum. ergo grãmaticũ de nessitatẽ est hõ, qa ex op-
posito consequẽtis seqtur oppositũ antecedentis. Itẽ arguitur
sic oẽ aĩal rationale. mortale, de necessitate est hõ, oẽ grãmaticũ
est animal rõale mortale. ergo oẽ grammaticum de necessitate
est hõ. Item oĩs conditionalis uera & necessaria potest transmu
tari in categoricã necessariã, hæc autem est conditionalis neces-
saria, si grãmaticum est grãmaticum est homo, ergo potest trans-
mutari in unã necessariam, & non in aliam, quã in hanc gramma
ticum est homo. item sic possibile est aliquod grãmaticum non
esse hominem, & omne grãmaticum est homo. ergo aliquis ho
mo non est homo. Et similiter aliquod grãmaticum non ẽ ho-
mo ex quo potest poni inesse illa de possibili, & tunc arguitur
sic, aliquod grãmaticum nõ est hõ, oẽ grãmaticum est homo er
go aliquod grãmaticum non est grãmaticum per syllogismũ ex
contrapositis. ppea contra fundamentũ oppositæ opiniõis ar-
guitur sic. qa si propositio dicitur esse necessaria ex suppositio
ne, qa prædicatum non inest subo nisi supposito subiecto esse.
tunc seqtur de necessitate, ꝙ nulla propositio esset absolute ne
cessaria, qa nulla habet prædicatum inhærens subiecto, nisi sub
iectum existat. i contrarium est Auerrois, & Aristoteles, qui uo
lunt ꝙ propositio necessaria non solum attendatur per habitu
dinem necessariam inter subiectum & prædicatum, sed etiam
per terminos necessarios. Dicendum ꝙ propositio, quæ non
habet subiectum necessarium nõ est necessaria esto. ꝙ habitudi
nem ad prædicatum dicat necessariam, si existeret subiectum.
Et hoc quidem satis conclusum est in conuersione uniuersalis
negatiuæ de necessario. in præsentia uero etiã addimus ꝙ in oĩ
propositione in qua est habitudo necessaria prædicati ad subie
ctum, si subiectum habeat essentiam, sicut sunt ea, quæ sunt de
prædicamento substantiæ, tunc quidem forte posset concedi.
quod propositio esset in terminis necessariis, propterea ꝙ tam
subiecto, quã prædicato correspondent, essentia & idea in mẽ
te diuina, uel si prædicatum etiam esset propria passio, & non

substātia etiam propositio diceretur esse necessaria, & in terminis necessariis exemplum primi, homo est animal. exemplum secundi, homo est risibilis. Et forte etiam ita est in terminis accidentalibus in abstracto, ut albedo est color, binarius est numerus, & cætera talia, & contra talem modum intelligendi. non ualet ratio, quā adduximus in eo loco de cōuersione, quamuis de modo qui nūc dictus est, possit esse dubitatio, de qua alias magis ad propositum dicetur. Dicamus autem nunc quod grammatico, uel cuicunq; concreto accidentali non proprio alicuius substantiæ, quamuis dentur prædicata essentialia, quādo existunt, quia tamen contigenter sunt, & non significant aliquam essentiam, nec habent esse essentiæ, ideo propositio formata de ipsis dicitur esse nō absolute necessaria, prædicari āt possunt de se ipsis, sed propositio dicitur uera non ad eum intellectum in quo quando existit aliquid quod actu uere denomiale sit per ipsa, sicut hæc propositio est uera grammaticum est grammaticum quum aliquis actu habet grammaticam. Si uero nullā habeat grammaticam, prædicta propositio est quidem uera, sed non in eo significato in quo existente grammatico, nam quum uoci significatiuæ, subiecta res non fuerit uox, desinit esse significatiua, maxime si talis uox non significet rem, quæ habeat essentiā, & ideam sicut est de concretis accidētalibus. alio itaq; mō ē uera prædicta propositio, grāmaticū est grāmaticū aliquo existente grāmatico, & alio nullo existēte grāmatico. his sic stātibus respondendum est ad argumenta. ad primum dicendum, quod aliquo existente grammatico, consequentia ualet, & uere oppositum consequētis repugnat antecedenti, ubi uero nullus sit grāmaticus, cōsequentia non ualet, nec ex opposito consequētis infertur oppositū antecedētis grāmaticū est grāmaticū & tamen grāmaticū non est homo in eo casu, sed antecedēs est uerum, sicut priuatio est priuatio. cæcitas est cæcitas, nō ens est nō ens, & cætera talia, Ad aliud uero dicitur, ꝙ difficultas est, an maiori existēte de necessario, & miori de ineē seq̄tur cōuersio de necessario, Sed hoc supposito dicitur pro nunc ꝙ conuersio

seqtur de necessario ex suppōne & in tpe in quo minor est uera
non āt absolute, unde talis conuersio in tali mistura habet duo,
concessis præmissis ueritatem & necessitatē, ueritatē qdē habet a
minori, necessitatē uero a maiori, siue accipiatur ī pria figura,, si-
ue in secunda negatiua existēte necessaria. ubi uero 'affirmatiua
sit necessaria, negatiua uero de iesse non sequitur conuersio de
necessario per uirtutem maioris, sed minoris secūdum quā etiā
habet ueritatē, sicut dicēdo, omne currēs necessario mouetur,
nullus homo mouetur, ergo nullus homo necessario est currēs,
ubi non ex suppōne' maioris sed minoris cōuersio seqtur de ne
cessitate, dico autē p necessitatē cōsequentiæ cū mō necessario,
non āt ex necessitate' consequētis, nā quis i oī syllogismo cōuer-
so seqtur necessario, non tamē seqtur necessario cū mō necessita
tis sed aliquādo absolute i termīs, sicut quādo tā maior q̄ minor
sunt de iesse, aliquādo cū modo contigentiæ sicut cū maior est
de contingenti in pria figura & minor de inesse conuersio seq-
tur necessario de contingenti, aliquando aūt sequitur conuer-
sio necessario cū modo necessitatis, sicut quādo in prima figu-
ra maior est de necessario & minor de inesse. & talis modus ad-
ditus non significat necessitatem consequentis, sed necessita-
tem consequentiæ, unde non licet inferre, quod propositio il-
lata sine ordine ad illationem sit necessaria absolute, nā de hoc
non est opus tractare in libro priorum, sed i libro posteriorum
exigit enim talis necessitas non solum necessitatem in altera præ
missarum, sed in utraq;. & etiam in ambabus uniuersalitatem re-
quirit sicut patebit in libro posteriorum, amplius tamen dice-
tur de quinto in prioribus si deus uoluerit, quamuis aliquid di-
xerimus i nostris epiphyllidis. Ad aliqđ dicitur, ꝙ cōditōalis nē
cessaria trāsferri potest ī categoricā necessariā ex suppositiōe, nō
āt i simpliciter necessariā. Ad aliud dicitur aliqđ grāmaticū non
ē hō si nullū grāmaticū sit, unde propō pticularis nō uerificatur
i tali materia nisi rōne uniuersalis, & ideo quū dicitur possibile ē
aliqđ grāmaticū non eē hoiem, oē grāmaticum ē homo, dicitur

ꝙ hæc uera est modo aliquod sit grãmaticũ uel unũ, uel plura, & respectu cuiuscũque uerificatur propõ, si uero nullũ sit grãmaticũ propõ est falsa, ponamus aũt aliquod grãmaticũ eẽ. possibile est aliquod grãmaticũ nõ eẽ hoĩem, cõceditur. oẽ grãmaticũ est homo, ẽt cõceditur. ergo possibile est aliquẽ hoĩem nõ esse hoĩem, cõceditur cõsequẽtia & cõsequẽs, unde licet semp hõ prædicetur de seipso, tamẽ nõ in oĩ sensu de seipso uerificatur, nã hæc possibile ẽ aliquẽ hoĩem nõ esse hoĩem, ponitur ĩesse aliqs hõ nõ ẽ hõ, qa aliqs q secũdũ nomẽ dicitur hõ nõ dicitur rõne hoĩs hõ. Et si dicatur ꝙ corruptio substãtialis simul cũ facit pdere definitiõem, facit ẽt pdere nomẽ dicẽdũ, ꝙ uerũ ẽ, qa nomẽ absolute nõ dicitur de eo ꝙ non ẽ, sicut de eo qđ est. sed cũ aliqua additiõe, utputa hõ mortuus hõ corruptus, uel forte, ẽt nõ dicitur esse idẽ nomẽ, q̃uis uideatur esse eadẽ uox, propterea ꝙ nihil significat, sed seipsam tãtũ, unde nõ est nomẽ, ad aliud sed est res aliqua, utputa uox, quum. n. dico aliquis hõ nõ est homo pro subiecto li homo nõ significat aliquis habẽs naturã humanã quum prædicta propositio ponitur in actu ab hac possibile est aliquẽ hoĩem nõ esse hoĩem, sed stat pro eo de quo dicebatur aliquãdo quod erat homo, & propterea quum propositio possibilis reducitur ad actũ nõ oportet, ꝙ subiectũ dicat existẽtiam & supponat pro eo qui est, esto quod propositio sit de uerbo de præsenti, & maxime quãdo ẽ negatiua, uel uniuersalis uel particularis. Et per hæc patet respõsio ad aliud. hæc eñ duo nõ possũt simul stare, quod aliquod grãmaticum nõ sit homo & oẽ grammaticum est homo. Et ideo licet aliquo grãmatico existẽte uerum dicamus, quod oẽ grammaticum sit homo, & posito quod aliquod grammaticũ possit esse homo, tamẽ nõ potest hoc poni ĩesse, propterea quod uniuersalis definit eẽ uera, & propterea dixit Alexãder, ꝙ ex una de ĩeẽ cum una de cõtingẽti ubi illa de ĩesse sit temporaliter uera nihil seqtur, dicitur autem temporaliter uera secũdum alterum, propterea, ꝙ si illa de cotingẽti ponatur ĩesse desinit esse uera. Ad ultimum uero

quãdo dicitur, qđ oĩs propõ necessaria eẽt necessaria ex suppõ-ne, propterea ꝙ nõ esset necessaria nisi subm esset. Respõdetur negãdo cõsequẽtiã propterea ꝙ aliquæ sũt in terminis necessa-riis & habẽt habitudinẽ necessariam adinuicẽ. In quibus aũt est sola habitudo, necessariæ dicũtur ex suppositione. & nõ absolu te necessariæ, quod ẽt patet ex his quæ nũc dicẽtur, nã si hæc es set uera absolute de necessitate. oẽ grãmaticũ ẽ hõ, tũc in tertia fi gura sequeretur, ꝙ aliqs hõ de necessitate esset grammaticus, Sic oẽ grãmaticũ de necessitate est hõ, oẽ grammaticũ de necessita te ẽ grãmaticum, cõuersio aliqs hõ de necessitate est grãmaticus. Item arguitur sic, cõtingit ad utrumlibet, nullũ hoĩem esse grã-maticũ omne grãmaticũ de necessitate est hõ, ergo cõtingit ad utrũlibet, nullũ grãmaticũ eẽ grãmaticũ. Itẽ sic oẽ grãmaticum de necessitate ẽ hõ, aliquẽ hoĩem cõtingit esse grãmaticũ, ergo aliquem hoĩem cõtingit eẽ hoĩem. Itẽ illa propositio nõ ẽ ne-cessaria, cuius prædicatũ potest relinqre subm, sed huius propõ nis grãmaticũ ẽ homo prædicatũ potest relinqre subm, qa ho-mo potest eẽ nullo existẽte grãmatico. Confirmatur qa illud ꝙ ẽ homo. & non semp ẽ homo existẽte hoĩe, non necessario est homo grãmaticũ ẽ hmõi cõuersio ꝯsequẽtia ẽ non p id qđ dicit Aristotéles capitulo de contigẽti ubi dicit ꝙ hæc non ẽ neces saria, homo canescit, qa semp ẽ homo & non semp canescit. Itẽ si necessario aliqđ grãmaticũ ẽ homo seqtur ꝙ aliq̃ grãmatica ne cessario sit ĩ hoĩe, consequẽs ẽ falsũ. & cõsequẽtia tenet a concre tis ad abstracta ultio sicut contigit ad utrũlibet aliquẽ hoĩem eẽ grãmaticũ, ergo ad utrũlibet, contigit aliqđ grãmaticũ eẽ hoĩem. his oĩbus argumẽtis nõ obstãtibus tenet Rodulphus brito præ dictã propositionẽ eẽ absolute necessariã pp rationẽ quã supius adduximus & soluimus, uideamus ãt nũc quo pacto ipse has rõ nes dissoluat & replicabimus contra responsionẽ eius. Ad pri-mã itaq; ipse respondet ꝙ conuersio qdẽ ĩ se ẽ falsa, qa contigit ad utrũlibet oẽm hoĩem esse grãmaticũ, sed ut hẽt ĩferri ex præ-missis est uera & necessaria. Hæc responsio destruit seipsam, qa

ipossibile est conuersione deductā ex præmissis ueris syllogisti-
ce esse falsā absolute, non certificaremur.n. de q̄sito ignoto per
syllogismū si posset aliter se hēre propō i se q̄ ex deductiōe eius
dem, p syllogismū præcipue categoricū. A d aliud idē respon-
det ꝙ una præmissaꝝ nō ē alteri cōpossibilis, & ideo nō ē miꝝ
si ex ipsis seqtur ipossibile contra hæc copulatiua ē possibilis, cō
tingit nullū hoiem eē grāmaticū, & oē grāmaticum est homo,
qa esto ꝙ nihil sit grāmaticum ad huc, scd̄m ipsum propō ē ue-
ra. si igitur hæ duæ stāt simul, nullus homo est grāmaticus, & om
nem grāmaticum est homo, a fortiori stabunt simul, contingit
nullum hoiem esse grāmaticum, & omne grāmaticum est ho-
mo, præterea nullæ secundæ propositiones participantes eo-
dem termino medio quæ singulariter & solitarie sint ueræ pos-
sunt inuicem esse in compossibiles, sicut ipse fingit, si solum in
uno termino pticipent, & si solitarie acceptæ pro eodem tem-
pore sint ueræ, & per hæc patet confutatio rationis. ad aliud se-
quens argumentum ad quod cōsimiliter respondet. A d aliud
dicitur, quod est falsum, quod illa propositio non sit necessaria
cuius prædicatum potest relinquere subiectum, nā animal po-
test relinquere hominem, & tamen hæc propositio est necessa-
ria. homo est aial, sed illa non dicitur necessaria ī qua subiectum
potest relinquere prædicatum, quod non contingit in hac grā
maticum est homo. Contra hāc responsionē est, qa falsum prio
est, ꝙ aial possit dereliquere hoiem, propterea quod possit esse
in alio quā in hoie. nā cum hoc stat, ꝙ necessario sit in hoie scd̄o
quia non solum p necessariā habitudinem subiecti ad prædica-
tum est iudicāda propō absolute necessaria, sed ex hitudīe præ
dicati etiā ad subm, ex quo propōnis oīs affirmatiua absolute ne
cessaria in terminis conuertitur ad aliquā absolute etiā necessari
am. ad confirmationem uero dicit, ꝙ grāmaticum semp est hō
quāuis grāmaticū non semp sit, nā propō dicitur necessaria non
per existentiā terminoꝝ, sed per habitudinem necessariam eo
rundem adiuicem. sed contra hanc rationem sunt ea quæ ad-

ducta sũt in quæstiõe cõuersiõis uniuersalis negatiuæ de inesse, & etiã qđ pticularis de necessario nõ cõuerteretur pticulariter ad aliqđ cõcedit, ꝙ aliqua grãmatica necessario est in hoie secũdũ attributiõem ad hãc, oẽ grammaticũ est homo, absolute aũt est falsa. Sed hæc respõsio satis refellitur ex his quæ dicta sũt aduersus primas ratiões. Ad ultimũ dicitur, ꝙ licet hæc dicatur eẽ absolute cõtingẽs. Cõtingit ad utrũlibet aliquem hoiem esse grãmaticum, nõ tamẽ cõuertitur in absolute cõtingẽs. sed in necessariũ. Sed hoc est manifeste contra Aristotelem ut ex sequenti quæstione clarius patebit, quia &c.

Quæstio sexta, de cõuersiõe particularis de cõtingẽti addẽs aliquid ad priorẽ quæ mota est super hoc.

d E particulari affirmatiua de cõtingẽti difficultas ẽ uidere quo modo conuertatur, aliquando enim uidetur nõ cõuerti, aliquãdo in necessariã, aliquãdo in cõtingẽtem ad utrũlibet. Et de hac materia quasi tot sunt opiniones quot de cõuersione uniuersalis negatiuæ, aliqui eni ut Albertus tenet eam cõuerti in unam de possibili, ocham ueto in unam de inesse. Brito ãt in quæstione propria quã facit de hac materia, tenet ꝙ cõuertatur in unam de contingẽti ad utrũlibet, sicut tenet Aristoteles & alii. In præcedenti aũt quæstione tenuit eã posse conuerti in unã de necessario. sed quotcũqꝫ sint propositiões, nõ uidetur, ꝙ pticularis de cõtingẽti ad utrumlibet cõuertatur in particulares de eodẽ cõtingẽti, quia nõ sequitur cõtigit ad utrumlibet, aliquẽ hoiem esse grammaticũ, ergo cõtingit ad utrũlibet aliquod grãmaticũ esse hoiem, cõtingit aliquẽ uidentẽ esse cæcum. & tamẽ nõ contingit aliquod cæcũ esse uidẽs, uel cõtingit uidẽtem fieri cæcũ, & tamẽ nõ cõtingit cæcũ fieri uidẽtem. Itẽ arguitur sic cõtra deductionem Aristotelis, quia nõ sequitur cõtingit aliquod. b. eẽ a. ergo cõtingit aliquod. a. esse. b. nã oppositum cõsequẽtis stat cũ antecedẽte, nõ contingit aliquod. a. esse. b. quia hoc disiũcti ue significat necessario. oẽ. a. est. b. uel necessario. nullum. a. est

b.imo huius disiunctiuæ alt era ps est uera.s.necessario oē.a.ē.b. & hæc non repugnat illi ꝙ contingēter aliquod.b. est.a.hæc. n. necessario,oē.a.est.b,conuertitur necessario,aliqđ.b.ē.a. & hæc non cōtradicit illi contingenter aliquod.b.est,a. Et cōfirmatur quia dicendo cōtingit aliquod.b.esse.a. ergo cōtingit aliquod a.esse.b.oppositum consequentis non infert oppositū antecedentis.nam hæc nō pōt conuerti,nō cōtingit aliquod.a.esse.b ad inferendum oppositum antecedentis,non cōtingit aliqđ b.esse.a.nā tunc sequeretur ꝙ uniuersalis affirmatiua de necessario cōuerteretur,patet enim hæc disiunctiua esse uera necessario omne.a.est.b,uel necessario nullū.a.est.b.quæ significat per hanc non contingit aliqđ.a.esse.b.ratione uniuersalis affirmatiuæ hæc aūt disiunctiua falsa necessario oē.b.est,a.uel necessario nullum.b.est.a.ratione utriusq; partis.& tamen necesse esset dicere ipsam esse ueram,ꝑpea ꝙ aliter non daretur repugnans antecedenti quod erat,contingit aliquod.b.esse.a.cuius cōtradictorium non cōtingit aliquod.b.esse.a.quod disiunctiuæ significat,illa duo,quæ diximus esse simul falsa.In hac materia ut dixi sunt uarii modi respondendi.unus est Alberti,qui uult particularem affirmatiuā de contingenti ad utrumlibet conuerti in unam de possibili.Sed contra hoc dicantur ea, quæ dicta sunt i præcedenti quæstione contra consimilem modum respondēdi specialius etiam respondet idem Albertus ad rationes motas contra deductionem Aristotelis,quod si particulari affirmatiue de contingenti detur contradictoria uniuersalis affirmatiua de necessario,quæ conuerti potest in particulares tūc talis particularis de necessario repugnat particulari de contingenti ī eo ꝙ hæc est necessaria,& illa ē cōtingens.nam in tali materia tantū ualebat uniuersalis.quantum particularis,non autē in eo ꝙ ambæ sint particulares,Contra hanc rationem instabatur, quia aliqua ꝑticularis ē necessaria cuius tamē uniuersalis non est necessaria,ut necessario aliqđ aīal est hō , & tū non necessario oē aīal ē hō, Aliter aūt respondent alii ꝙ ꝑticularis de contingēti,& par-

ticularis de necessario repugnāt gratia materiæ, & nō gratia for-
mæ, dicuntāt gratia materiæ, & non formæ, qa non inquātum
ambæ sunt particulares affirmatiuæ, sed inquantū una est de ne
cessario, altera est de contingenti. Et forte hanc rationē intelle-
xit Albertus ex suo modo loquendi, qa ipossibile est dare i ali-
qua materia duas propositiones particulares affirmatiuas, qua-
rum altera sit de necessario, & altera sit de contingenti ad utrū-
libet, & sint ambæ ueræ. Si uero cōtradictorium æqualeat uni-
uersali negatiuæ de necessario, manifesta apparet deducēdo ad
ipossibile in probādo, ꝙ particularis de contingenti conuerti-
tur. Et propter hoc euitari pōt argumentum ꝙ facit Rodulfus
brito de uniuersali negatiua de contingēti, ꝙ & ipsa posset in se
ipsam uniuersaliter cōuerti. nā pōt reperiri uniuersalis negatiua
de contīgēti uera, cum q̄ particularis negatiua de necessario. se
cundum conuersionē terminoꝝ uerificari pōt, quæ quia non
conuertitur in particulares. nihil seqtur repugnās ad oppositū.
Et ut intelligatur id, qđ dicitur sumo hos termios contingit nul
lum. b. esse. a. dico hāc non conuerti posse, ut dicamus cōtingit
nullū. a. eē. b. nā huius oppositum stat cum antecedēte, non cō-
tingit nullum. a. esse. b. & ueꝝ est ratione huius, necessario aliqđ
a. non est. b. q̄ nō conuerti pōt necessario aliqđ. b. non est. a. ut i-
feramus oppositum antecedēti, qđ erat, contingit nullum. b. eē
a. Dabatur. n. instātia ibi per pticularē negatiuā de necessario, &
non per particularē affirmatiuā, & ppea non pōt dici conuerti-
Quod uero dicit idē Rodulfus contra talē rationē, ꝙ particu-
laris negatiua de necessario cōuerteretur simpliciter, ut necessa
rio aliquod. b. non est. a. ergo necessario aliquod. a. non est. b.
quod ipse sic probat, quia oppositum consequentis repugnat
antecedenti, quia hæc non necessario aliquod. a. non est. b.
æqualet his duabus de contingenti, ad utrumlibet contingit,
omne. a. esse. b. & contingit nullum. a. esse. b. modo licet, nulla
istarum conuertatur simpliciter, sicut patet ex præcedenti quæ
stione utraq;, tamen earum conuertitur per accidens, ut con-

tingit nullum.a.esse.b.ergo contingit aliquod.b. non esse.a. & cótingit omne.a.esse.b.ergo cótingit aliquod.b.esse.a.ad propositum igitur, sicut in prima respósione dicebatur, quod p articularis de necessario repugnat particulari de contingenti i eo quod hæc est necessaria illa contingens, similiter in particulari negatiua de necessario ego dicam q̄ pticularis negatiua de cótingenti particulari negatiuæ de necessario repugnat. Et sic secūdum id quod dictum est dicetur necessario particularem negatiuam de necessario ad se ipsam posse conuerti propterea arguitur sic contra prædictam responsionem, quia hæc respósio habet dicere q̄ uniuersalis negatiua de contingenti ad utrumlibet conuerteretur sic, contingit nullum.b.esse.a, ergo cótingit nullum.a.eē.b.nam oppositum consequentis repugnat antecedenti.non contingit nullum.a.esse.b.nam hæc æquiualet his duabus, necessario.aliquod.a.est.b.& necessario aliquod.a.nó est.b. Sed ex hac necessario aliquod.a.est.b.infertur necessario. aliquod.b.est.a.quæ repugnat huic contingit nullum.b. esse.a. ex negatiua etiam particulari de necessario sequitur sua conuersa, ut iam probatum est, ergo contra prædictam responsionem. Ad hæc quáuis difficilia, & à plurimis concludere concessa respondendum ad primum quidem dicendum ipsum multipliciter peccare. primo enim negatur, quod oppositum cósequētis repugnat antecedenti, & quum dicitur hæc non necessario aliquod.a.non est.b. æquiualet prædictis duabus de contingēti ad utrunlibet negatur. quamuis enim ad contingens, ad utrūlibet semper opponatur necessarium, non tamen semper ad necessarium opponitur contingens ad utrunlibet, sicut manifestissime demonstrauimus in expositione nostra, si autem propositioni particulari de necessario negatiuæ opponerētur prædictæ duæ uniuersales de contingenti argumētū quidem cóncluderet. Existimo.n.q̄ quéadmodū pticulari affirmatiuæ cótigēti repugnat particularis affirmatiua de necessario ita pticulari

negatiuæ de necessario repugnet pticularis negatiua de contin genti. Et sicut ipossibile est reperire affirmatiuā particularem de necessario & de cōtingenti simul ueras ī eisdē terminis, ita & ne gatiuas. non. n. est maior rō de his q̄ de illis uel econtra. rō āt pp quā ad pticulares de necessario nō assignātur duæ de contingē ti. sicut econtra in supiori qōne monstrauimus duas disiunctiuæ acceptas de necessario apponi uni de contingēti, puto esse hāc, qa nulla đ necessario hypotetice significat, sicut illæ de cō tingenti. Et propterea non puto ipsas posse pro cōtradictoriis hēre propōnes de contingenti ad utrūlibet. neq; solitariæ posse contradicere alicui de contingenti ad utrūlibet. nam si hoc fieri posset necessario. & reliquū consequeretur. præterea etiā si inspexerimus cām pp quā particularis negatiua de necessario non conuertitur, cōperiemus ꝙ est, quia antecedenti existente uero consequens est ipossibile, ut necessario aliqđ aīal non ē hō necessario aliqs hō non est aīal. antecedēs est necessariū. consequens uero ipossibile, qa significat antecedēs: ꝙ ita aliqđ aīal nō est hō, ꝙ ipossibile est ipsum esse homiem. hoc. n. mō accipitur significatum necessarii in antecedēte aliqđ. n, aīal, utputa equus sic non est hō ꝙ ipossibile est ipsum esse hoīem. Et ppea nō possibile est. ꝙ eius contradictoria detur per contingēs, ad utrunlibet. nā ad ipossibile nō datur cōtradictoriū per cōtingere. ad utrūlibet, ad aliud aūt dicendū ꝙ nō est uerꝫ ꝙ ex prædicta responsiōe sequatur uniuersalē negatiuam de contigenti ad utrū libet posse uniuersaliter conuerti, quū autem dicitur ꝙ oppositum cōsequentis repugnat antecedēti hoc negatur. nam uerū sit. contingit nullum, b. esse. a. non tamē est necessario uerꝫ contingit nullum. a. esse. b. potest igitur huius cōtradictorium eē uerum non contingit nullum. a. esse. b. significat aūt disiunctiue, necessario aliqđ. a. ē. b, uel necessario aliqđ. a. nō ē. b. stāte āt prædicto antecedēte. s. cōtingit nullū. b. esse. a, hæc disiūtiua ē uera rōne pticularis negatiuæ de necessario, q̄ nō cōuertitur, ut inferamus ex opposito consequētis oppositū antecedētis opor

tet igitur, quod quum oppositũ alicuius consequentis assigna-
tur p aliquã disiunctiuã, ꝙ ratione illius ptis iferatur oppositum
antecedẽti p quã dicitur oppositũ consequẽtis repugnare an-
tecedẽti hoc est si uniuersalis negatiua de contingẽti conuerti
dicitur, quia oppositũ consequẽtis repugnat antecedẽti. oppo
situ aũt eius est una disiũctiua dico ꝙ secũdum illã partẽ disiũ-
ctiuæ inferẽdum esset oppositũ antecedẽtis, per quã aduersari-
us dicit ꝙ ipsa uniuersalis negatiua non conuertitur. Dicit autẽ
ipsam nõ conuerti assignãdo instãtiã per pticularẽ negatiuam de
necessario, nõ igitur secũdum pticularẽ affirmatiuã inferendũ
est oppositũ antecedẽtis, sed ex pticulari negatiua, hoc aũt fie-
ri non põt quia nõ conuertitur, igitur &c. patet igitur p hæc re-
sponsio ad secũdas instãtias adductas contra respõsionẽ datam
ad argumẽta facta contra deductionẽ Aristotelis in qua respon
sione dicebatur ꝙ ex opposito consequẽtis inferebatur oppo
sitũ antecedẽtis, siue enĩ oppositũ pticularis affirmatiue de cõ
tingẽti detur p uniuersalem affirmatiuã de necessario siue p uni-
uersalem negatiuam semp repugnare dicitur antecedenti, & de
uniuersali negatiua quidẽ manifestũ est, qa ipsa conuertitur, de
uniuersali aũt affirmatiua dictũ est, qa ipsa conuertitur in pticu-
larẽ affirmatiuã, de necessario quæ repugnat pticulari affirmati-
uæ de contingẽti ad utrũlibet. Sed huius nulla ratio assignata a
nobis hactenus est quis id ꝙ dicebatur in se ueritatẽ habeat, ne
aũt huius ignoretur cã dicendũ est, ꝙ quia pticularis affirmatiua
de contingẽti ad utrũlibet conuertitur ad pticularẽ negatiuã, &
utraque ipsarũ conuertitur in terminis ut contingit aliquod. b.
esse. a. ergo contingit aliquod. b. non esse. a. ergo contingit ali-
quod. a. non esse. b. ad hanc aũt opponitur necessario, omne. a.
est. b. ergo & conuersa huius necessario aliquod. b. est. a. quia au
tem hæ duæ repugnãt contingit aliqđ. b. non eẽ. a. & necessario.
aliqđ. b. est. a. ut deduximus, cũ prima aũt conuertitur contigit
aliqđ. b. eẽ. a. ergo qcqd repugnabit uni repngnabit & alteri. sed
pticularis de necessario ut conuertẽs alicuius uniuersalis repu-

gnat pticulari negatiuæ de cõtingẽti, ergo repugnabit ẽt affirmatiuæ ut cõtingit aliquod.b.esse.a.contingit aliquod.b.non esse .a.& hæc necessario, omne.b.esse.a.repugnat secundæ, & ad hanc sequitur necessario, aliquod.a.est.b.quæ etiam conuertitur necessario, aliquod.b.est.a.& sic particularis affirmatiua de necessario repugnabit particulari affirmatiuæ de cõtingẽti, nam particularis affirmatiua de necessario cõsequitur per conuersionẽ ad uniuersalem affirmatiuam de necessario quæ opponitur pticulari negatiuæ, & pticulari affirmatiuæ de cõtingenti quæ mutuo conuertuntur, & particularis affirmatiua de necessario in se ipsam cõuertitur & reddit idem ordo terminorum & tota ratio reducitur ad hoc.ꝙ quicquid repugnat antecedẽti alicuius bonæ ꝯsequẽtiæ repugnat cõsequẽti si dicatur eẽ mutuo cõuersio ab antecedẽte ad consequẽs, & econtrario sicut in proposito est. Ad confirmationẽ uero dicitur negãdo, ꝙ oppositũ cõsequẽtis non repugnet antecedẽti, nã si contĩgit aliqđ.b.esse.a. contĩgit aliquod.a.esse.b.& oppositũ huius non contingit aliquod.a.esse.b.ĩfert oppositũ antecedentis. Si eni sumatur pro uniuersali negatiua de necessario, manifestũ ẽ ꝙ ipsa conuersa ĩfert oppositũ antecedẽtis, si uero pro uniuersali affirmatiua ipsa ẽt cõceditur ꝙ cõuertitur ĩ pticularẽ repugnãtẽ ut deduximus. Et hæc propositio non contĩgit aliqđ.a.eẽ.b.non conuertitur ĩ hãc non contigit aliqđ.b.eẽ.a.qa tũc uniuersalis affirmatiua cũ uniuersali affirmatiua conuerteretur ĩ propositione de necessario conuertitur, tñ taliter si explicetur ĩ ptes quas hẽt ĩplicite, ꝙ utraq; illarũ ĩferet oppositũ antecedẽtis.& p hæc patet respõsio contra obiecta ĩ deductione Aristotelis. Ad ea uero q̃ obiiciebãtur ĩ terminis, respondendũ est cũ dicitur contĩgit ad utrũlibet aliquẽ hoĩem eẽ grãmaticũ conceditur & similiter hæc contingit ad utrũlibet aliqđ grãmaticũ eẽ hoĩem, sicut patere potest ex his q̃ diximus ĩ supiori qõne, contingit eniã ad utrũlibet aliqđ grãmaticũ esse, & consequenter contingit ipsum esse hominem non autem eodem præcise modo quo contingit hominẽ esse

grammaticum eodem, contingit grãmaticum eẽ hominẽ, ſicut etiam ex antedictis manifeſtũ eſt. Ad aliud reſpondetur ꝙ hæc eſt falſa contingit uidentẽ eſſe cæcum, propterea ꝙ ĩpoſſibile ẽ uidẽtem eſſe cæcum ſicut impoſſibile eſt cæcum eſſe uidentẽ. Et quum dicitur contingit uidentem fieri cæcum, reſpondetur ꝙ ſi accipiatur uidens pro ſubiecto uiſionis, & cæcum pro ſubiecto cæcitatis, uerum eſt quod contingit ſubiectum uiſionis. fieri ſubiectum cæcitatis. Sed hoc nõ facit ad propoſitum quia termini in propõne ponunt ſuũ formale ſignificatum, non autem ſuum ſignificatum materiale. Et quia propoſitio prædicta terminis ſic ſumptis eſt falſa, ideo & ſua conuerſa eſt falſa, & ſorte etiam impoſſibile eſt quod ſubiectum uiſionis fiat ſubiectum cæcitatis. quia quum dicitur contingit ſubiectum uiſionis fieri ſubiectum cæcitatis intelligitur contingentia ad prædicatum prius poſita in actu & ſtabilita potentia ſubiecti ad formam ſicut manifeſte declarauimus in una quæſtione de conuerſione propoſitionum de ineſſe. Hæc nobis dicenda occurrunt circa hãc quæſtionem. Sed qa repiũtur uarii modi reſpondendi ad argumenta facta contra deductionem Ariſtotelis, propterea ad ampliorem doctrinam hic aliquos eorum adducam, reſpondent autem aliqui concedendo particularem contingenter ad utrumlibet in particularem eiuſdem contingentis conuerti, ut contingit ad utrumlibet aliquod .b. aſſe .a. ergo contingit ad utrumlibet aliquod .a. eſſe .b. & quod ex oppoſito conſequentis infertur oppoſitum antecedentis, quia ſequitur non contingit aliquod .a. eſſe .b. ergo non contingit aliquod .b. eſſe .a. quamuis uerum ſit quod ex oppoſito conſequentis inferatur oppoſitum antecedentis, non tamen prædicto modo per conuerſionem negatiuæ ſicut ſuperius diximus, quia ſequeretur quod uniuerſalis affirmatiua de neceſſario conuerteretur. quod eſt falſum, ſed oppoſitum conſequentis infert oppoſitum antecedẽtis eo modo quo nos diximns explicata

illa negatiua in suas partes disiunctas, & utraq; illarum conuersa secundum modum proprium suæ conuersionis. æquiualet enim hæc, non contingit aliquod. a. esse. b. necessario omne uel nullum. a. est. b, quæ non conuerti potest. ergo necessario omne uel nullum b. est, quia necessario omnis uel nullus homo est animal, saltem ex suppositione, & tamen hæc est falsa necessario omne uel nullum animal est homo, & si dicas hoc non est inconueniens, quia necessaria ex suppositione non habet conuerti in unam de necessario saltem sequitur, quod ad ipsam per uim consequentiæ sequatur una de inesse. hæc enim est uera omnis uel nullus homo est animal, & tamen non conuerti potest omne uel nullum animal est homo, Et ideo falsum est, quod illa conuertatur, non contingit aliquod. a. esse. b. ergo non contingit aliquod. b. esse. a. quia illæ de necessario, uel illæ de inesse, quæ in ipsa implicantur conuerti non possunt quemadmodum per terminos demonstrauimus idem quoq; potest alia ratione constare, quia si hæc posset conuerti, non contingit aliquod. b. esse. a. ergo non contingit aliquod a. esse. b. tunc hæc disiunctiua necessario omne. b. est. a. uel necessario nullum. b. est. a. posset conuerti in hanc necessario omne a. est. b. uel necessario nullum. a. est. b. nam hæc non contingit aliquod. a. esse. b. æquiualet uni disiunctiuæ, illa uero non contingit aliquod. b. esse. a. æquiualet alteri. ergo sicut una illarum negatiuarum sequitur per conuersionem ad aliam, & econtra, sic una disiuntiuarum ad aliam, tunc arguitur sic, ad hanc disiunctiuam necessario omne. b. est. a. uel necessario nullum. b. esse antecedit, hæc necessario omne. b. est. a. quia sequitur necessario omne b. est. a. ergo necessario omne. b. est. a. uel necessario nullum. b. est a. In consequentia autem bona quicquid sequitur ad consequens sequitur ad antecedens, ergo hæc necessario omne. b. est. a. conuertetur in conuersam huius disiunctiuæ necessario omne. b. est a. uel necessario nullum. b. est. a. quæ est hæc necessario omne. a. est. b. uel necessario nullum. a. est. b. consequens autem est falsum. quia non sequitur necessario omne. b. est. a. ergo necessario, omne

a.est.b.uel necessario nullum.a.est.b.sic patet, quia nec ratione utriusq; partis nec alterius tantũ.ergo falsum est ꝙ disiunctiua i disiunctiuam conuertatur,& non contingens,in nõ contigens non aliter mutatis terminis,quod erat probãdum.Et si forte diceretur,sicut ad ueritatem disiũctiuæ requiritur unam partem esse ueram,ita ad conuersionem disiunctiuæ requiritur solam partem posse conuerti.prædictæ aũt disiunctiuæ pars,quæ est negatiua uniuersalis conuerti potest,nisi esset ꝙ aliquando disiunctiua põt uera esse non ratione illius partis,quæ cõuertitur, sed per partem, quæ non conuertitur,ideo potest eẽ disiunctiua uera,quæ tamen si conuertatur.non erit uera,quia ratiõe partis,quæ non conuertitur est uera.ubi autem conuertatur utraq; efficitur falsa,& pars quæ conuertitur per conuersionem nõ fit uera.ubi autem disiunctiua ratione partis, quæ conuertitur uera sit semper conuerti poterit.in proposito autem argumento dicebatur hanc nõ contingit aliquod.a.esse.b,esse uerã ratione uniuersalis affirmatiuæ,quæ nõ conuertitur uniuersaliter,& nõ ratione uniuersalis negatiuæ,quæ cõuertitur,quare prædicta responsio non est ad propositum. Alia aũt positio, quæ põit ipsam conuerti in pticularẽ de contingẽti pro possibili,nõ est etiã acceptanda,propterea ꝙ Aristoteles dixisset de uniuersali negatiua,de contingẽti ꝙ in illã posset conuerti,quæ esset de possibili.Et rursus eẽt necesse dicere ꝙ particularis de possibili cõuerteretur aliquando in particularem de contingenti ad utrũlibet,nam iter quascunq; propositiones est conuersio saltem ratione terminorum ab una ad aliam est bona consequẽtia,& maxime ubi non mutatur quantitas.consequens autem est falsum immo est fallacia consequẽtis,igitur&c. Alius modus respondẽdi est quod particularis affirmatiua de contingenti ad utrumlibet conuertitur,& oppositum consequentis repugnat antecedenti,ut si contingit aliquod.b.esse.a.contingit aliquod.a.esse b.& oppositum consequentis infert oppositũ antecedẽtis. qa si non contingit aliquod.a.esse.b.non contingit aliqd.b.esse.a.

quod probant. nam hæc, non contingit aliquod.a.esse.b.habet tres cās ueritatis de necessitate nullum.a.est.b . & de necessitate omne.a.est.b.& de necessitate omne.a.qđ est.b.est.b.eodē modo hæc, non contingit aliquod.b.esse.a.hēt tres cās ueritatis .ex quarum qualibet infertur oppositū antecedētis.ex hac.n.necessario nullum.b.est.a.manifestū est ꝙ sequitur oppositū antecedētis quod erat contingit aliquod. b.esse.a. Ex hac etiā necessario omne.a.est.b.infertur, ut dicūt oppositum antecedētis, qa seqtur necessario oē.a.est.b.ergo necessario omne.b.qđ est.a.ē.a.& hæc repugnat, huic contingit aliquod.b.esse.a . Eodem modo ex hac tertia necessario omne.a.quod est.b.ē.b.omne.b. quod est.a.de necessitate est.b.& hæc repugnat eidē antecedēti prædicto, contingit aliquod.b.esse.a. Quod autem prædicta propositio non contingit aliquod.a.esse.b.habeat tres causas ueritatis probatur deducēdo ad impossibile, quia aliter sequeretur quod duo cōtradictoria essent simul falsa, quod probatur. hæc enim est falsa contigit ad utrūlibet quoddā aial esse hoiem, hæc quoq; esset falsa, non contīgit aliquod animal esse hoiem, si nō haberet tres prædictas cās ueritatis, hæc enim est falsa necessario omne aial est homo. Et hæc similiter necessario nullum animal est homo. Hic modus respondendi non est sufficiēs. primū qa hæc non contingit aliquod.a.esse.b.non potest disiunctiuæ significare, nisi duo. quia sua contradictoria contingit aliquod.a. esse.b.duo copulatiue significat præterea diceret aduersarius, quod ex hac necessario omne.a.est.b.non infertur oppositum antecedentis, quia ipsa non conuertitur in hanc necessario omne.b.quod est.a.est.a.quia aliquod.b.quod est.a. necessario est a.& aliquod contingenter est.a.non igitur omne.b.quod est.a. necessario est.a.quia ut diximus, aliquod.b.quod est. a. contingenter est.a. Esto præterea quod omne.b.quod est.a.necessario sit.a.non propter hoc sequitur oppositum huius contingit aliquod.b.esse.a.immo stant hæc duo simul omne, b. quod est.a. necessario est.a.& contingit aliquod.b.esse.a.cum cōtingentia

enim ad utrumlibet stat necessitas suppositionis, quia illi solum repugnat necessitas, quæ est ex terminis. Fallitur præterea ex fundaméto ponendo hanc non contingit aliquod.a.esse.b. habere tres causas ueritatis.nam tunc sequeretur ꝙ duo contradictoria essent simul uera,& ꝙ nulla particularis de contingenti esset uera primũ hoꝝ deducitur.hæc enim est uera, contingit aliqué hominem esse album sua quoq; cõtradictoria esset uera non cõtingit aliqué hoiem esse album, quia hæc cã ueritatis ois homo q est albus de necessitate est albus.est.n.antecedés uerum, contingit aliquem hominem eé album aliquo hoie existente albo. Ex quacunq; autem causa ueritatis illa infertur, nó contingit aliqué hoiem eé album. Secundũ uero similiter deducitur, quia semper aliqua uniuersalis de necessario, quæ sibi pro una cã ueritatis respondet est uera, probatio postremo qua probat dari triplicé illã cãm ueritatis, nó est sufficiés.non.n.est falsum, ꝙ cõtingit aliquod aial esse hoiem, imo hoc est ueꝝ, quia contingit aliquod aial esse,& illud esse hoiem, non ꝙ posito aiali inesse existentiæ contigat ipsum esse hoiem, imo ipsum, ut sic uel necessario est hó, uel necessario, nó est hó. Extenditur át significatũ contingétis ad quæcunq; ubi non est necessitas in terminis, falsum aũt est non contingit aliquod animal esse hoiem ratione utriusq; ptis, & huius necessario omne aial est homo, & huius necessario nullum animal est homo. Præter prædictos omnes modos sunt & alii duo modi respondendi, primus est supposita definitione, contingentis, quo nó existente necessario, si ponatur inesse nullum sequitur inconueniens, ex parte autem qua non est necessarium potest non esse, ex parte autem qua non est impossibile potest etiam inquit igitur, hic modus respondendi, quod contingit secundum quod habet habitudiné ad posse esse. Sic põt conuerti,& ex opposito cõsequétis ĩfertur oppositũ antecedétis, ut contigit aliqd.b.esse.a.ergo contigit aliquod.a.eé.b.& oppositũ cõsequétis non contingit aliqd.a. eé.b. infert oppositũ antecedétis. significat.n.ut oppõitur prædictæ ĩpossibile é aliqd

.a.eſſe.b.quæ idem ſignificat,ꝙ hæc neceſſario,nullum.a.eſt.b.
quæ abſolute cõuertitur neceſſario,nullum.b.eſt.a. quæ repu-
gnat antecedenti cõtingit aliquod.b.eſſe.a.Inquãtum uero ſi-
gnificat poſſe nõ eſſe nõ immediate cõuerti poteſt,ſed ꝑ quan-
dam cõcomitãtiam ad poſſe eſſe,quum eni dico ꝙ cõtingit ali
quod.b.eſſe.a.in hoc ſecũdo ſenſu ſignifico,poteſt aliquod. b.
nõ eſſe.a.quia autem hæc cõuertitur ad poſſe eſſe, quia ſi con-
tingit aliquod.b.nõ eſſe.a.cõtingit aliquod.b.eſſe.a.ſecundum
primum ſenſum quem monſtrauimus conuerti, Ipſa autẽ per
ſe directe & imediate cõuerti nõ poteſt,quod hoc modo pro-
batur,quum dicitur contingit aliquod.b.nõ eſſe.a.totnm.a.re-
mouetur ab aliquo.b.quũ aũt dico cõtingit aliquod.a.nõ eẽ.b.
li.a.nõ ſtat pro oĩ ſuo ſuppoſito,ſi igitur conuerteretur cõmitte
retur fallucia figuræ dictionis probari aut faciliter poteſt, quod
in prima li.a.ſtet pro omni ſuppoſito,quia hæc eſt lex cõtradi-
ctoriarum.ꝙ terminus nõ diſtributus in uua diſtribuatur in reli-
qua,tã ex ꝑte ſubiecti,q̃ ex ꝑte prædicati modo utrobiq; ſit ter-
minus communis,& quilibet homo currit quidam homo non
currit in altera homo diſtribuitur,in altera currens, non oppo-
nitur aũt huic,contingit aliquod.b.eſſe.a.ſecũdum quod dicit
poſſe nõ eſſe,hæc neceſſario nullum.b.eſt.a.nam in utraque di-
ſtribuitur.a.ſed neceſſario,omne.b.eſt.a. hæc poſitio cõfirmat
ſe cum dictis Ariſtotelis,quia inquit Ariſtoteles, quod in pri-
ma figura ſi minor ſit de contingenti negatiua, non fit ſyllogiſ-
mus,ſi autem conuertatur ad affirmatiuam fiet ſyllogiſmus ra-
tione extremorum affirmatiuæ ad quam conuertitur. Et rurſus
Ariſtoteles in ſecunda figura non negat ex ambabus de con-
tingenti poſſe fieri ſyllogiſmum, niſi quia utraque præmiſſa-
rum uel eſt affirmatiua uel conuertitur ad affirmatiuam ex dua
bus autem affirmatiuis non fit ſyllogiſmus, quamuis multa ſe-
cundum hanc poſitionem dicantur quæ probabilitatem habẽt
non tamen hæc poſitio eſt aliquo pacto ſubſtinenda, uerum
enim eſt quod natura contingentis eſt dicere illa duo & poſſe

nõ esse quatenus nõ ē necessariũ, & posse esse qnatenus nõ ē im possibile. Et Aristoteles uoluit tale cõtingens secũdum ambitum sui significati posse cõuerti, nam si solum uoluisset ipsum cõuerti ea parte quæ dicit posse esse, debuisset Aristoteles dicere ꝙ cõtingens pro possibili cõuerti potest. Et præterea cũ cõtingere dicat duo copulatiue, dicere ipsum cõuerti, quia altera ps cõuertatur ē fallacia ꝯsequẽtis, & cũ dicitur ꝙ q̃tenus dicit posse nõ esse cõuertitur per excõcomitãtiam ad particularē affirmatiuam dicẽtem posse esse, ut cõtingit aliquod. b. nõ esse. a. cõtingit aliquod. b. esse. a. cõtingit aliquod. a. esse. b. cõtingit aliquod. a. nõ esse. b. Sed si hoc modo fit cõuersio, cur à primo ad ultimum, hæc cõtingit aliquod. b. nõ esse. a. nõ cõuertitur in mente, cõtingit aliqu[illegible]d. a. nõ esse. b. ois cõsequentia quæ est bona p media, ē ẽti mẽte bõa, nec ualet ẽt qđ dicit prædicta positio. ꝙ si particularis de cõtingẽti secũdum ꝙ dicit posse nõ esse, cõuertetur qđ cõmitteretur fallacia figuræ dictiõis. Si. n. fallacia figuræ dictionis fit, ita ubi cõuertatur per media, sicut si i mediate fiat cõuersio, talis fallacia apparebit. nõ cõmittitur autẽ talis fallacia pp hoc, ꝙ in una aliquis terminus supponat pro pluribus, quã in alia sicut manifeste apparet in cõuersiõe uniuersalis affirmatiue, est autẽ fallacia figuræ dictiõis ex similitudine dictionũ, ubi aũt eadẽ dictio supponat, idẽ significatũ & eũdem modũ significãdi per signum grãmaticale nõ uariãs, nõ cõmittitur fallacia figuræ dictiõis, esto ꝙ pro pluribus in una supponat q̃ in altera, sicut patet de syllogismis pticularibus & de syllogismis difformibus, qui uidelicet ex affirmatiua cõstãt & negatiua. Quod aũt dicunt Aristotelẽ particularẽ negatiuam cõuertere secũdum prædictam cõcomitãtiam, quia si minor sit de cõtingẽti negatiua in prima figura &c, dico ꝙ hoc propterea est, quia nõ indiget ibi. cõuersiõe in terminis, quia tũc commiteretur forma figuræ tertiæ, & nõ esset amplius figura prima, & eodem modo dicitur de duabus de cõtingẽti in figura secũda, indiget enim cõuersione ad oppositas qualitates in ostẽsione impossibilitatis, & nõ con-

uersióe in terminis, patet igitur hác positionem esse nullam, tũ quia propositio de cótingéti cóuertitur ad oppositas qualitates & necessario aliquis terminus pro pluribus supponiti una quã in altera, patet etiã ꝙ hæc positio cófũdit significatum cótingẽ ter ad utrũlibet cũ aliis suis significatis. Alius & ultimus modus respódẽdi est ꝙ particularis affirmatiua de cótingenti cóuertitur & ꝙ ex opposito cósequẽtis ifertur oppositum antecedẽtis ut si cótingit aliquod.b.esse,a.cótingit aliquod.a.esse.b.nã hæc nõ cótingit aliquod.a.esse.b.infert oppositũ antecedẽtis,& habet tres causas ueritatis.s.de necessitate,oẽ.a.ẽ.b.& de necessitate nullum.a.est.b.& necessario,b.inest oi.a.quod probant, quia aliter duo cótradictoria eẽnt simul falsa, hæc eni ẽ falsa, cótigit ad utrũlibet, aliqđ aial eẽ hoiem, hæc quoq; eẽt [illegible] ó cótigit aliqđ aial eẽ hoiem si solũ hẽret has duas cãs ueritatis necessario, oẽ aial ẽ homo. uel necessario nullũ aial ẽ homo, uerificatur aũt in quiunt ipsi ratióe tertiæ, ꝙ aial de necessitate inest oi homini, modo his stãtibus uidẽdum est qũo ex qualibet illaꝶ ifertur oppositum antecedẽtis, & ex hac manifestũ est necessari[illegible]llum.a. est.b.ifertur oppositũ antecedẽtis necessario, nullu[illegible].est.a. q̃ repugnat huic, cótingit aliquod, b.esse.a. quod erat ant[illegible]cedẽs.& ex hac necessario, omne.a.est.b.etiam ifertur oppositum antecedẽtis quia sequitur omne.a.necessario est.b.ergo.b.de necessitate inest.omni.a, quæ ifert, hác ergo nó cótingit aliquod.b.eẽ. a.quæ est oppositũ antecedẽtis. Et similiter ex hac necessario.b. inest omni.a.ifertur oppositum antecedẽtis, ergo nó contingit aliquod.b.esse.a.quod similiter est oppositũ antecedẽtis. probant præterea ꝙ ex opposito cósequẽtis ifertur oppositũ antecedẽtis. quia hæc de necessitate omne,a.est.b.repugnat antecedẽti, nã si cótingit aliquod.b.esse.a.signatur illud.b.& sit. c. tũc sic quod est.b.de necessitate est.b.sed.c.quod est.b.cótingit eẽ a.ergo aliquod.a.cótingit esse.b.modo hæc repugnat isti de necessitate, omne.a.est.b.ergo ex opposito cósequentis ifertur oppositum antecedẽtis uel facilius deducitur ratio sic, aliquod.b.

